

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 96

Poznań, czwartek dnia 27 lutego 1930

Rok XXV

Budżet miasta Poznania

W terminie, przepisany przez prawo, poznańska rada miejska uchwaliła wczoraj budżet na rok 1930-31. Stało się to dzięki wyteżonej pracy komisji finansowej, która, schodząc się w ostatnich czasach pod przewodnictwem p. radcy Wybieralskiego co dzień, zdołała nie tylko opanować bardzo poważny i skomplikowany materiał, ale jeszcze go ulepszyła i naprawiła.

Nie wszędzie pilna i twórcza praca komisji finansowej znajdowała należąca, życzliwą ocenę. Właśnie w tym czasie powtarzały się na łamach poznańskiej prasy „sanacyjnej” nieuczciwe i niebywałe ataki na radę miejską, pod pozorem, że nie schodzi się na plenarne zebranie dlatego, by nie usłyszeć jakichś zapowiedzianych, sensacyjnych rewelacji w związku z P. W. K., choć wiadano, że jedynym powodem tego stanu była wyteżona praca komisji finansowej. W innych kołach, które nie mogą przeboleć, że w radzie miejskiej znajduje się większość narodowa, spodziewano się, że budżet miejski nie będzie na czas uchwalony i że wybrany w październiku roku zeszłego zespół radnych zostanie skompromitowany. Te naiwne nadzieje również spełzły na niczym, właśnie dzięki istnieniu zdecydowanej i jednolitej większości, mającej swobodę ruchów i decyzji. Fakt ten oddziałł decydująco na szybkość obrad budżetowych, wykazując na małym przykładzie, że tak zwany kryzys parlamentaryzmu znika, gdy w ciele ustawodawczym powstaje większość jednolita, której istnienie natychmiast uzdrawia i usprawnia stosunki.

Narodowe Koło Gospodarcze w radzie miejskiej nadało też ton całej dyskusji budżetowej. Tym tonem zasadniczym była oszczędność. Poszczególne referenci budżetowi stawiali sobie za punkt honoru wynależenie możliwie największych ilości skreśleń w wydatkach. W ten sposób można było obniżyć wydatki w dziale administracji ogólnej o przeszło 858 000 zł, a w wydatkach nadzwyczajnych o 919 000 zł. — Dzięki temu uniknięto podwyżki opłat za światło, opał i wodę, jak proponował magistrat, przez co najszerze warstwy miasta zaoszczędzą około miliona złotych.

Jeden jedyny budżet, referowany przez p. dr. Grossmanównę z Narodowego Koła Gospodarczego, uległ podwyższeniu o 148 000 zł, a mianowicie budżet opieki społecznej. Świadczy to najlepiej, jak się ustosunkowuje N. K. G. do wzrastającej biedy, wbrew demagogicznym twierdzeniom wrogiej mu prasy.

Nie wszystkie niestety postulaty udało się przeprowadzić. Rada miejska, pod groźbą deficytu, musiała się przychylić do wniosku magistratu o nieznaczną podwyżkę opłat za ubój w rzeźni, musiała też przyjąć projektowaną stawkę komunalnego dodatku od patentów akcyzowych, lecz zmniejszyła ją o połowę. Są to nowe obciążenia w wysokości jednak tylko 320 000 zł. Kompensuje je zmniejszenie wpływów z podatku obro-

Co zapowiadają awantury w Sejmie i komisjach?

Rola „czynnika decydującego” — P. P. S. a Prystor — Zapowiedzi na plenum piątkowe

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.) Czytamy w dzisiejszych rannych piśmiech:

Awantury i bójkę w Sejmie i komisjach, przypominające analogiczne sceny z roku przeszłego u schyłku sesji budżetowej, obudziły czujność centrolewu. Na naradach przedstawicieli tych stronnictw zastanawiano się, czy rząd obecny będzie się długo mógł utrzymywać wobec taktyki B. B. Prezydium Klubu B. B. twierdzi, że taktykę obecną wobec Sejmu stosuje zgodnie z wskazaniami czynnika decydującego. Bartłowcy zaś mówią, że rząd obecny cieszy się zaufaniem czynnika decydującego, że nie ma mowy o ustąpieniu rządu. Mamy zatem dwutorowość czynników decydujących w stosunku do Sejmu.

W Sejmie Klub P. P. S. stara się wybrnąć honorowo z akcji przeciwko ministrowi Prystorowi, odraczając wnioski o votum nieufności i oczekując, że minister pracy sam zgłosi swoją dymisję. Ale minister odpowiada, że do badań podkomisji nie ma zau-

fania, bo przewodniczący i referent należą do P. P. S., a więc do poszkodowanych w samej sprawie Kas Chorych.

W Sejmie nastrój jest niespokojny. Piątkowe posiedzenie Sejmu zapowiada się także burzliwie. Posłowie z B. B. poszukują posła Chodyńskiego z P. P. S. i grożą mu rozprawą za rzekomo obraźliwe odezwanie się pod adresem marsz. Piłsudskiego.

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.) „Robotnik” stwierdza, że zajścia w komisji wojskowej były rozmyślnie sprowokowane a pos. Burda B. B. S. groził w korytarzu, że znieważy czynnie posła Liebermana. Posłowie z B. B. i B. B. S. chcą widocznie uczynić w Sejmie teren awantur, zajęć i konfliktów, uniemożliwiających normalną pracę. Na terror możemy odpowiedzieć terrorem, ale chodzi o to, że w ten sposób wracamy do niesławnej tradycji sejmów i sejmików przed rozbiorem. Taktyka rozbijania sejmu prowadzi do rozbijania państwa. (w)

Stanowisko Niemieckiej Partii Ludowej w sprawie umowy z Polską

Ultimatum Curtiusa?

Berlin, 27. 2. (PAT.) „Börsen Kurier” donosi: Frakcja parlamentarna Niemieckiej Partii Ludowej, wchodzącej w skład koalicji rządowej Rzeszy, obradowała nad umową likwidacyjną z Polską. Minister Curtius raz jeszcze wypowiedział się za przyjęciem umowy. Odnosi się wrażenie, że większość frakcji Niemieckiej Partii Ludowej głosować będzie za umową. Celem ułatwienia Frakcji Ludowej powzięcia decyzji w tym duchu, podjęta ma być próba, ażeby głosowanie nad umową z Polską odbyło się w terminie innym, aniżeli głosowanie nad planem Younga. W ten sposób zostanie dokonane zerwanie związku

między układem likwidacyjnym z Polską a umowami haskimi, jeżeli już nie istotne, to w sensie formalnym.

Berlin, 27. 2. (PAT.) Według informacji prasy niemieckiej, w czasie onegdajszych obrad połączonych komisji parlamentarnych nad umową likwidacyjną z Polską, Curtius domagał się bezwarunkowo załatwienia umowy likwidacyjnej z Polską równocześnie z planem Younga, podkreślając, że żądanie to nie zmieni stanowiska rządu, iż związek prawny między temi umowami nie istnieje. Minister Curtius zagroził miał, w razie niespełnienia tego żądania, ustąpieniem gabinetu.

Po upadku gabinetu Chautempsa

Zabiegi Tardieu'a o większość parlamentarną

Paryż, 27. 2. (Radio wł.) Pisma przewidują wielkie trudności jakie będzie miał Tardieu przy tworzeniu nowego gabinetu, gdyż radykali i socjaliści zapowiadają mu ostrą walkę. Poincaré, który interesuje się bardzo sytuacją, przypuszcza, że radykali ochłoną niebawem i zgodzą się na udział w gabiniecie, opartym na szerokiej koalicji republikańskiej.

Paryż, 27. 2. (PAT.) Dzień dzisiejszy upłynie prawdopodobnie na naradach Tardieu z przedstawicielami stronnictw. Gabinet Chautempsa upadł 15 głosami, lecz w liczbie tej było

9 głosów komunistów, którzy z zasady głosują zawsze z opozycją. Pozostaje więc 6 głosów. Liczba ta jest niedostateczna do zapewnienia gabinetowi stałej większości. Wobec tego Tardieu musi szukać rozszerzenia tej większości. Usiłowania jego zwrócone zostały ku 2 grupom centrowym, ku grupie Franklina Bouillona i Danielou, które wypowiedziały się za udziałem w gabiniecie koalicyjnym. Grupa socjalistów republikańskich, której przewodzi Painleve, wypowiedziało się w tym samym sensie.

owego o 228 000 zł. Narodowe Koło Gospodarcze, które zwalcza zasadniczo podatek obrotowy, dało więc pewien, narażenie skromny, wyraz swej niechęci w stosunku do tego podatku.

Konieczność szybkiego uchwalenia budżetu uniemożliwiła bliższe zbadanie różnych bolączek miasta. Wysuwa się tu na plan pierwszy spalarnia śmieci, którą się zajmie obecnie specjalna deputacja, mając za zadanie naprawę tych stosunków.

Rozprawa budżetowa wykazała, że gospodarka miejska znajduje się w dobrych rękach. Przyszły na Poznań wobec ogólnej sytuacji kraju, cięższe czasy, ale miasto potrafiło się do nich dostosować, zmniejszając budżet i ograniczając się w wydatkach. Istnienie tej zdrowej polityki jest najlepszą gwarancją kredytu miejskiego.

Narodowe Koło Gospodarcze pokazało, że umie przeprowadzać oszczędności. Czuwać ono teraz będzie, aby dal-

sze obdłużenie miasta ustało i aby budżet uchwalony nie był przez magistrat przekraczany. To są warunki szczerzej i pożądaniej współpracy obu korporacji miejskich, a szczególnie magistratu i Narodowego Koła Gospodarczego, jak to w jego imieniu oświadczył wczoraj p. radca Wybieralski, wyrażając zaufanie kierownictwu naszego grodu.

Po wizycie Schobera w Berlinie

Duże zainteresowanie w europejskich sferach politycznych wywołała ostatnia wizyta kanclerza austriackiego Schobera w Berlinie. Ci wszyscy, którzy sądzili, że wizyta ta będzie okazją do manifestacji „anschlussovych” zawiedli się. Jakkolwiek dążenie do „anschlusu” jest równie silne w Berlinie, jak w Wiedniu, to jednak w chwili obecnej ani Rzesza Niemiecka ani Austria nie znajdują się w takim położeniu, by mógł sobie pozwolić na jakieś oficjalne posunięcia w tej sprawie. Republika austriacka do tej pory jeszcze znajduje się w bardzo trudnym położeniu gospodarczym i z tego względu zależeć jej musi na dobrych stosunkach zarówno z Ligą Narodów, która przeprowadzała sanację jej finansów, jak i z poszczególnymi mocarstwami. Co do Niemiec, to narazie na plan pierwszy wystawa się u nich sprawa planu Younga i ewakuacji Nadrenji. Poruszenie sprawy „anschlusu” zaszkośliłoby niewątpliwie pozycję Niemiec w tych sprawach — to też narazie odsumiło je na plan dalszy.

Wizyta Schobera w Berlinie, gdzie kanclerza Austrii witano oczywiście niezwykle serdecznie jako wybitnego „niemieckiego męża stanu”, miała przedewszystkiem na celu posunięcie naprzód sprawy traktatu handlowego austriacko-niemieckiego. Rokowania o zawarciu tego traktatu toczą się już od szeregu lat, lecz natrafiają na poważne trudności z powodu ostrej konkurencji, jaka zaznaczyła się na terenie Austrii między przemysłem austriackim a niemieckim. Dla przemysłu austriackiego, który przed wojną rozwinął się ogromnie dzięki szerokim rynkom zbytu, chodzi tu prosto o kwestję egzystencji. Po wojnie utracił on dużą część dawnych rynków, a i w samej Austrii zaczął mu zagrażać import towarów niemieckich. Poza to duża niechęć w austriackich kołach robotniczych wywołał silny napływ robotników z Rzeszy do przemysłu austriackiego. Kanclerz Schober miał właśnie w Berlinie przeprowadzić rozmowy w sprawie usunięcia tych tarć — i ponoć udało mu się utworzyć drogę do zawarcia traktatu. Traktat ten ma dążyć do stworzenia wspólnego gospodarczego frontu w stosunku do państw ościennych, stanowiących dla obu przemysłów rynki zbytu.

W czasie konferencji w Berlinie omówiono też niewątpliwie sprawę niedawnej wizyty kanclerza Schobera w Rzymie, gdzie podpisany został włosko-austriacki traktat przyjaźni, arbitrażu i pojednania. Sądząc z głosów prasy austriackiej, Schober uzasadniał swą turę rzymską potrzebą utrzymania dobrych stosunków między wszystkimi państwami sukcesyjnymi dawnej monarchii austro-węgierskiej — przedewszystkiem zaś koniecznością „ulżenia losowi” ludności niemieckiej w Górnej Austryi. Niezależnie jednak od tego prasa austriacka dawała do poznania, że Austria pragnie odegrać rolę pośrednika w zbliżeniu włosko-niemieckim.

Narazie trudno jeszcze ocenić, jak daleko będą sięgały praktyczne rezultaty rzymskiej i berlińskiej wizyty p. Schobera.

Polityka awantur

Atak przedstawicieli B. B. na posłów narodowych na posiedzeniu komisji wojskowej nie może być traktowany jako przypadkowy wybuch namiętności partyjnej. Ma on swoje głębsze przyczyny, które wyborze ilustrują wewnętrzne i zewnętrzne trudności, w jakich znalazło się stronnictwo rządowe, a szczególnie kierująca nim grupa pułkowników.

Niesławny upadek gabinetu p. Światalskiego, powołanie na nowo skazanego przed pół rokiem na śmierć polityczną p. Bartla, ocknięcie się społeczeństwa i wzrastające w niem niezadowolenie z rządów pomajowych, wreszcie ujawnienie przez Sąd Najwyższy brzydkich nadużyć wyborczych — wszystko to wywołało ferment w łonie B. B. i zaniepokojenie u tych, w których ręku partja ta do niedawna była powolnym narzędziem. Wprawdzie B. B. nie gra w Sejmie prawie żadnej roli i — o ile chodzi o teren parlamentarny — mógłby podzielić się bez szkody na kilka grup, a nawet zredukować choćby do połowy; jednak dla podtrzymania dyktatury na terenie kraju spistość wewnętrzna obozu rządowego jest konieczna. Szczególnie zwolennicy nowych jakichś zamachów dbać muszą o to, aby w walce z opozycją nie narazić się na bunt, choćby na tyłach własnych szeregów.

Niezłym ratunkiem dla B. B. w obecnym przesileniu gospodarczym byłoby zamknięcie ust Sejmowi. Wtedy przy pomocy cenzury z jednej, a prasy usługowej z drugiej strony możnaby ludzi społeczeństwa rozmaitemi nadziejami pożyczek, zapowiedziami polepszenia konjunktury, tendencyjnie zestawionymi cyframi i t. p. Jednak nie da się to zrobić przed końcem marca. A tymczasem Sejm mimo zmarnowania mu dwóch miesięcy pracy wgrzył się mocno w sprawy finansowo-gospodarcze, ustalił odpowiedzialność rządu za tak znaczne pogłębienie kryzysu i coraz natarczywiej domaga się od niego wyraźnego programu i celowego przeciwdziałania katastrofie.

W tych warunkach ci, którzy ponoszą odpowiedzialność za przewrót majowy i chcieliby na dłuższy czas jeszcze utrzymać w swem ręku rządu, mają przed sobą następujące zadanie:

1) uratować jedność we własnym obozie i

2) skończyć z Sejmem, lub przynajmniej sparaliżować jego inicjatywę.

Droga do osiągnięcia obu tych celów ma prowadzić przez wywołanie na terenie Sejmu rozmaitych awantur. — Najbardziej zdeterminowani spodziewają się, że w ten sposób spowodują wystąpienie czynników pozaparlamentowych i ziszczą cel swoich marzeń: nowy zamach stanu z oktrojowaniem konstytucji. Mniej radykalni przypuszczają, że przynajmniej nasrasz opozycję i stępią ostrze jej coraz niebezpieczniejszego ataku. Krótko mówiąc, oboz rządowy naciskany ze wszystkich stron usiłuje podjąć rozpaczliwą kontrofensywę, aby, jeśli nie złamać przeciwnika, to bodaj przebić się przez jego szeregi z całą swoją nienaruszoną siłą. A że — może i słusznie — obawiają się frondy ze strony zwolenników p. Bartla, przeto ataki na Sejm konstruują tak, aby uderzały także w p. Bartla, jako tego, który postanowił współpracować z Sejmem, choćby systemem — terapeutycznym.

Zastanawia w tem wszystkim jeden bardzo ważny moment psychologiczny. Oto dla utrzymania jedności w jedynce nie wystarczy już wiara w Piłsudskiego. Trzeba używać innych, silniejszych środków, aby pogodzić bartłowców z pułkownikami, Bojków z Radziwiłłami.

Takim bardzo silnym, uczuciowym argumentem, który umiejętnie zastosowaną może pogodzić zwaśnione między sobą brygady B. B., jest nienawiść do obozu narodowego. Nienawiść ta ma swoje głębokie źródła nie tylko w przeszłości, której żadnymi sztukami sfalszować się nie da, — nietylko w teraźniejszości, w której nie lewica, nie P. P. S., ale Stronnictwo Narodowe stanowi prawdziwie opozycyjny i niebezpieczny dla „sanacji“ element, — ale przedewszystkiem sięga w najbliższą przyszłość. Nie starzy jeszcze, a jednak bezdzietni politycznie obecni władcy Polski patrzą z rozpaczą i trwogą na te tysięczne zastępy młodych, które niewstrzymanym pochodem idą budować Polskę nie Piłsudskiego, lecz Dmowskiego.

Tu tkwi — naszym zdaniem — samo sedno awanturniczych wystąpień całego obozu rządowego, których jednym tylko fragmentem był napad na posłów Trampczyńskiego i Dąbrowskiego. Marzy im się nowa krucjata na znie-

dzoną endecję, nowy — maj. Idą niby na Sejm cały, niby na opozycję, niby na Bartla, ale naprawdę boją się tylko — nas.

Kości chcą łamać? Daremny trud. Każda nowa awantura wzmacnia naszą pozycję w społeczeństwie. Idziemy naprzód i dojdziemy, niewiele nawet dbając o to, jak łamacze kości połamią — własne zęby. M. K.

Niezależnie od tych uwag zasadniczych naszego warszawskiego korespondenta, musimy wyrazić najwyższe oburzenie z powodu niebywałej napaści na Wojciecha Trampczyńskiego, którego nazwisko jest otoczone czcią w całej Polsce, a zwłaszcza w dzielnicy zachodniej, zawdzięczającej wiele nieustraszonemu obrońcy polskości przed falą germanizmu. Trudno się jednak domagać, aby uczucia te zrozumieli ludzie, którzy w czasie wojny opierali się na Niemcach, a których obecne, skandaliczne metody kompromitują nietylko ich, ale całą Polskę.

W związku z tem pisze „Gazeta Warszawska“:

„Naturalną jest rzeczą, że przedmiotem ataków „sanacji“ stał się w pierwszym rzędzie czcigodny marsz Trampczyński, który jest dziś przez nią najbardziej zniechęcony za śmiałość i konsekwentne wytykanie jej potwornych zbrodni, nieprawości i nadużyć, za nieustanne domaganie się kary na zbrodniarzy, złodziei grosza publicznego, demoralizatorów społecznych i niszczyteli praworządności.

„Ale jeżeli niektórym dotychczasowym przedsięwzięciom B. B. w tej dziedzinie przyświecało niekiedy chwilowe powodzenie, to ostatnia impreza spotka się napewno z druzgocącym odporem.

Napaści na Sąd Najwyższy

Oboz pomajowy zaczyna się mocno denerwować unieważnieniem wyborów przez Sąd Najwyższy. Niepokój ten jest z jego punktu widzenia zrozumiały, bo mowy niema, aby w nowym głosowaniu partja B. B. mogła uzyskać takie sukcesy, jak w r. 1928, kiedy stosowała znane metody, za które dziś spotyka ją kara ze strony najwyższej w Polsce instancji sądowej.

Rzecz znamienna, że najgłośniejszy wyraz temu zdenerwowaniu daje prasa konserwatywna, która wprost atakuje Sąd Najwyższy, choć powinna pamiętać, że wyroki sądowe nie podlegają krytyce.

W konserwatywnym „Czasie“ i w jego bratnim organie „Dniu Polskim“ ukazały się napaściwne artykuły, w których pisano o „chaosie prawnym“ i o „męliku prawnym“, jaki rzekomo wytworzył się wskutek unieważnienia wyborów już w trzech okręgach. „Dzień Polski“ dowodzi, że za ten stan ponosi obok ordynacji wyborczej także „winę“ Sąd Najwyższy.

Mamy tu nowy dowód typowej mentalności obozu majowego, który toleruje prawo tylko wówczas, gdy jest mu wygodne. W razie kolizji z nim, gotów je

Opinia publiczna, szerokie masy społeczeństwa są dość już uświadomione i poruszone katastrofalną dla państwa działalnością obozu „sanacyjnego“, w szczególności mafji, która kieruje B. B., ażeby spokojnie i biernie, jak dotychczas, przejść do porządku dziennego nad jego nieprzytomnym i awanturniczym miotaniem się w sieci. Jeżeli tego nie rozumieją odpowiedzialni kierownicy B. B. — tem gorzej dla nich. Spotka ich kara i dotkliwsza i wcześniejsza.

„Obawiamy się, że oszczerstw rzuconych na marsz Trampczyńskiego za jego stosunek do rządu niemieckiego w czasie wielkiej wojny — opinia, szczególnie stolicy, oraz ziem zachodnich — nie przyjmie już milcząca wzdarda i pełnem politowaniem wzruszeniem ramion. Wielki patriota i nieustraszony nieustraszonem obrońcą praw i interesów w parlamencie niemieckim, ten, który demaskował publicznie w czasie wojny barbarzyńskie metody okupacyjne Niemiec, ten, który walczył z rządem pruskim o masy robotnicze b. Kongresówki, tępiące głodem, wywożone jak zwierzęta do Niemiec, którego mowy w parlamencie berlińskim, piętnujące haniebne postępowanie okupantów Warszawa w tajnych drukach rozchwytywała i krzepiła niemi swój opór, swą wiarę i nadzieję w sprawiedliwość Bożą, ten, którego działalność w znacznym stopniu zawdzięczamy, że Niemcy nie otrzymali, obiecanych im przez niektórych polskich germanofilów 200.000 rekrutów, ten mąż, tak powszechną czcią i popularnością się cieszący w kraju, między innymi i za nieugiętą walkę w Polsce niepodległej ze wszystkim, co jest nieprawością i zbrodnią, nie doczeka się prawdopodobnie tego, aby lżono go bezkarnie właśnie za najpiękniejsze dzieło swego zasłużonego żywota obywatelskiego“.

lżać z całą bezwzględnością. Zdaniem „Czasu“ i „Dnia Płoskiego“ Sąd Najwyższy powinien zatwierdzać wybory, zwłaszcza tam, gdzie w większej mierze przeszli posłowie B. B., choćby wybory te zostały przeprowadzone z jaskrawem pogwałceniem obowiązującego prawa. A trzeba pamiętać, że Sąd Najwyższy może powziąć uchwałę unieważniającą wybory w wypadkach istotnie całkiem wyjątkowych, kiedy ma konkretne dane, że zaszły przekroczenia ustawy, i kiedy uważa, że te przekroczenia są tak liczne, iż mogły zmienić ostateczny rozdział mandatów.

Nikt więc nie może poddawać w wątpliwość bezstronności Sądu Najwyższego. To, co on unieważnia, jest tylko drobna i najjaskrawszą częścią nieprawości, jaka panowała w czasie wyborów w r. 1928. Nie trzeba było stosować tych nieprawości, to nie byłoby teraz przykrych konsekwencji. Ale gdy kto raz wejdzie na drogę łamania prawa, nie może z niej zawrócić. W tej sytuacji znaleźli się konserwatyści, którzy zamiast być obrońcami ładu, rywalizują z radykalizmem w zalecaniu niepraworządności. Czy nie obawiają się, że mogą za to drogo zapłacić?

Czy państwo polskie jest nowe?

Klub Narodowy złożył interpelację do premiera, oraz ministrów: skarbu i sprawiedliwości w sprawie stanowiska zajętego przez prokuratorę generalną i urząd prokuratorski przy Sądzie Najwyższym w procesie o zwrot mienia powstańców, skonfiskowanego przez rząd carski za udział w powstaniu. Interpelacja opiewa:

W dniu 14 lutego r. b. w procesie toczącym się przed Sądem Najwyższym o zwrot córce powstańca 1863 r. mienia, skonfiskowanego jej ojcu przez rząd carski za udział w powstaniu, przedstawiciele prokuratury generalnej pp. Wierzbowski, Schiffman i Flechner, oraz prokurator Sądu Najwyższego, p. Steurmark zajęli stanowisko, które wywołało żywe zaniepokojenie, oraz oburzenie w najszerzych sferach społeczeństwa naszego.

Podług sprawozdań z procesu, teza prokuratury streszcza się w tem, że państwo polskie, odbudowane w wyniku wielkiej wojny i 150-letnich walk i dążeń narodu polskiego do odzyskania bytu niepodległego, jest państwem nowym i nie ma związku z dawną Rzeczpospolitą. Jako nowopowstałe, państwo polskie zawiadnęło w sposób pierwotny majątkami powstańców, gdyż majątki te w chwili utworzenia państwa polskiego należały zupełnie legalnie do państwa rosyjskiego.

Konfiskaty bowiem, dokonywane za udział w powstaniu przez rząd carski były z dniem prokuratury aktami legalnymi, ponieważ opierały się na obowiązujących w państwie rosyjskim ustawach.

Poza tem w toku rozpraw p. prokurator Steurmark miał oświadczyć pod adresem powódki, że „w takt poloneza z konfederatką w jednej ręce wyciąga drugą rękę do skarbu państwa po dantek“.

Stanowisko wymienionych urzędników prokuratury, a w szczególności argumentacja, mająca je uzasadnić, nie jest faktem odosobnionym ani nie wyraża ich tylko indywidualnych zapatrywań. Przeciwnie, stanowisko to w analogiczny sposób było podtrzymywane w trzech instancjach w sprawie Szumkowskiego, oraz w danej sprawie, pomimo odrzucenia tezy prokuratury w procesie poprzednim. Nado dnia 24 lutego rb. Pol. Agencja Telegraficzna rozesała do prasy oświadczenie p. Bukowieckiego — prezesa prokuratury generalnej, w którym stwierdza on, że „całą działalność prokuratury generalnej aprobuję“. — Mamy zatem stwierdzone oficjalnie, że wywody przedstawicieli prokuratury generalnej przed Sądem Najwyższym w dniu 14 lutego rb., które wywoływały tak głębokie i szczere porusze-

nie opinii publicznej wyrażają zasadnicze stanowisko prokuratury, broniące przez nią systematycznie.

Stanowisko to jest sprzeczne z poczuciem prawnym społeczeństwa polskiego, które zarówno rozbiory Polski, jak i wszelkie akty przemocy dokonywane przez rządy zaborcze dla ich utrzymania, uważa za gwałt i bezprawie, jak również uważa obecne Państwo Polskie za odbudowę dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, czyli za jej restytucję.

Teza, że wskrzeszona Polska jest kontynuacją przedrozbiorowej, została wysunięta przez delegata Polski na konferencji pokojowej w Paryżu Romana Dmowskiego w nocy przesłanej do prezesa komisji do spraw polskich J. Cambona z dn. 25 lutego 1919, towarzyszącej memoriałowi o granicach Polski. Nota R. Dmowskiego bierze za podstawę rewindykacji terytorjalnych granic Polski 1772 r. ze względu jak zaznacza, że „uważamy jako nasze prawo podstawowe restytucję tego, co nam było odebrane gwałtem“. Na tej samej podstawie państwo polskie rewindykowało mienie dawnej Rzeczypospolitej, co uznane zostało w artykułach 92 i 256 Traktatu Wersalskiego.

Również konferencja pokojowa paryska w odpowiedzi przesłanej Niemcom w dniu 16 czerwca 1919 r. nazwała rozbiory Polski zbrodnią (crime). Natomiast przedstawiciele nauki i publicystyki niemieckiej starają się w przejrzytych zamiarach politycznych dowieść tezy, że państwo polskie jest państwem nowym. Prokuratorja generalna stanęła na jednym z nimi stanowisku, co nietylko jest zjawiskiem szkodliwym, grożącym niebezpiecznymi konsekwencjami w wielu innych sprawach państwowych, ale i jest sprzeczne z oficjalną doktryną państwa polskiego, która przedewszystkiem wyrażona została we wstępie do konstytucji, stwierdzającym łączność Polski wskrzeszonej z przedrozbiorową. We wstępie do konstytucji wyrażona jest wdzięczność narodu polskiego „za męstwo i wytrwałość walki pokoleń, które najlepsze swe wysiłki w sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały“.

Traktowanie wobec tego represji skierowanych przez rząd carski przeciwko uczestnikom walk narodowych, jako aktów legalnych oraz uznanie ich konsekwencji obraza uczucia narodu polskiego, godzi w podstawowe interesy naszego państwa oraz sprzeczne jest z zasadniczymi założeniami, na których akt wskrzeszenia Polski został oparty.

Wobec tego podpisani zapytują p. prezesa Rady Ministrów, oraz panów ministrów skarbu i sprawiedliwości

1) co zamierzają przedsięwziąć, by przedstawiciele prokuratury generalnej i prokuratury Sądu Najwyższego zajmowali stanowiska zgodne z zasadą ciągłości państwa polskiego?

2) jakie zarządzenia zamierzają wydać w stosunku do tych przedstawicieli władz państwowych, którzy w powyżej opisanej sprawie w treści i formie zajęli stanowisko jaskrawie sprzeczne z poczuciem prawnym społeczeństwa polskiego?

Warszawa, dn. 25 lutego 1930 r.

Związek Inwalidów Wojennych

W n-rze 90 „Kurjera“, w sprawozdaniu z posiedzenia tutejszej organizacji inwalidów podaliśmy już fakt niezwykły, że własni członkowie, posłowie z B. B. Karkoszka i Snopczyński w Warszawie głosowali za nowelizacją ustawy, wiodącą do pogorszenia stanu rzeczy dla inwalidów. Poseł Snopczyński w dodatku był przewodniczącym rady głównej Związku.

Powyższą wiadomość należało uzupełnić. Wysznuwając mianowicie należyte konsekwencje ze stanowiska rady głównej, poseł Snopczyński złożył godność przewodniczącego, która wobec tego została powierzona p. Wercowi z Kościana.

Zjazd profesorów

Gdańsk, 27. 2. (AW.) W dniach od 24 do 26 kwietnia odbędzie się tu ogólnopolski zjazd profesorów szkół wyższych. Bezpośrednio po zjeździe nastąpić ma otwarcie wystawy nauki polskiej w Gdańsku.

Grype, kaszel i brzochnit uleczysz systematycznym pićm szczawnickim wód kruszcowych „Stefana“ i „Józefiny“ Chorkuszcowych i przemian, materji usunie roby żołądka i przemian, materji usunie Ci szczawnicka „Magdalena“ i „Wanda“. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych. **nr 7768**

O uzgodnienie paktu Ligi z paktem Kellogga

Memorjaly złożone przez rząd francuski i polski

Genewa, 26. 2. (PAT). Memorjal francuski, załączony do materiałów „komisji jedenastu”, mający uzgodnić pakt Ligi z paktem Kellogga, stwierdza, że autorzy paktu Ligi świadomie zachowali możliwość zastosowania w niektórych wypadkach środków wojennych. Z wejściem w życie paktu Kellogga sytuacja uległa zmianie przez powzięcie metod pokojowych. Rząd francuski raz jeszcze z naciskiem stwierdza, że postanowienia tego paktu odnoszą się jedynie do wojny napastniczej i w żadnym wypadku nie zmniejszają prawa do legalnej obrony. Rząd francuski uważa za pożądane przeprowadzenie takich poprawek, któreby w większym stopniu zapewniły stosowanie procedury pokojowej, podniosłyby powagę decyzji orzecznictwa międzynarodowego i gwarantowałyby ich wykonanie, przewidując odpowiednio sankcje.

Rząd polski w swoim memorjale odnosi się pozytywnie do sprawy poprawek paktu Ligi, dodając przy tym swoje uwagi. Przy pracach przysposobienia paktu Ligi do postanowień paktu Kellogga należy pamiętać, że wzbronienie wojny nie dotyczy aktów samoobrony, że napad na jednego z członków Ligi będzie uważany za akt wojenny przeciwko pozostałym członkom Ligi, że postanowienie paktu Kellogga stwarzają atmosferę, sprzyjającą rozwojowi systemu obowiązkowego arbitrażu i że rozwój zasadniczy obowiązkowego arbitrażu winien być poparty sprecyzowaniem systemu sankcji, a to nie tylko przewidzianych już w art. 16 i 17 paktu, lecz również

w związku z postanowieniami art. 10 i 13.

London, 27. 2. (PAT). Z Genewy donoszą, że na wczorajszym posiedzeniu komisji Ligi Narodów, mającej opracować projekt poprawek do paktu Ligi Narodów, celem scharmonizowania go z paktem paryskim Kellogga, odrzucających wojnę, przemawiał delegat brytyjski lord Cecil. Mówca zwrócił przede wszystkim uwagę na różnicę między potrzebą i możliwością rewizji postanowień paktu Ligi. Analizując oba te pojęcia lord Cecil wyraził przekonanie, że komisja może zajmować się jedynie kwestją możliwości. Dyskusja, która po tem przemówieniu wywiązała się, dotyczyła głównie tezy lorda Cecila oraz treści poprawek. Rząd brytyjski zaproponował 4 zmiany w artykule 12-tym paktu Ligi, wyrażającym zobowiązanie sygnatariuszy nieuciekania się do środka wojny przed wyczerpaniem trzymiesięcznego okresu akcji rozjemczej Ligi. Brzmienie tego artykułu ma być zmienione w ten sposób, że strony zobowiązują się do nieuciekania się do środka wojny wogóle. Zmiana proponowana przez rząd brytyjski do art. 15-go polega na zastąpieniu brzmienia: „Członkowie zastrzegają sobie prawo działania, jak to uznają za niezbędne w obronie prawa i sprawiedliwości” — przez dodanie do tego zdania słów: „wyjawszy akcję wojenną”.

Jak donosi Szwajc. Ag. Telegr. — „komisja jedenastu” — 6 głosami przeciw 5 przyjęła w zasadzie włączenie tezy art. 2 paktu Kellogga do art. 12 paktu Ligi Narodów.

złzył mandat poselski do Sejmu, uzyskany w r. 1928 z ramienia Stronnictwa Narodowego z 35 okręgu wyborczego Poznań powiat itd. Powodem złożenia mandatu są liczne jego zajęcia w sprawach gospodarczych, w organizacjach rolniczych i społecznych. Następcą p. Plucińskiego jest Franciszek Górczak, rzemieślnik z Buku, prezes Związku stowarzyszeń przemysłowych w Wielkopolsce. (w)

O zajęcia z 31. X. 1929 r.

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.). Odbyło się w południe posiedzenie komisji do zbadania zajęć 31 października 1929 r. Przewodniczył marsz. Daszyński. Na wniosek posła Liebermana przewodnictwo powierzono ponownie posłowi Czetwertyńskiemu, który je przyjął zaznaczając, że jeżeli wybór przyjmuje, to czyni to nie ze względu na inny skład komisji, ale wyłącznie, aby prace komisji przyspieszyć i jak najprędzej zakończyć. Na następnym posiedzeniu będzie przesłuchanych pod przysięgą 13 świadków. (w)

Dyrektywa dla posła St. Dąbrowskiego

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.). Poseł prof. dr. Stefan Dąbrowski w związku z znanym zajęciem na sejmowej komisji wojskowej w dniu 26 lutego, zwrócił się tegoż dnia do prezydium Klubu Narodowego z pismem, w którym ze względu na charakter zajęcia prosi prezydium Klubu Narodowego o udzielenie mu dyrektywy co do dalszego postępowania w tej sprawie.

W odpowiedzi na powyższe pismo prezydium Klubu Narodowego na posiedzeniu dnia 27 lutego o godzinie 9,30 rano powzięło i zakomunikowało dr. Stefanowi Dąbrowskiemu następującą uchwałę:

„Prezydium Klubu Narodowego z uwagi na charakter i przyczynę zajęcia na komisji wojskowej w dniu 26 lutego 1930 r. stwierdza, że zajęcia nie powinno być traktowane na drodze postępowania honorowego”. (w)

Powrót p. Dewey'a

Warszawa, 27. 2. (AW.) Wczoraj p. Charles Dewey, doradca finansowy rządu polskiego przyjechał wraz z małżonką do Warszawy. P. Dewey bawił od dnia 19 grudnia ub. r. zagranicą, w Szwajcarii, Francji, a głównie w Stanach Zjednoczonych, gdzie w poważnych kołach finansowych wygłosił szereg odczytów o położeniu gospodarczym Polski. W drodze powrotnej p. Dewey zatrzymał się cztery dni w Londynie, przeszło tydzień w Paryżu, gdzie odbył konferencje z wybitnymi przedstawicielami angielskiego i francuskiego świata finansowego.

Sprawa podsłuchów

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.). Prokurator sądu apelacyjnego w Warszawie Rudnicki po zapoznaniu się z aktami śledztwa głośnej sprawy podsłuchowej, wydał decyzję umorzenia postępowania w stosunku do dyrektora Agencji Wschodniej p. Szczepanika, który był poprzednio postawiony w stan oskarżenia pod zarzutem rozpowszechnienia nielegalnego biuletynu prasowego. Jednocześnie, jak donosiliśmy, zapadła decyzja w sprawie uwolnienia z aresztu oskarżonego Seinfelda.

Królowa rumuńska w Egipcie

Aleksandrja, 26. 2. (PAT). — Wczoraj przybył tutaj królowa Marja rumuńska z ks. Ileaną, które po krótkim pobycie odjechały do Górnego Egiptu.

Ulepszony karabin

London, 27. 2. (AW.) Angielskie fabryki przeprowadzają próby nad nowym systemem karabinów automatycznych, które oddają 40 strzałów na minutę.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.87 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę zł 8.88.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach zł 212.41—212.71, w gotówce zł 212.67; za 100 guld. gd. w dewizach zł 173.01—173.27, w gotówce zł 172.67.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 27 lutego 1930. Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję wybitnie utrzymaną. Z pap. państw. doszło do notowania 5 proc. poz. konwers., za którą płacono 51

proc. Poza tem poszukiwano premj. dolarowe po 78,— przy braku materiału oraz poz. inwestycyjną po 127,— bez oddawców. Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziemstwa Kredyt. silny popyt na 8 proc. listy dolarowe po 93,50 proc. (przy dew. 8,90) oraz płacono za 4 proc. listy zast. konwert. 39,25 proc., 6 proc. listy żytnie były w transakcjach po 18,— (za 1 ctr. mtr.).

Akcje bankowe bez notowania. Ofiarowano Bank Polski po 163,— bez odbiorców.

Z akcji przemysłowych robiono transakcje R. Mayem po 61,— i płacono za Unję po 67,—.

Komunikat.

Z dnem dzisiejszym skreślono z urzędowej cedule giełdowej akcje Centrala Skór, T-wo Akc. w Poznaniu.

Cedula urzędowa z dnia 27 lutego 1930 r.

Papierzy procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 51% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 93,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39,25% P.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 18,— +

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 61,— +
„Unja” (dawn. Ventzki) I em. zł. 67,— P.
Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 27. 2. 1930.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjed. tr.: 8,87 sp.: 8,89 kup.: 8,85
Dewizy:
trans. sprzed. kup.
Holandia 357,60 358,50 356,70
Londyn 43,33 43,44 43,23
Nowy Jork 8,90,3 8,92,5 8,88,3
Nowy Jork kabel 8,92 8,94 8,90
Paryż 34,88 34,97 34,80
Szwajcaria 172,04 172,47 171,61
Wiedeń 125,53 125,84 125,22
Włochy 46,74 46,86 46,62

Tendencja cokolwiek mocniejsza.

Papierzy państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 131,00 130,50
5% poz. premj. dol. 77,75 78,50
5% poz. konw. 52,00

Akcje w złotych:
Bank Polski 163,50—164,00
Bank Powsz. Kred. 0,00—105,00
Elektrownia w Dąbr. 0,00—50,00
Koleje dojazdowe 00,00—20,00
W. T. Vegla 0,00—50,00
Cegielski 0,00—39,00
Lilpop 0,00—23,50
Starachowice 0,00—20,25
Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 27 lutego 1930.
Pszonica march. od st. załad. 76-77 kg. przeciętn. jakości 226,00—229,00
Tendencja spokojna.
Zyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętn. jakości 159,00—163,00
Zyto Mekl. fr. wag. Berlin sprzed. 173,00
Zyto Mekl. 73 kg. przeciętn. jakości do Berlina zaplac. 164,50
73 kg. przeciętn. jakości z okolic Warty i Noteci fr. Berlin, sprzed. 164,50
Tendencja prompt poparta, poza tem słabsza.
Owies march. do stacji załad. 121,00—130,00
Tendencja słabsza.
Jęczmień browarowy 160,00—170,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 140,00—150,00
Tendencja spokojna.
Kukurydza loco Berlin bez obrotów.
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów.
Mąka pszenna 27,00—34,27
Tendencja stała.
Mąka żytnia 20,25—24,00
Tendencja spokojna.
Osipa pszenna 08,00—08,50
Tendencja spokojna.
Osipa żytnia 07,25—07,75
Tendencja spokojna.
Groch Victoria 21,00—27,00
Groch dr. jadalny 18,00—21,00
Groch pastewny 16,00—17,00
Peluska 16,00—18,50
Bób polny 16,25—18,50
Wyka 18,50—23,00
Lubin niebieski 13,00—14,00
Lubin żółty 16,00—17,50
Seradela nowa 24,00—29,00
Makuch rzepakowy 14,00—15,00
Makuch lniany 17,10—18,10
Wytłoki suche 06,60—06,70
Śróć Soja 13,40—14,60
Płatki ziemniaczane 12,50—13,00
Ziemniaki jadalne białe 1,70—2,00
Ziemniaki jadalne czerwone 1,80—2,20
Ziemniaki jadalne inne żółte 2,50—2,80
Ziemniaki jadalne nerkowe 3,70—4,10
Ziemniaki fabryczne w fg. 7,55—8,75
Ogólna tendencja nieregularna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 27. 2. 1930.
Wypłaty na Warszawę 46,90—47,10
Noty wielkie 46,775—47,175

Obrady w Senacie

Przeciw prześladowaniu religji w Rosji

Warszawa, 26. 2. (PAT) Po referacie senatorki Kluszyńskiej (P. P. S.) przyjęto bez zmian projekt ustawy o uregulowaniu niedokładności przy rozdziale budżetu Senatu od Sejmu na r. 1929/30. Sen. Rogowicz (BB) referował projekt ustawy o poborze rekruta, zaznaczając, że wprawdzie Polska nie może się rozbrajać ani też zmniejszać kontyngentu rekruta. Ustawę przyjęto bez zmian. Sen. Boguszewski (BB) uzasadniał projekt ustawy o wypłaceniu części zaległego dodatku mieszkaniowego za r. 1928. Sen. Lempke (BB) zaproponował rezolucję, wzywającą rząd, ażeby przy wypłacie tego dodatku, uwzględnił tych pracowników państwowych, którzy korzystają, wzgl. korzystali, z mieszkania służbowego, gdyż dodatek ten ma charakter zasiłku. Ustawę oraz rezolucję przyjęto. Interpelacja senatora Thuliego (Ch. D.) do prezesa Rady Ministrów w sprawie prześladowania religijnego w Rosji, brzmi:

„Prześladowanie przez rząd wszelkie wyznań religijnych, a w szczególności religji chrześcijańskiej, wywołuje oburzenie całego świata cywilizowanego i współczucie dla nieszczęsnych ofiar. Polska powinna przyłączyć się do protestów innych narodów przeciwko niestłuchanemu nęczeniu wierzących Rosjan Dlatego zapytujemy p. prezesa Rady Ministrów czy skłonny jest w odpowiedni sposób przedstawić rządowi Z. S. R. R. konieczność uszanowania wolności wierzzeń religijnych”.

Sen. Koerner (Kolo Żydowskie) oświadcza, że przyłączyłby się do tej interpelacji w razie skrócenia zdania „w szczególności religji chrześcijańskiej”. Wobec zgody na to wniosko dawcy, ustęp ten usunięto, poczem interpelację podpisały wszystkie kluby.

Następne posiedzenie odbędzie się dnia 6 marca b. r. o godzinie 10-tej rano.

O monopole państwowe

Warszawa, 27. 2. (PAT) Senatka komisja skarbowa obradowała nad monopolami państwowymi. Sprawozdawca Dawidsohn zapowiedział zgłoszenie rezolucji na nabywanie spirytusu w gorzelniach przemysłowych po cenach eksportowych, w celu popierania mieszanki spirytusowo - benzynowej do silników. Przechodząc do monopolu tytoniowego mówca podkreślił konieczność ujednostajnienia jakości wyrobów i stwierdził szkodliwość polityki koncesyjnej monopolu, domagając się ustalenia losu 1500 rodzin, którym prawnie odebrano koncesje, a faktycznie posiadają je jeszcze, ale żyją w niepewności. Referent proponuje podwyższenie szeregu pozycji wydatkowych monopolu, wynoszących w sumie 20 milj. zł. Pokrycie na to znajduje referent w podwyżce wyrob. spirytusowych o 5 do 10 procent, do której wzywa rząd. Senator Radomski (Ch. Dd) jest zdania, że sumę, uzyskaną z proponowanej podwyżki cen spirytusu, należałoby użyć raczej na pomoc dla rolnictwa, niż na inwestycje monopolowe. Senatorka Daszyńska-Golińska uważa za uzasadnioną podwyżkę ceny spirytusu. Zużycie jego na cele przemysłowe jest tembardziej wskazane, że produkcja benzyny zmniejsza się.

Posel L. Pluciński złożył mandat

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.). Poseł Leon Pluciński ze Swadzimia zło-

Śląska ordynacja wyborcza

Katowice, 27. 2. (AW) Zarządzenie Prezydenta Rzplitej o rozpisanie na 11 maja wyborów do sejmu śląskiego wywołało ogólne poruszenie na G. Śląsku. Według nowej ordynacji wyborczej, która obowiązywać ma na G. Śląsku, prawo głosowania będą mieli wszyscy obywatele bez różnicy płci, którzy ukończyli w dniu ogłoszenia wyborów 21 lat życia i mieszkają na G. Śląsku. Sejm będzie składał się z 48 posłów, przyczem 15 z okręgu katowickiego, 15 z Król. - Huckiego i Pszczyńskiego i 18 z okręgu Cieszyńskiego i Rybnickiego.

Z grupy parlamentarnej francusko-polskiej

Paryż, 27. 2. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się posiedzenie grupy parlamentarnej francusko-polskiej. Posiedzenie zajął wicem. wojny Lambert, podnosząc znaczenie zeszlorocznej wycieczki parlamentarzystów francuskich do Polski. Pos. St. Stroński przedstawił główne sprawy z dziedziny polityki zagranicznej ostatniego okresu, dotyczące stosunków francusko-polskich. Dyskusja dotyczyła m. in. ustalenia równomiernego bezpieczeństwa na wschodzie i na zachodzie Europy oraz łączności zbliżenia francusko-niemieckiego z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa Polsce.

Zamach na Konkordat

Stanowisko rządu i Klubu B. B. W. R.

Katolicka Agencja Prasowa pisze: Na komisji sejmowej w dniu 25 b. m. był rozpatrywany projekt ustawy w formie wniosku nagłego, zgłoszonego przez P. P. S., w sprawie ustalenia tytułu własności dóbr pounickich, tak zw. „popówek”. Art. 1 tej ustawy brzmi: „Właściwe okręgowe urzędy ziemskie na podstawie niniejszej ustawy wpiszą do ksiąg hipotecznych prawo własności skarbu państwa odnośnie do wszystkich dóbr Kościoła grecko-katolickiego (unickiego), oddanych przez rząd rosyjski do użytkowania Cerkwi prawosławnej, a które podlegały przymusowemu zarządowi państwowemu na mocy art. 1 punktu b. dekretu naczelnika państwa z 16 grudnia 1918”.

Powyższy projekt ustawy jest sprzeczny z Konkordatem, który w art. 24 p. 3 postanawia: „Sprawa dóbr, których Kościół został pozbawiony przez Rosję, Austrię i Prusy, a które obecnie znajdują się w posiadaniu państwa polskiego, zostanie załatwiona przez układ późniejszy”.

A zatem umowa ze Stolicą Apostolską wyraźnie postanawia, że sprawa skonfiskowanych dóbr pounickich może być załatwiona w porozumieniu tylko ze Stolicą Apostolską. Na tem stanowisku, tak wyraźnym zresztą i niedopuszczającym żadnych wątpliwości, stanął przedstawiciel departamentu wyznań. Natomiast przedstawiciel ministerstwa reform rolnych był zdania, że sprawa może być rozpatrywana na podstawie wniosku P. P. S. i ustawa może być przyjęta z pewnymi tylko zmianami — Na tem samym stanowisku stanął i klub rządowy B. B.

Jeżeli stronnictwa lewicowe w swej demagogii i nienawiści do Kościoła pozwalają sobie nieraz na propozycje łamania ustaw i umów, „abezpieczających prawa Kościoła, to w każdym bądź razie nie wolno tego czynić przedstawicie-

lom władz państwowych. Każdy rząd, który dba o praworządność w państwie, o zaufanie i dobre imię, nietylko u swoich ale i zagranicą, zawsze dochowuje przyjętych zobowiązań. Słyszmy nieraz zapewnienia ze strony rządu o przestrzeganiu w stosunku do Kościoła Konstytucji i ustaw (n. p. mowa p. ministra Czerwińskiego z dn. 7 b. m.), w pismach B. B. W. R. czytamy nieraz o lojalnym ustosunkowaniu się do Kościoła, a oto jeden z przykładów tej „lojalności”!

Charakterystyczną cechą naszych obyczajów politycznych jest fakt zwrócenia uwagi na komisji, że ustawa we wniosku P. P. S., a więc klubu, będącego w ostrej opozycji do rządu, była przygotowywana w ministerjum reform rolnych! Czyż ministerjum nie może zgłosić ustawy do Sejmu w trybie normalnym przez radę ministrów, a musi koniecznie posługiwać się klubem nawet nie rządowym, ale opozycyjnym? POCO ta okólna droga?

Drugą cechą charakterystyczną to nadzwyczajny wprost pośpiech, z jakim potraktowano sprawę dóbr pounickich, którego nie stosuje się u nas w Sejmie nawet dla spraw wielkiej wagi. Wniosek został wydrukowany i rozdany posłom 23 lutego, a już na 25 zwołano komisję reform rolnych!

Trzecią wreszcie cechą, świadcząca o niezdrowych naszych stosunkach wewnętrznych, to fakt odłożenia komisji do 2 marca nie na skutek sprzeczności projektu z Konkordatem, nie na skutek sprzeczności w zajęciu stanowiska przez przedstawicieli Rządu, ale na skutek oświadczenia... członka klubu ukraińskiego, posła Łuckiego, że nie zdąży i on jeszcze porozumieć się co do wniosku ze swymi wyborcami.

To są rzeczy nie do pomyślenia w praworządnej i szanującej się państwie.

Sprzymierzeniec

„bezbożników”

Katolicka Agencja Prasowa pisze, co następuje:

Boy-Zeleński, feljetonista z „Kurjera Porannego”, ciągle przypomina się publiczności atakami na religię i moralność katolicką. Po „Dziewicach konsystorskich”, po bezkarnym propagowaniu i zachęcaniu do spędzania pióru, posunięciem aż do wskazywania znajomej sobie akuszerki, jako specjalistki, przysłała kolej na bezpośrednio zaatakowanie nauki religii w szkołach („Kurjer Poranny” z dn. 23 bm.)

Zapewne nauka religii i moralności, wykładana w szkołach, bardzo stoi na przeszkodzie przyjęciu się w społeczeństwie zasad antymoralnych, głoszonych przez p. Boya-Zeleńskiego. Pisarz jednak, który ma choć trochę poczucia uczciwości i własnej godności, nawet w walce z przeciwnikiem nie puszcza się jednak na ordynarne kłamstwa. A ordynarnym kłamstwem, do którego nawet bezbożnicy ze „Związku Wolnej Myśli” odwołują się ze sceptyzmem, jest twierdzenie p. Boya, że uczniowie do jednej lekcji odnoszą się jednomyślnie, „to znaczy z jednomyślną niechęcią: do nauki religii”. Wszystko, co daje szkoła, jest powolnym i systematycznym niszczeniem uczuć religijnych.

Powyższym twierdzeniem p. Boya życie samo zadaje kłam. W odrodzonej Polsce zgórą 90 procent młodzieży akademickiej należy do organizacji, które w programie swym stawiają zasady katolickie. A zatem choćby z tego rzucającego się w oczy spontanicznie dowodu wynika, że nauka religii w szkołach ani nie burzy światopoglądu religijnego ucznia, ani nie jest traktowana przez uczniów „z niechęcią”, jak to sobie powiada p. Boy. Niech p. Boy przejrzy statystykę sodalicyj marjańskich w szkołach, do których należenie pozostawione jest wolnej woli uczniów, niech p. Boy przyjdzie na nabożeństwa adoracyjne, na rekolekcje akademickie, na zebrania organizacji akademickich, jak np. p. Juventus Christiana, Odrodzenie, gdzie są pogłębiane i dyskutowane poważne zagadnienia religijne — a będzie się mógł naocznie przekonać, że to, co napisał, jest ignoracją i kłamstwem, w które nikt nie uwierzy.

Ze szkoła bez religii — jak to słusznie powiedział już Sienkiewicz — wychowuje złodziei i bandytów, dowodzi zwrot i dążenie, jakie obserwujemy w tych krajach, gdzie niema szkolnego nauczania religii, do wprowadzenia jej

tam ponownie. We Włoszech już ją wprowadzono do szkół. We Francji nawet koła liberalne przestraszone są wzrostem komunizmu w szkołach i domagają się wprowadzenia religii do szkół. Szkoda, że p. Boy nie czyta „Temps'a”, nie mówiąc już o pismach katolickich, bo przekonałby się ze statystyki, jakie spustoszenia wyrządziła społeczność francuskiemu szkole bezreligijna, niesłusznie, nota bene, zwana „świecką”, gdyż nauczanie religii nie przekształca jej na instytucję wyznaniową albo kościelną.

Przykłady, przytaczane przez p. Boya, jak np. nieumiejętny wykład religii albo zły podręcznik, nie obalają wcale samej zasady. Należy dążyć wszelkimi siłami do postawienia nauki religii w szkołach na najwyższym poziomie przez dobór odpowiednich podręczników i zastosowanie najlepszych metod nauczania. To jest niewątpliwie konieczne. Ale nie przysłuży sprawie ten, kto wydaje demoralizujące młodzież „Słówka”, kto propaguje gwałt, zadawany prawu naturalnemu, kto podważa same zasady religijne. Ten przysłuży się — ale temu, który jako dewizę swoją wypisał przy wejściu do jednej z świątyń Kremla: Religja to opium dla ludu.

Uprzywilejowanie „Strzelca”

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Mimo powtarzających się wybryków i nadużyć w organizacjach „Strzelca” władze rządowe nie przestają zasilać ich b. obficie z funduszy państwowych i popierać ich wszelkimi sposobami. Kuratorja wywierała co do tego nacisk na inspektorów szkolnych, ci nawołują do tej akcji nauczycieli, wojewodowie naciskają starostów, starostowie wójtów, nakazuje się wstawiać w budżetach samorządów pokaźne sumy głównie dla „Strzelca”. Natomiast inne organizacje młodzieży, uprawiające także przysposobienie wojskowe, traktuje się bądź lekceważąco, bądź ignoruje się zupełnie. Tego lekceważącego i niesłusznego traktowania doznają przedewszystkiem Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Wobec tego warto przytoczyć z rozporządzenia min. spr. wojsk. z dn. 8. 6. 1921 (r. od. 3 szt. 1. 745, reg., co o tem mówi instrukcja, wydana w sprawie stosunku władz wojskowych do organizacji wojskowo-wychowawczych. Nr. 22 tej instrukcji brzmi:

„Nie wolno w sposób uprzywilejo-

wany traktować poszczególnych stowarzyszeń. Wszystkie stowarzyszenia, prowadzące celową pracę wojskowo-wychowawczą, muszą być traktowane jednakowo i równo otaczane opieką. DOG. melduje do Oddz 3 Sztab. repartycje zasobów i środków, przekazanych poszczególnym stowarzyszeniom, działającym na jej terenie. Repartycji winno się dokonywać na zasadzie podziału proporcjonalnego do wykonanej przez stowarzyszenia pracy: ilość członków, ilość szkół, kursów, ilość ćwiczeń etc.”

Jeszcze z obrad nad budżetem m. Poznania

W uzupełnieniu sprawozdania naszego z wczorajszych obrad nad budżetem w plenum Rady miejskiej uważamy za wskazane przytoczyć jeszcze niektóre szczegóły z przebiegu dyskusji nad budżetem oświaty, jako że ten dział stanowi jedną z najważniejszych dziedzin administracji miejskiej.

Budżet ten zreferował radny p. Sobolewski (Nar. Koło Gosp.), stwierdzając, że na oświatę (szkoły wydziałowe i powszechne) preliminowano pierwotnie 2.256 320 zł, czyli o 349.118 zł więcej w stosunku do zeszłorocznego budżetu, który ustalono w wysokości 1.907 212 zł. Deputacja szkolna względnie magistrat poczynił pewne skreślenia, podyktowane względami oszczędnościowymi — na 1.979.020 zł, którą to sumę zmniejszono w komisji finansowej o tylko 2.780 zł. W ramach tego budżetu podwyższono pozycję na urządzenie i dozór schronisk dla dzieci 20.000 zł o 6.000 zł, na przybory naukowe, świadectwa i t. p. podwyższono kwotę 25.000 zł o 5.000 zł, na dożywianie biednych dzieci uchwalono 5 000 zł więcej (razem 40.000 zł).

Pozatem uchwalono następujące wnioski:

1) Wzywa się Magistrat do rozpoczęcia budowy szkoły powszechnej w okolicy placu Drwęskiego i do bezwzględnego przedłożenia projektu budowy tej szkoły.

2) Dodatek lokalny płacić należy nauczycielstwu także w czasie choroby. Poszczególne wypadki załatwia indywidualnie deputacja szkolna.

3) Stabilizację sił nauczycielskich przy szkołach Wydziałowych polecić należy po wykazaniu a) odpowiednich kwalifikacji b) dwuletniej zadawanej pracy przy tutejszych szkołach miejskich.

Sprostowanie. W sprawozdaniu naszym z wczorajszego posiedzenia Rady miejskiej, zamieszczonym w dzisiejszym rannym wydaniu, zakradł się z winy składacza w jednym z ostatnich ustępów błąd, który zniekształca zupełnie sens danego zdania. Odnośne zdanie winno brzmieć: Kończąc, mówca (radny p. Wybierański) zapewnia, że Narodowe Koło Gospodarcze w dalszym ciągu przychylnie wobec Magistratu zajmować będzie stanowisko, co nie oznacza jednak, że do wszelkich jego zamierzeń i poczynań odnosić się będzie bezkrytycznie.

Wielki zjazd lekarzy szpitalnych w Warszawie

W przyszłą niedzielę dn. 2 marca odbędzie się w Warszawie wielki zjazd lekarzy szpitalnych celem zajęcia stanowiska w sprawie nowego rozporządzenia p. prezydenta państwa o zakładach leczniczych. Rozporządzenie to, które właściwie tworzy tylko rodzaj ustawy ramowej, zostało przez ministerjum spr. wewn. zaopatrzone instrukcjami wykonawczymi, które wywołały żywe poruszenie w całym świecie lekarskim a także u samorządów, na które nakłada nowe ciężary. Najdotkliwiej zostali dotknięci ordynatorowie szpitali w byłym zaborze pruskim, gdzie szpitale rozwijały się wzorowo właśnie dzięki urządzeniom, które nowe przepisy jednym pociągnięciem pióra kasują, stwarzając typ szpitali rosyjskich.

Prawie wszystkie szpitale naszej dzielnicy były tak urządzone, że lekarze ordynujący mogli w nich na wyższych klasach operować i leczyć swoich pacjentów. Dzięki opłatom, plynącym od tych zamożniejszych chorych, szpitale nietylko po większej części były samowystarczalne, ale mogły wprowadzać ulepszenia, z których korzystali chorzy biedniejsi. Po nieważ zaś z natury rzeczy szpitale mogły daleko taniej kalkulować opłaty na wyższych klasach, niż lecznice prywatne, przeto urządzenie to było

prawdziwym dobrodziejstwem dla średnio zamożnych i pozwalało im na leczenie się u wybitnych lekarzy wzgl. profesorów. Dla ordynatorów zaś było ogromnym ułatwieniem pracy, bo nie potrzebowali rozpraszać czasu i sił między szpital a nieraz oddaloną lecznicę prywatną.

Otóż w myśl nowych przepisów ten typ „zachodni” szpitali ma być skasowany, lekarze już nie będą mogli swych prywatnych chorych leczyć na klasach szpitalnych, nawet w takich wypadkach, gdzie np. w Poznaniu, przy szpitalu miejskim wybudowano osobny gmach dla tych prywatnych pacjentów. Ustawodawcy zalecają lekarzom, by na własny koszt budowali sobie sanatoria. Ponieważ wybudowanie takiej lecznicy, choćby tylko na 20 łóżek kosztuje około 400 000 zł, zakrawa to ona krwawą ironją w naszych ciężkich czasach.

Jasną jest rzeczą, że nietylko lekarze i chorzy, pragnący się u nich leczyć, stracą na tej reformie, stracą także przedewszystkiem samorządy, które z tych klas czerpały dochody, a, jak się to już wykazało tam, gdzie reformę wprowadzono, zaczynają pracować z deficytami. W dalszej konsekwencji nowe przepisy muszą prowadzić do obniżenia poziomu wykształcenia lekarzy, bo komu będzie się chciało kształcić lat 10 i więcej w chirurgji, by potem zostać, jak to przewiduje ustawa, urzędnikiem VIII lub VII klasy, bez możności wykonywania operacji u swych chorych prywatnych! Lecz poza wymienionymi punktami nowe przepisy zawierają cały szereg paragrafów, które budzą wątpliwości i sprzeczności.

Z tych to powodów zjeżdżają do Warszawy członkowie wszystkich fakultetów lekarskich oraz lekarze szpitalni z całej Polski, by wykazać brak nowych przepisów i żądać ich usunięcia.

Posel Rauscher

w Warszawie

Warszawa, 27. 2. (AW.) Posel p. Rauscher po dłuższym pobycie w Berlinie powrócił do Warszawy i przywiózł nowe instrukcje rządu dla delegacji niemieckiej w sprawie zawarcia traktatu handlowego polsko-niemieckiego.

Wyrok w procesie Czumy

Warszawa, 27. 2. (Tel. wł.) Sąd ogłosił wczoraj wyrok w sprawie procesu P. P. S. lewicy w Sosnowcu. Na 4 lata zostali skazani Cwik i Burgin. Na 3 Gadowski oraz Bondarynko. Reszta została skazana na więzienie od 2 do 1 roku. M. in. byłego przywódcę P. P. S. lewicy Andrzeja Czumę skazano na rok więzienia. 4 uniewinniono. Sąd przyszedł do przekonania, że P. P. S. lewica jest w rzeczywistości zamaskowaną legalną partją komunistyczną. (w)

Pralat Kaas w Rzymie

Rzym, 27. 2. (AW.) W najbliższych dniach przybędzie do Rzymu przywódca niemieckiego centrum katolickiego pralat Kaas, celem przeprowadzenia rozmów z Watykanem w sprawie sytuacji katolicyzmu w Niemczech. Jak słyhać pralat Kaas posiada specjalne pełnomocnictwa niemieckiego ministerstwa spraw zagran. do przeprowadzenia tych umów.

Świętokradztwo

Kraków, 27. 2. (AW.) Ub. nocy dokonano świętokradztwa w kościele parafjalnym w Sieklówce Dolnej. Sprawca skradł z tabernakulum puszkę z komunikantami, oraz z zakrystji pozłacaną monstrancję. Na miejscu nie zostawił żadnych śladów. Dochodzenie w toku.

O przyjemnym smaku i zapachu sympatyczny i pewny środek desinfekujący gardło i krtań Tabletki Paramint „ERBE”.

Nie tylko dla chorych lecz i dla zdrowych przy pielęgnowaniu osób chorych zakaźnie oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, urzędach, szkołach, w tramwaju i w kinie. PARAMINT „ERBE” zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził GRYPĄ, ANGINĄ lub innymi chorobami. Pw 9 126-0.1664

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Jak się czują tygrysiątka?

Są przy apetycie i nie mogą skarżyć się na brak snu — Dostaną specjalne trzewiczki — Kiedy publiczność ujrzy przemiłe „kociaki“?

Znów złożyliśmy wizytę nowym tygrysiątkom, jako że skończyły właśnie 5 tygodni. Ich opiekunka, śliczna wilczyca, zauważywszy nas przed pawilonem, poczęła gwałtownie ujadać i rzucać się na łańcuchu.

Cztery przemiłe kociaki znajdują się pod troskliwą opieką p. Skrzydlewskiego, który dzień i noc czuwa nad nimi. Wiadomo bowiem, że bardzo trudno wychować tygrysy, gdyż wymagają one dużego zachodu i troskliwej opieki. Poznański Ogród Zoologiczny stanowi poprostu wyjątek, bowiem jak dotąd, wszystkie tygrysiątka czują się doskonale. Właśnie spały — poroziągane na słomie; usłyszawszy jednak obce głosy, otworzyły maleńkie oczka i z zaciekawieniem przypatrywały się intruzom. Okazały się one na tyle łaskawe, że pozwoliły się nawet pogłaskać, ale gdy im tych czułości było za dużo, poczęły parskać i szeroko otwierając narazie jeszcze bezzębne pyszczki.

Stwierdzamy, że od ostatniej naszej wizyty tygrysiątka znów nieco podrosły. Coprawda są one wciąż przy apetycie, a wilczyca zaspakaja go w całej pełni. Ponadto nie mogą się zupełnie skarżyć na brak snu i pod tym względem stawiają istne rekordy do pozadzroszczenia.

Opiekun ich opowiedział nam, że dla „kociaków“ zamówione są maleńkie trzewiczki. Co to kłopotu znowu

będzie miał ten Skrzydlewski! Zwłaszcza, że zakładać będzie musiał te trzewiczki na psotne pazurki tygrysiątek wtedy, kiedy je karmi troskliwa opiekunka, zatem co 3 godziny. Maleństwa są tak łapczywe, że staczają formalną wojnę o prawo pierwszeństwa, posługując się b. ostremi pazurkami przyczem ranią często wilczycę. Temu mają zaradzić właśnie owe prymitywne trzewiczki.

Tygrysiątka rosną jak na drożdżach i są coraz bardziej hałaśliwe: skomlą często i usiłują wydostać się z ogrodzenia, które wskutek tego trzeba będzie powiększyć. Jeszcze parę tygodni, a same już zaczną grzeć chętnie mleczko z miseczek, poczem jako dodatek, na deser dostaną mieloną cielęcinę. W maju kiedy słonko już będzie przygrzewać nienajgorzej dwie parki małych tygrysów powędruje do klatki, by się zaprezentować naszym bywalcom ogrodu Zoologicznego. Będzie to wówczas sensacją nielada. Aż do tej chwili „kociaki“ z różnych względów — pozostaną niewidzialne dla oka publiczności.

Prawdziwa ich matka stara tygryśca dawno już zapomniała o swych „pociechach“ i myśli o tem by znów przysporzyć ogrodowi dobytku. Powiększył się on z latem poważnie, gdyż dyrekcja zamierza sprowadzić nowe okazy ze względu na Międzynarodową Wystawę Komunikacyjną. (z)

Najnowszy (22) numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ przynosi jak zawsze treść nadzwyczaj interesującą i mnóstwo doskonałych zdjęć. Na szczególną uwagę zasługują specjalne dla „Wielkopolskiej Ilustracji“ napisane przez p. G. Heinricha z Pomorza wspomnienie z wyprawy naukowej p. t.

700 km pieszo przez ostępy Persji

wraz z szeregiem oryginalnych zdjęć. Starszy żołnierz Szapko ze Szkoły Podchorążych w Śremie zajmując i wesoło opowiada o swem życiu wojskowym w fejtonie p. t.

„Kto chce rozkoszy użyć...“

przyciem artykuł swój ilustruje własnymi, doskonałymi zdjęciami. Niemniej ciekawe są inne artykuły, jak „W walce z groźnym żywiołem“, „Okulary zbyteczne“, „Odtworzenie porwania Kutiepową“ i wiele innych.

Bogaty numer uzupełniają zdjęcia, ilustrujące ciekawe wypadki doby ostatniej, w kraju i zagranicą, oraz zwykłe działy stałe, jak odcinek frapującej powieści, nowela, bajka dla dzieci, kącik czytelników, mody, humor, szarady itd.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczo egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1.50 zł, kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

O sprawność komunikacyjną

Wielkop. Związek Przedsięb. Autobusowych rozwija się

W związku z rozwojem ruchu autobusowego w Polsce, powstają liczne mniejsze i większe przedsiębiorstwa, które zakładają nowe linje, dążą do usprawnienia komunikacji i zaprowadzają coraz to nowe udogodnienia. Przedsiębiorstwa te w celu obrony swych interesów łączą się w związki, gdyż w taki tylko sposób mogą przeprowadzać swe różne ważne postulaty.

Podobne związki powstały już w Warszawie, Łodzi, Stanisławowie, Lublinie, Wilnie, Krakowie, Lwowie, Drohobyczu, a ostatnio w Poznaniu. Nasz związek ukonstytuował się temu przed dwoma przeszło miesiącami — a prezesem jego jest inż. p. Massalski.

Pierwsze walne zgromadzenie odbyło się we środę w lokalu Automobilklubu (ul. Kantaka 1). Przewodniczącym p. inż. Massalski zagajając informował, że zarząd czeka dużo pracy. Dalsze przewodnictwo powierzono p. Broniarzowi. Obszerne sprawozdanie z całokształtu pracy przedłożył sekretarz p. Doruchowski. Na ogólną liczbę 189 autobusów, zarejestrowanych w Związku jest 131, na terenie województwa istnieje 339 autobusów, z czego 248 mniejszych (poniżej 18 osób), a 91 większych (ponad 20 osób).

Członków Związek liczy 44; organizacja znajduje się dopiero w stadium rozwoju, to też o wielkich wynikach w działalności zarządu narazie mówić nie można. Istnieje projekt zwolanie do Poznania w czasie Międzynarodowej Wystawy Turystyczno - Komunikacyjnej wielkiego kongresu zorganizowanych przedsiębiorstw autobusowych. Bardzo ważnym zadaniem Związku jest stworzenie w Poznaniu centralnego dworca autobusowego. Dotąd bowiem, jak wiadomo postoje porzucane są na różnych ulicach i kątach naszego miasta, że trudno nieraz się zorientować o jakim czasie i skąd wyjeżdża dany autobus. Pierwotnie istniał projekt wybudowanie takiego dworca na ul. Bukowskiej, lecz projekt ten napotyka na przeszkody i w tej chwili sprawa dworca autobusowego jeszcze nie jest dostatecznie skryształizowana. Związek czyni starania ubezpieczenia autobusów i sprawa ta znajduje się na najlepszej drodze.

Sprawozdanie kasowe przedłożył p. Cierpiałkowski, poczem potoczyła się rzeczowa dyskusja, w której przemawiali pp.: Doruchowski, rad. Barczewski, Cierpiałkowski, Smoleński, inż. Massalski i in. Na wniosek komisji rewizyjnej w osobie p. Smoleńskiego udzielono zarządowi pokwitowanie. Nowych władz nie wybrano, gdyż Związek dopiero rozpoczął swą działalność. (z)

Krwawe porachunki

Skazanie na dwa lata ciężkiego więzienia

W wieczór sylwestrowy ub roku „paczka“ młodych ludzi m. in. Marjan Tasiemski, M. Jankowski, A. Müller i A. Wiśniewski urządzili sobie wesołą „bibkę“. Odwiedzali różne lokale przy czym obficie „niszczyli“ alkohol. Noc już była, gdy się znaleźli na ulicy św. Czesława na Wildzie; większość wesołych birbantów udała się do mieszkania Tasiemskiego na kawę. Ten ostatni zaledwie 20-letni młodzieniec pozostał na ulicy; wtem zbliżyło się doń dwóch mężczyzn, jak się okazało Józef Henke i brat jego Stanisław — a jeden pobił Tasiemskiego. Zaalarmowani koledzy zbiegli na ulicę i powstała bezkrwawa bójka, którą wnet zlikwidowano.

Nazajutrz w dzień Nowego Roku, Tasiemski udał się do kościoła; byli tam również bracia Henke. Powracając do domu zetknęli się z sobą i doszło do sprzeczki, a nawet i do bójki!

Henkowie robią u siebie wielką naradę po której, postanowili udać się do Tasiemskich, by ostatecznie dowiedzieć się — jak mówili — o powodzie awantur. Tasiemski radziła im porozmawiać w tej sprawie z M. Wrześniewskim Czesława 8. Udali się zatem do Wrześniewskiego, gdzie zastali Müllera. Nie uzyskali nic i wyszli rozgoryczeni na ulicę, wywabiając Müllera.

Wrześniewski przeczuwał podstęp ze strony Henków, wręczył Müllerowi rewolwer-straszak. Istotnie wybuchła kłótnia i bójka, a Müller nic tu nie winny bronil się straszakiem. Józef Henke rzucił się na M. i zadał mu ostrem narzędziem 5 ran na głowie; od upływu krwi nieszczęśliwy zmarł a Henkowie powędrowali do aresztu; tam zeznawali, że sądzili, że to był rewolwer i dlatego Józef działał w obrotnie własnej. W rezultacie prokuratura wniosła akt oskarżenia o uraz cielesny. Rozprawie przewodniczył p. sędzia Haber w asystencji sędziego dr. Cyprjana i sędziego Reszelskiego. Bronił mec. dr. Fersten. Trybunał po przesłuchaniu oskarżonych i świadków zasądził Józefa Henkego na 2 lata ciężkiego więzienia zaś Stanisława dla braku dowodów uwolniono. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 27 lutego 1930.

Słońce: wschód 6.45; — zachód 17.27; — długość dnia 10 godz. 42 min.

Księżyc: wschód 6.59; — zachód 16.02; — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 2 st. C., pogodnie, wiatr połudn.-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 767 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 8 st. C., najniższa — 2 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu. Wczoraj + 0.47 m; dziś + 0.45 m. Kal. rz.-kat.: Aleksander B.; — jutro Roman i Teofil.

Kal. słow.: Wiarosław; jutro Tworzymir.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom magistra filozofii z zakresu historii uzyskał p. Aleksander Gregorowicz z Borku w woj. poznańskim; dyplom doktora wszech nauk lekarskich uzyskała p. Antonina Zakrzewska z Kapuścian na Podolu.

— **Srebrny jubileusz istnienia przedsiębiorstwa** obchodzi w dniu 1 bm. p. W. Narożny, właściciel fabryki samozamykaczy drzwi i wyrobów metalowych przy ul. Ogrodowej 15-16. P. Narożny założył swe przedsiębiorstwo dnia 1 marca 1905 r. w Berlinie, zaś dnia 15 marca 1920 przeniósł je do Poznania. Na intencję rozwoju przedsiębiorstwa odbędzie się 1 marca o godz. 9 msza św. w kościele P. Jezusa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zgromadzenie Stow. Inżynierów i Architektów** odbędzie się w piątek, dnia 28 bm. o godz. 18 w sali Dyrekcji Kolei Państwowych przy Wałach Zygmunta Staroży.

— **Z Sodalicji Pań Zawodu Kupieckiego.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 3 marca br. o godz. 19 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka. Przemawiać będzie b. poseł Irena Puzynianka. — Nabożeństwo miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca br. o godz. 10 w kaplicy św. Józefa.

— **Młodzież Wszechpolska.** Terminy posiedzeń poszczególnych kółek sekcji kandydatów są następujące. Pierwsze kółko dnia 27 bm.; drugie dnia 28 bm.;

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście, urządza we wtorek, dnia 4 marca r. b.

Wieczorek taneczny

na zakończenie karnawału, w sali posiadzeń Domu Rzemieślniczego przy ulicy Franciszka Ratajczaka, na który ma zaszczyt zaprosić wszystkich życzliwych i sympatyków Stowarzyszenia.

Zarząd.

Początek o godz. 19. Wstęp za zaproszeniami, które jeszcze otrzymać można w ognisku Stowarzyszenia przy Alejach Marcinkowskiego 26. II. dom ogrodowy 2 piętro — w godz. od 20 do 22. zw 21 901/2

trzedzie dnia 1 marca br. Kandydaci, którzy nie otrzymali pisemnego zawiadomienia, są zobowiązani przybyć na zebranie trzeciego kółka. Zebrania będą się odbywały o godz. 20 w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 (podwórze, prawa I p.) Sympatycy mile widziani.

WYKŁADY

— **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Profesor Piotr Zukowski, lektor U. P., wygłosi w piątek, dnia 28 bm. o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus odczyt na temat: „Społeczeństwo rosyjskie XIX w. na tle literatury pięknej“.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wszystkim sympatykom harcerstwa** przypomina się o zabawie karnawalowej, która urządza Koło Przyjaciół Harcerzy przy gimn. im. Marcinkowskiego w niedzielę, 2 marca w sali D. O. K. przy pl. Działowym o godz. 9. — Wstęp na salę za zaproszeniami

— **Wielka reduta maskowa Tow. Wioślarzy „Polonia“** odbędzie się dnia 1-go marca br. w salach Domu Rzemieślniczego. Zaproszeń niewiele już pozostało.

— **Na redutę Polskiego Czerwonego Krzyża** wybiera się cały wytworny Poznań. Odbędzie się ona 1 marca, tj. w ostatnią sobotę karnawału w salach Belwederu, przy ul. Marsz. Focha 18. — Bala P. Cz. K. cieszą się zwykle ogólnym uznaniem. Osoby, które nie otrzymały dotąd zaproszenia, zechcą się zgłosić w biurze P. Cz. K., Aleje Marcinkowskiego 24 (dom ogrodowy parter, drugie drzwi lewo) codziennie od godz. 10—12, w sobotę, dnia 1 marca do godz. 17.

— **Związek Pracowników Umysłowych** urządza w piątek, 28 bm. wieczorem o godz. 8 w sali p. Jarockiego skromny wieczorek towarzyski. Będzie to piękne zakończenie karnawału. Członkowie i sympatycy mile widziani.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokół“ miasto Poznań.** W sobotę odbędzie się w salach Rzeźni miejskiej zakończenie karnawału z pięknym programem. Wstęp 1 i 2 zł bez podatku. Il tylko za zaproszeniem lub legitymacją sokoła. Zaproszenia są do odebrania u prezesów poszczególnych gniazd.

— **„Sokół“ Poznań IV. św. Łazarz.** Na zakończenie karnawału odbędzie się zabawa w sobotę o godz. 19 w lokalu drh Smoczyka przy ul. Marsz. Focha 70

— **Żeńskie gniazdo „Sokół“ XIII** urzędująca na zakończenie karnawału „podkolek“ z niespodziankami, który odbędzie się 1 marca w lokalu drh. Zawadkowej, G. Wilda 75. Wszystkich sympatyków gniazda naszego zaprasza się.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W sprawie tragicznego zgonu śp. Zygmunta Rosińskiego** otrzymujemy następujące doniesienie: Ojciec nasz ś. p. Zygmunt Rosiński nie ma kilkoro dzieci, tylko nas dwóch synów. Zł z nami bardzo dobrze i z matką się nie rozszedł. Nie wiemy, aby materialnie podupadł, a samobójstwo jest wykluczone. Zachodzi tylko nieszczęśliwy wypadek.

Aleksander i Zygmunt Rosińscy. — **Dla ścisłości.** W doniesieniu naszym w nr. z 25 bm., o dalszym przebiegu śledztwa w sprawie nadużycia na P. W. K., podano mylnie, jakoby p. Ratajczak, technik drogowy, był nadal zatrzymany w areszcie śledczym; dowiadujemy się właśnie, że p. R. w dniu 20 bm. został zwolniony z aresztu.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nieszkodliwy strzał w okolicę serca.** Mieszkająca przy ul. Poznańskiej 71 szwaczka Katarzyna W. wyjechała w niedzielę do Wir pod Poznaniem. Tam przy zabawie flowerem przez nieostrożność postrzeliła się, a kula utkwiła w klatce piersiowej w okolicy serca. Rana odwieziono do szpitala w Poznaniu, gdzie stwierdzono, że rana jest zupełnie nieszkodliwa.

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** P. Krzyżanowskiemu Stefanowi, ul. Przemysłowa nr. 2a, skradziono z bramy przy ul. Pol-

wiejskiej rower męski marki L. B. C. nr. fabr. 229 380, nr. rej. 7 678. — P. Tess Klafra, ul. Patr. Jackowskiego 51, skradziono z mieszkania pościel, poduszkę, 2 polonki, płaszcz damski, maszynę do elektryzowania, zegarek damski, płaszcz sportowy, bieliznę damską i inne przedmioty, wart. 1 000 zł. — Włamano się do chlewu w Woźniakowej na Zawadach i skradziono wierzba wagi 1 i pół ctr., 8 kur i koguta. (z.)

— **Wódka, bójka, kradzież.** Dnia 27 bm. wszczęli bójkę w lokalu „Elita” przy Starym Rynku bracia Urbańscy Mieczysław, zam. ul. Mokra 4, Bernard — dozorca kas zakładu wychowawczego w Cerekwicy i Stefan z Srody oraz Koszewski Eugeniusz z Warszawy, przyczem rozbito kilkunastu krzesel. W czasie bójki skradli Urbańscy kasetkę z gotówką, a Mieczysław kasetkę z gotówką, po czym wraz z braćmi zbiegli, lecz na ulicy Klasztornej przytrzymano ich i skradzioną kasetkę zwrócono właścicielowi lokalu. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Czterech łakomych.** W Gnieźnie rozbito w tych dniach szybę w składzie rzeźnickim p. Leona Galantowicza i skradziono wystawione wędliny. Sprawców kradzieży wykryto wkrótce w osobach: Stanisława Foerstera, Bronisława Nowaczyka, Władysława Domagalskiego i Józefa Biskupskiego z Gniezna. (k.)

— **Sposzzone konie spowodowały dwa wypadki.** W pobliżu Wrześni spłoszyły się konie i poniosły. Woźnica Wojciech Pietrzak upadł między konie i wóz skaleczył go ciężko. Odwieziono go do szpitala w Wrześni. — Własną furmanką najeżony został gospodarz Marcin Wiecki z Wudzyńska w powiecie bydgoskim. Wiecki pozostawił konie na ulicy bez dozoru. Konie spłoszyły się na widok nadjeżdżającego samochodu. Widząc uciekające konie, Wiecki usiłował je zatrzymać i wpadł przytem pod koła wozu, odnosząc pokaleczenia na głowie. (k.)

— **Tajemnicze zaginięcie dziecka.** W niezwykle tajemniczych okolicznościach zaginęła w dniu 29 stycznia br. 7-letnia córeczka robotnika leśnego Wilhelma Jarczaka z Lipnika (pow. kępiński). Tego dnia Jarczak zajął się pracą w lesie, a w południe między godz. 12 a 13 żona niosła mu obiad do pracy. Jarczakowa szła naprzód, a o kilka kroków za nią drogą przez las postępowała dziewczynka. W pobliżu leśniczówki w Czerminie na drodze do szkoły katolickiej w Goli dziecko zaginęło nagle bez śladu i wszelkie poszukiwania nie dały dotychczas rezultatu. Dziewczynka urodziła się w dniu 7 maja 1923 r. „ma niewyraźną wymowę, włada językiem polskim, niemieckim i trochę po czesku. Stało się to na mniej więcej 5 km. od granicy niemieckiej. Zachodzi przypuszczenie, że dziecko zabiłako się i przeszło przez granicę. (k.)

— **Wybuch gazu.** W Kępnie w niezamieszkałym budynku, własność Wojciecha Podemskiego, nastąpił wybuch gazu, ulatniającego się przez nieszczelną rurę, przyczem uszkodzony został sufit i okno wystawowe. Do mieszkania, w którym gaz się ulatniał, wszedł restaurujący je malarz Leopold Rabiega i zapaleniem zapalki wywołał wybuch. Na szczęście obyło się bez wypadków. (k.)

JARMARKI

— **Keynia.** Po półtorarocznej przerwie urządziła się tu znowu targi na święta.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Jubileusz pracy.) Mistrz rzeźnicki p. Władysław Maliński, ulica Warszawska, obchodził 23 bm. srebrny jubileusz pracy. Z tej okazji na zabawie cechu rzeźnickiego odbyła się uroczystość wręczenia Jubilatowi dyplomów. Życzenia Jubilatowi składali i wręczyli dyplomy: wiceprezes Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy, p. Zakrzewski i starszy cechu p. Sypniewski. Podczas zabawy zebrano 60 zł na Dom Rzemieślniczy w Bydgoszczy. (br.)

— **Inowrocław.** (Zabawa dziecięca.) W niedzielę, dnia 23 bm. odbył się w sali „Parku Miejskiego” balik dla milusińskich, urządzony staraniem Pań z Tow. św. Wincentego a Paulo oraz siostr kierowniczek ochronki św. Mikołaja. Tańce i zabawy trwały kilka godzin, ku większej zaś uciechu miłych gości odegrano sztukę p. t. „Pajac i golibroda”. — (Z życia młodzieży.) Kółko literackie „Swit” przy gimnazjum żeńskim im. Marii Konopnickiej urządziło dla koleżanek i rodziców obchód z racji dziesięciolecia objęcia Pomorza. Śpiew chóralny, obraz allegoryczny, deklamacje, referat o znaczeniu morza, wspomnienie z wycieczki harcerskiej na Hel złożyły się na bardzo miłą całość. Na zakończenie przedstawiono w żywym obrazie Wisłę i jej dopływ według wiersza Deotymy. (em.)

— **Rawicz.** („Karnawał dziecięcy.”) Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo urządziło dnia 16 bm. w pięknie ozdobionych salach tutejszej strzelnicy pod protektoratem p. starszyciny Chmielowskiej „Karnawał dla dzieci” na rzecz ubogich. Impreza ścigała bardzo liczne grono w najrozmaitsze kostjumy przybranej dziatwy. Program był urozmaicony różnemi niespodziankami oraz występami małych amatorów. Do tańca przygrywała orkiestra Tow. Powst. i Wo-

jaków, do poszczególnych zaś występów tanecznych pani R. na fortepianie.

— (Bezrobocie.) Bezrobocie przybiera i w miasteczku naszym z dniem każdym na rozmiarach. Walcownia papieru zwolniła dla braku koniunktury około 80 pracowników i jak slychać, wypowiedział też tartak tutejszy, połączony z wielką stolarnią, znacznej liczbie robotników pracę. (ro)

— **Środa.** (Napad na drodze publicznej.) W tych dniach w pobliżu Chłapowa dwóch nieznanymi osobnikami napadło na jadącego rowerem Franciszka Rejmaniaka z Gniezna. Napastnicy pod groźbą rewolweru odebrali Rejmaniakowi 35 zł w gotówce i ulotnili się. (k.)

— **Pleszew.** (Kradzież świni.) W Tursku z zabudowań Marcjanny Walczakowej skradziono prośną maciorę, wartości około 300 zł. Złoczyńcy ubili swinię na miejscu. (k.)

— **Ostrów.** (Ślub.) Odbył się tutaj ślub p. Ireny Finkówny z p. inż. kolej. Edmundem Ciesielskim Błogostawieństwa kościelnego udzielił nowożeńcom ks. prob. Dadaczyński z Wyganowa w asyście licznego duchowieństwa. Przemową od ołtarza wygłosił brat pani młodej, ks. subdiakon Finke.

— (Obchód.) 10-lecie odzyskania morza obchodzono tutaj akademją, urządzoną przez gimnazjalne Koło Ligi Morskiej i Rzeźnej. Na program złożyły się produkcje wokalne - instrumentalne oraz referaty wygłoszone przez uczniów. Naza jutrz w niedzielę odbyło się nabożeństwo z udziałem władz i organizacji wojskowych wychowawczych. Po nabożeństwie odbyła się defilada na Rynku.

— (Nowy gmach bankowy.) Miejsce Oddziału Banku Polskiego przeniósł swe urzędowanie do nowego własnego gmachu, zbudowanego przy zbiegu ul. Kościuszki i drogi Wrocławskiej.

— (Opieka nad więźniami.) Z inicjatywy p. prok. Jawornika założono tutaj „Stow. Opieki nad więźniami i ich rodzinami”. W skład zarządu weszli: p. mecenasowa Kazimiera Jankowska jako przewodnicząca oraz pp. dr. Poleski, prokurator Gocinert, wiceprezesowa sądu Gmurowska, adwokatowa Kubiakowa, adw. Jankowski, apt. Mierzejewski, Nogalowa i Kajetanowiczowa.

— (Z Czerw. Krzyża.) Odbyło się tutaj walne zebranie Czerwonego Krzyża pod przewodnictwem p. aptekarza Mierzejewskiego. Obszerne sprawozdanie z nader bogatej działalności Czerw. Krzyża złożyła dotychczasowa sekretarka p. Irena Finkówna. Towarzystwo liczy 310 członków a majątek wynosi 8798,15 zł. Do zarządu wybrano jednomyślnie dotychczasową przewodniczącą p. Kazimiere Wittigową ponownie, a na sekretarkę p. Mieczysławę Idziórównę. (n.)

SPORT

Narciarstwo

Narciarki polskie nie startowały w Austrii. Wiadomo jakiego ukazały się o porażce narciarek polskich Staszal - Polankowej i Ziętkiewiczowej w zawodach o mistrzostwo Dolnej Austrii okazały się nieprawdziwe. Zawodniczki polskie wogóle w biegu tym udziału nie wzięły, ponieważ zaproszenie nadeszło zbyt późno. (PAT)

Na zawody narciarskie do Westerstowa (po czeskiej stronie Tatr) wyjechała w dn. 26 bm. reprezentacja, złożona z 13 zawodniczek. M. in. udali się: Kukier, Rozmus, Mietelski, bracia Marusarze, Władysław Czech, Rajski Zygmunt, Br. Staszal Polankowa i Zofja Stopkówna. Zawody obejmują bieg 17 km., bieg rozstawny, bieg zjazdowy, bieg pań, skoki i konkurs kombinowany. — Zawody organizuje Karpathenverein, z którym łączą Pol. Zw. Narc. ożywione i tradycyjne węzły sportowe. Jako delegat PZN wyjechał z zawodnikami p. Ignacy Bujak. (tel. wł. A. K.)

Pływanie

Poznańskie Towarzystwo Pływamkie w Poznaniu zrywa swych członków do licznego udziału w porankach sportowych. Film pływacki wyświetlany będzie w niedzielę o godz. 12 w kinie „Metropolis”. Bilety w cenie 40 gr. są do nabycia u kapitana sportowego p. Jasińskiego ul. św. Marcina 48.

Piłka nożna

K. S. „Sparta” zwołuje na dzień 28 bm. w lokalu p. Tomikowskiego przy ulicy Szamarzewskiego 18 o godz. 19.30 zebranie sekcji piłki nożnej.

Stosunki sędziowskie w krajach b. monarchii austro-węgierskiej stały się z powodu wprowadzenia zawodowstwa tak nieznośne, iż większość czołowych arbitrow na Węgrzech, w Czechach i w Austrii woli prowadzić zawody niższych klas niż czołowej klasy, mimo, iż otrzymują oni zapłatę za mecz nawet na miejscu, a za wyjazdowe zawody ponadto normalne diety i kosza podróży! Dlatego też zwrócono się do PKS z prośbą, by zawiadomił wyżej wspomniane związki o kandydaturach sędziów polskich, którzyby posiadali odpowiednie kwalifikacje celem prowadzenia spotkań klubów zawodowych o mistrzostwo i meczy międzynarodowych.

Stan powyższy dowodzi niezbicie, jak zgrabna jest metoda podporządkowania organizacji sędziowskich związkom piłkar-

skim, czyli w gruncie rzeczy klubowcom którzy w charakterze członków zarządu organizacji bądź państwowej, bądź ligowej lub też okręgowej wywierają swój wpływ na prowadzenie zawodów przez poszczególnych arbitrow. A nie zapominajmy, iż obecnie wchodzi w grę tak poważny czynnik jak interes materialny klubów zawodowych, które należy traktować na równi z przedsiębiorstwami handlowymi, a więc interes czyli wygrana jest związana ściśle nie tylko z ambicją klubową, lecz bodaj że więcej z własną egzystencją materialną! Nie należy się więc zupełnie dziwić, iż właśnie najlepsi i najwyżej stojący sędziowie jak Braun, Cejnar, Csardasz i in. nie chcą być płatnymi najmitami klubów, lecz ceniąc wyżej swój honor sportowy wola bezpłatnie i dla własnej satysfakcji sędziować zawody klubów amatorskich.

Jest to groźne momenta również i dla PZPN, w którego łonie, że wspomnieć tylko ligę, nurtują podobne prądy, może jeszcze nie tak wyraźnie akcentowane, a dla których niezależność PKS jest solą w oku.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Leon Dutkiewicz, właśc. furmanek, 78 lat. Stefanja Dubiszowa, z domu Szurkowska, 32 l. Józef Michałowski, kol. pomocnik warszt., 55 l. Leon Talarowski, drukarz, 63 l. Eleonora Lewandowska, ekspedjentka, 21 l. Juliusz Heckert, m. rzeźnik, 56 l. Witold Rudawski, 17 lat. Franciszek Czajka, murarz, 51 l. Kazimiera Szafera, pom. krawiecka, 38 lat. Regina Andrzejewska, 5 m. 5 dni. Zdzisław Urbaniak, uczeń szkolny, 9 l. Jan Muszyński, mistrz kowalski, 59 l. Bernard Pakula, 6 mies. 9 dni. Aleksandra Kozakówna, 3 l. 7 mies. 1 dzień. Jan Kubiak, restaurator, 53 l. Jan Łazarowski, robotnik, 38 l. Antoni Brodnicki, murarz, 68 lat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożyło w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. B. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę 5 złotych. — Lewanowicz 8 zł. — T. R. 3 zł. — Cecylja Świątkowska z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 441,40 zł i 185 franków.

Na chleb św. Antoniego: Stanisław Dybicki z podziękowaniem św. Antoniemu za wysłuchanie w pewnej sprawie, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 34 zł.

Na kaplicę św. Antoniego w Jerozolimie: Lewanowicz 2 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Chór Kościelny p. w. św. Grzegorza Poznań-Jeżyca.** Walne roczne zebranie odbędzie się dnia 28 bm. o godz. 19,30 w salce parafjalnej.

— **Stow. Porządku Publicznego Dzielniczy II. Chwaliszewa-Śródki.** Zebranie w piątek, 28 bm. o godz. 20 w lokalu p. Pohla, Chwaliszewo 37.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy 23-lej drużynie harcerskiej** urządzi w sobotę, d. 1 marca o godz. 20 w lokalu p. Fiedler, G. Wilda 47, herbatkę połączoną z tańcami.

— **Tow. Przemysłowe „Jedność”** pod wezw. św. Antoniego urządzi w sobotę, dnia 1 marca br. w salach „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim 5 zabawę karnawałową. Orkiestra smyczkowa i dęta. — Wiele niespodzianek. Początek o godz. 20-tej.

— **Tow. Śpiewu „Halka”** Poznań-Jeżyca urządzi w sobotę, dnia 1 marca br. w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16 wieczorek karnawałowy dla członków i wprowadzonych przez członków gości. Różne atrakcje i niespodzianki. Strój dowolny, kostjumy i maski. — Zebranie plenarne odbędzie się w tymże lokalu w poniedziałek, dnia 3 marca br. o godz. 20.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Śródmieście.** Zabawa karnawałowa z rozmaitemi niespodziankami odbędzie się w sobotę, dnia 1 marca br. o godz. 20 w lokalu p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim.

— **Tow. Przemysłowców, Łazarz.** Wieczorek familijny odbędzie się w sobotę, 1 marca w lokalu p. Bonowej przy ulicy Marsz. Focha 85. Początek o godz. 20.

— **Tow. Ogródków Działkowych im. Tadeusza Kościuszki** urządzi zabawę karnawałową w sobotę, dnia 1 marca br. w salach Domu Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskiego 1. Początek o godzinie 20.

— **Sekcja Kolarska przy Kl. Sp. H. C. P.** urządzi dnia 1 marca br. bal maskowy połączony z różnemi niespodziankami na sali własnej przy ul. G. Wilda 180.

— **Chrześcijański Związek Zaw. Automobilistów** urządzi na zakończenie karnawału zabawę taneczną na sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Wstęp dla członków za okazaniem legitymacji, dla gości za zaproszeniami.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— **Bractwo św. Stanisława parafji archikatedralnej.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca o godz. 16 w sali Domu Katolickiego na Śródcu.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, we czwartek „Szwanda dudziarz”. W piątek, 28 bm. „Krysia Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt.

W sobotę pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda dudziarz” z pp. Bojar-Przemieniecką, Szafranką, Majem, Perkowiczem, Romanowiczem i Zatheyem. W niedzielę, 2 marca o godz. 15 po cenach znizonych „Wesoła wdówka” z pp. Fontanówną, Majchrzakówną, Barańskim, Bratkiewiczem, Folańskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Latoszewski.

W niedzielę wieczorem pierwszy gościnny występ Marii Janowskiej - Kopczyńskiej w operze „Tosca”. Partnerami znakomitej artystki będą pp. Drabik, Karpacki i Urbanowicz; kapelmistrz dyr. Wojciechowski. Bilety, zamówione na gościnny występ, będą rezerwowane tylko w przeddzień przedstawienia do godziny 12-ej.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś pełna humoru komedia Józefa Rączkowskiego „Nad polskim morzem”, która stale zapełnia teatr do ostatnich miejsc. Jutro po raz 19 wielka komedia W. Szekspira „Kupiec wenecki”, którą tłumnie odwiedza ucząca się młodzież z uczelni miejscowych i okolicznych.

W niedzielę popołudniu po cenach znizonych przedstawienie dla dzieci, które wypełni piękną bajką Walewskiego „Kopciuszek”. Premiera arcyciekawej komedji N. N. Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny” odbędzie się w nadchodzący wtorek w reżyserji p. Stanisławy Wysockiej i w nowej pięknej oprawie p. Stanisława Jarockiego. Obsadę stanowią najlepsze sily zespołu.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś świetna komedia p. t. „Dobrze skrojony frak”, która wstępny bojem zdobyła ogromne powodzenie na scenie Teatru Nowego. — „Dobrze skrojony frak” — to doskonała satyra polityczna, barwnie malująca sylwetki dorobkiewiczów i nowobogackich, którzy, nie bacząc na sposoby, dochodzą do sławy i majątku. W rolach głównych pp. Czarnecka, Gruszecka, Jerzmanowska, Zeromska oraz pp. Bystrzyński, Chmurkowski, Mazanek, Kitka - Sokółowski, Płonka, Fiszer, Tyleczyński, Zawistowski i inni. Reżyserja p. Chmurkowskiego, dekoracje Al. Kobrynia.

ZYGMUNT ZAWROCKI, artysta Opery, udziela lekcji śpiewu solowego. Metoda włoska, poprawa wadliwej impostacji głosu, przywrócenie lekkości i naturalności dźwięku. Przygotowuje do Opery i występów estradowych. Zgłoszenia i próba głosu od godz. 2—3, ul. Wały Zygmunta Augusta 1, II p. pr. zw 21 938

KONCERT A. HOEHNNA PRZEŁOŻONY! Z powodu licznych propozycji, jakie artysta w ostatnich dniach z Polski otrzymał, dyrekcja koncertów zmuszona jest wystąpić z tego znakomitego pianisty przełożony na późniejszy termin. Po ostatecznym porozumieniu się z artystą, dzień jego występu w Poznaniu zostanie ogłoszony. zw 21 953

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI

Walentyny Wiechowiczowej
Od 1 marca nowe grupy dla dorosłych. Wpisy i informacje od 4 do 5 po południu, w Studium Wychowania Fizycznego (park Wilsona). zw 21 952

Teatr Wielki

DZIŚ — „Szwanda dudziarz” — opera Weinbergera.
Piątek, 28. 2. „Krysia Leśniczanka”, operetka Jarno.
Sobota, 1. 3. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Niedziela, 2. 3. po poł. „Wesoła wdówka”, operetka Lehara.
Niedziela, 2. 3. wiecz. „Tosca”, opera Pucciniego. Występ gościnny Marii Janowskiej - Kopczyńskiej.
Poniedziałek, 3. 3. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Wtorek, 4. 3. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Nad polskim morzem”.
Piątek, 28. 2. „Kupiec wenecki”.
Sobota, 1. 3. „Nad polskim morzem”.
Niedziela, 2. 3. po poł. „Kopciuszek”.
Niedziela, 2. 3. wieczorem „Nad polskim morzem”.
Poniedziałek, 3. 3. „Kupiec wenecki”.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dobrze skrojony frak”.
Piątek, 28. 2. „Dobrze skrojony frak”.
Sobota, 1. 3. „Dobrze skrojony frak”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI

Macierzy Szkolnej w Gdańsku pod dyr. Bol. Brzeskiego
„Ogniem i mieczem” sztuka w 5 aktach według powieści H. Sienkiewicza
27 lutego — Międzychód
28 lutego — Nowy Tomyśl
1 marca — Wolsztyn
2 marca — Grodzisk
3 marca — Opalenica

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Toruń i jego 700-lecie. Nasz korespondent toruński (A. M.) donosi nam: Pomnikowa monografia m. Torunia, o której ogólnym planie już pisałem, a którą uczy nasze miasto 700-lecie istnienia, obejmie prace wybitnych uczonych, ujęte w dziesięć działów. Będą to: I. Położenie geograficzne i prehistoria Torunia, (ks. dr. Władysław Lega). II. Historia polityczna Torunia do rozbiorów (dr. Kazimierz Sochaniewicz). III. Dzieje wewnętrzne Torunia w wiekach średnich (ustrój i stosunki gospodarcze) (dr. K. Sochaniewicz). IV. Dzieje wewnętrzne w czasach nowożytnych (w. XVI—XVIII) (dr. Marjan Kniat). V. Historia porobizora Torunia (ks. Alfons Mańkowski). VI. Stosunki kościelne w Toruniu (ks. dr. Tadeusz Glemma). VII. Historia szkolnictwa toruńskiego (prof. dr. Stanisław Tync). VIII. Historia drukarstwa w Toruniu (dyr. Zygmunt Mocarski). IX. Historia piśmiennictwa (ks. Alfons Mańkowski). X. Historia sztuki i kultury (ks. Bolesław Makowski). Jak widać dzieło jest zakrojone szeroko i godnie swemu przeznaczeniu odpowie.

Odznaczenie uczonego. Z Wilna piszą nam: W Uniwersytecie naszym odbyła się uroczystość nadania doktoratu honoris causa prof. dr. Janowi Rozwadowskiemu, prezesowi Instytutu Badawczego - Naukowego Europy wschodniej. Przemówienia wygłosili J. M. ks. rektor Falkowski i dziekan wydz. humanistycznego prof. dr. Glixełli. Prof. Rozwadowski wygłosił krótki wykład o nowych zagadnieniach w życiu uniwersyteckim. (nw)

Z Tow. Geograficznego. Oddział krakowski odbył walne zebranie z referatem dr. W. Kubijewicza, doc. U. J., pt.: „Zamieszkałe i niezamieszkałe obszary Karpat Słowiańskich”. (nk)

SLAWISTYKA

Czy literatury słowiańskie są czym złączone? Znany slawista Józef Gołąbek w lwowskim „Ruchu Słowiańskim” zastanawia się nad pytaniem, czy jest węzeł łączący dzieła literatury słowiańskich jako pewnej całości? Teoretycy romantyzmu próbowali odróżnić literatury romańskie, i germańskie, określając pierwsze jako klasyczne, drugie jako romantyczne. Oba określenia były błędne. Wymiana między literaturami była, ale drogi rozwoju były inne w każdej. Humanizm naprzykład reprezentują godnie tylko dwie literatury: polska i chorwacka, czyli dubrownicko-dalmatyńska. Idea jedności słowiańskiej znalazła pole do rozwoju u Czechów. Oni też stworzyli pierwszą historię literatury słowiańskich. Szafarzyk i Kolacz tej idei bronili a nawet objawiali dążność do czerpania wzorów literackich z poezji innych Słowian. Częściowo tylko ich idee wyobrażali nasi romantycy, choć byli za braterstwem Słowian. W drugiej połowie XIX w. romantyczna spoiwość międzysłowiańska zanika i każde piśmiennictwo podąża własną drogą. Niema słowiańskiej literatury, lecz są literatury poszczególnych narodów słowiańskich. (T. Gr.)

LITERATURA

Nowele fantastyczne. P. Stanisław Stępień wydał zbiorek nowel p. t. „Białe czyn” (Poznań, Wydawnictwo „Nasze życie” 1930.) Tytułowy utwór zbioru dostał drugą nagrodę na konkursie „Wielkopolskiej Ilustracji”. Nowela ta zajmuje się problemem pacyfizmu. Koncepcja jest równie fantastyczna, co życiowo niewiarygodna, a bodaj że niewiarygodność przeważa... Bo oto zebranie uczonych wynalazców, pracujących nad wydoskonaleniem gazów trujących, ogłasza rezolucję, zobowiązując ich do poniesienia raz na zawsze morderczej swej pracy. Motywem tej rezolucji było ujrzenie potwornie zniekształconych zwłok córki jednego z profesorów, która drogą zawilętych perypetyj doszła do tragicznego samobójstwa, rozbijając epruwetkę ze śmiertelnościami gazem. Mimo naiwności pomysłu nowela jest pozbawiona momentów artystycznych; jak również nuty idealizmu. Ciekawe są też inne nowele p. Stępnia, jak np. „Miramar”, „Odczyt prof. Helskiego”, „Poczekalnia doktora Sfinksa”. Autora pociągają tematy niesamowite, z którymi wiąże się zawsze jakiś głębszy konflikt natury moralnej. Zarówno artystyczne nastawienie autora, jak i jego wrażliwość etyczna sprawiają, że zbiorek jego czytamy z sympatią. (j. e. s.)

MUZYKA

Warszawskie Towarzystwo Muzyczne. Donoszą nam z Warszawy: W sali koncertowej Konserwatorium odbył się szósty tegoroczny koncert Towarzystwa Muzycznego. Zespół kameralny wykonał dwa piękne i rzadko grywane dzieła a mianowicie kwintet na dwoje skrzypiec, altówkę, wiolonczelę i klarnet Mozarta (A dur) oraz drugi kwartet smyczkowy słynnego skrzypka i kompozytora Fritza Kreislera (Krakowianina z pochodzenia). Ponadto w koncercie wystąpił świetny pianista-kompozytor Bolesław Wojtowicz, który odegrał szereg mniejszych utworów Cyryla Scotta, Rachmaninowa i własnych.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Pamiętki wojskowe. Muzeum Wojska istnieje w Warszawie od dnia 22 kwietnia 1920 roku. Według statutu jest ono centralną instytucją muzealną wojskową w Polsce, ma na celu zobrazowanie rozwoju broni, ubiorów, przyborów wojskowych oraz taktyki. Zbiory muzeum rozpadają się na cztery zasadnicze działy: I. Rozwój broni zaczepnej i odpornej w biegu wieków, II. Wizerunki osób, zobrazowanie czynów wojennych, taktyki, ubioru, oporządzenia, chorągwi itp. od czasów najdawniejszych do w. XVII włącznie, III. Toż w wiekach XVIII do połowy XIX, IV. działy nowoczesny.

Po zinventaryzowaniu zbiorów dyrekcja Muzeum przystępuje do publikowania inwentarzy szczegółowych. Jako pierwsza z tych publikacji ukazał się katalog działu III, tj. mniej więcej od chwili powstania wojska stałego (1717 r.) aż do roku 1863. Katalog ten opracowany jest bardzo starannie: na 180 stronach in 4° opisane jest 1216 eksponatów, znajdujących się w dziale. Uzupełnia go kilkanaście tablic, przedstawiających najważniejsze zabytki. Cała praca podzielona jest chronologicznie na 10 działów; każdy z działów, odpowiadających pewnemu okresowi rozwoju wojskowości, uwzględnia następujące grupy eksponatów: zdarzenia, dowództwa naczelne, generałowie, sztaby, rodzaje broni, szkoły. W granicach tych grup wyszczególniane są kolejno: obrazy scen, portrety, ubiór, oporządzenie, chorągwie. Początek każdego z dziesięciu działów chronologicznych oznaczony jest ilustracją. Prócz przejrzystego układu i starannego opracowania podkreślić należy w katalogu „Muzeum Wojska” estetyczną stronę wydania. Posiada ono cechy poprawnego wydania albumowego: dobry papier, ładny druk i ładne ilustracje. (tk)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Ze wspomnień o Malczewskim. Adam Heydel i dr. Tadeusz Szydłowski ogłosili wspomnienia i notaty o Malczewskim w „Przeglądzie Współczesnym”, który pod redakcją prof. Wędkiewicza ratuje honor współczesnej naszej literatury perdyckiej. Będą to cenne przyczynki do monografii o genialnym malarzu, która oby jak najrychlej powstała. Z wielu bardzo ciekawych uwag godnym jest zanotowania, że Malczewski, chociaż przebywał w tak malowniczej Małopolsce Zachodniej, tęsknił zawsze wzrokiem za stronami radoskimi, z których pochodził. Potomek średniej szlachty, wychowanek Dygańskiego miał w sobie zawsze tęsknotę do rodzinnych stron, leżących w pobliżu Zwolenia Kochanowskiego. (T. Gr.)

OCHRONA PRZYRODY

Bobry w Polsce. Na ostatnim zebraniu Oddziału Poznańskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika p. Prof. Dr. Ed. Schechtel wygłosił referat p. t. „O bobrze w Polsce”. Prelegent opisał kilka stanowisk bobra w Polsce, między innymi w Stadnikach nad Horyniem w powiecie zdołbunowskim, i w Piaskach Starych na Polesiu. Prof. Schechtel stwierdził, że w tak zwanych chatkach bobrowych zwierzęta nie gnieźdzą się, służą one tylko do zabezpieczenia otworu nory, jeżeli brzeg jest płaski. Jeżeli natomiast brzeg jest wysoki i nad otworem nory znajduje się dużo ziemi, bobry chat nie budują. Ciekawą obserwacją prelegenta jest fakt, że bobry w tamach które budują, układają gałęzie cieńszymi końcami w stronę prądu. Prąd wody namulę sam uszczelnia taką tamę. Referat był ilustrowany przezroczkami. W dyskusji zabierali głos: p. prorektor Niezabitowski, który zauważył, że chatą bobrową dawniej nazywano tylko taką budowlę, którą zwierzęta wystawiły w środku wód. W dalszym ciągu zabierali głos pp. prof. Dr. A. Wodziec, Prof. Dr. J. Grochmalicki i prelegent. Po wyczerpaniu dyskusji, przewodniczący p. Prof. Dr. L. Padlewski zamknął zebranie. (dr. A. P.)

KRAJOZNAWSTWO

W Wilnie o Tatrach. Donoszą nam z Wilna: Oddział Wileński Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego urządził w tych dniach zebranie miesięczne, na którym przemawiał p. Stanisław Krystyn Zaremba, znany, młody taternik krakowski. Tematem zajmującej pogadanki były wspomnienia prelegenta ze swych przeżyczeń samotnych wycieczek zimowych w ściany Hrubego Wierchu w grupie Krywania. Prelegent ilustrował nadzwyczaj ciekawe opowiadanie licznymi przezroczkami. (w. m.)

Książki nadesłane

Jan Parandowski: „Król życia” — Lwów 1930 — Nakładem H. Altenberga.

Compte - rendu et mémoires de l'Organisation Universelle de l'Echange de la Jeunesse Scolaire pendant le repos d'été”. Varsovie 1930.

Zygmunt Wojciechowski: „Ze slawistyki i badań nad Wschodem Niemieckim w Niemczech”. Lwów 1929. Odbitka z „Kwartalnika Historycznego”.

WSPOMINKI RELIGIJNE

WICEHRABIA STAFFORD MĘCZENNIK ANGIELSKI

Z dwustu pięćdziesięciu angielskich męczenników, których beatyfikację ogłosił Ojciec św. w grudniu roku zeszłego, dwudziestu czterech poniosło śmierć jako ofiary zbrodniczej działalności Tytusa Oatesa. Był to duchowny angielski, usunięty z probostwa za naganne życie i nieprawowierność, podrożował po kontynencie i przez jakiś czas dla interesu wyznawał katolicyzm. W r. 1678 wystąpił z rewelacją o potwornym spisku, uknutym przez Jezuitów w celu dokonania w Anglii przewrotu religijnego. Szczegółowo były zupełnie fantastyczne. Miano rzekomo podpalić i Londyn i wrzyskie okryć w porcie londyńskim. Karol II. miał zginąć, czy to zaszytymi wany, czy otruty w lekarstwie, czy też zastrzelony srebrną kulami. Co więcej, Oates miał podsłuchać rozmowę, w której królowa godziła się na zgładzenie męża. Podobny los jak króla, oczekiwał wedle Oatesa większość członków parlamentu i wszystkich wyższych urzędników, a każdego zastąpić miał znany z nazwiska katolik.

Jednym słowem oskarżenie Oatesa stanowiło zbiór namacalnych niedłwie fałszów — wystarczy powiedzieć, że Karol II. sam potajemnie wyznawał wiarę katolicką, więc nie było powodu go zabijać. Ale szpieg okoliczności nadal kłamstwu pozory prawdy; niewytłumaczona po dziś dzień gwałtowna śmierć sędziego, przed którym Oates składał zeznania, roznamiętniła opinię publiczną, a podniecała ją ustawicznie wyzuci z wszelkich skrupułów moralnych politycy z hrabią Shaftesbury'm na czele, gdyż pragnęli wyzyskać ruch antykatolicki, aby przysięść do władzy. Wtrącono tedy do więzień ponad dwa tysiące niewinnych i rozpoczęli się morderstwa prawne, oparte na świadectwie Oatesa i kilku innych zawodowych krzywo-przysięców.

Najznakomitszym z uwiezonych był William Howard wicehrabia Stafford. Dzieje jego męczeństwa przedstawia wydana niedawno w Londynie książka autorki, ukrywającej się pod literami S. N. D.

Przed sądem Izby Wyższej, jedynie powołanej do sądenia para Anglii, stanął Stafford dopiero w r. 1680. Wyroczenie mu procesu było aktem zemsty ze strony Shaftesbury'ego i jego zwolenników, którzy przegrali w parlamencie sprawę zmiany następcy tronu na niekorzyść księcia Yorku, późniejszego Jakóba II., jawnie wyznającego katolicyzm.

Oskarżony o zdradę stanu nie miał w owym czasie prawa do pomocy prawniczej i Stafford, starzec blisko siedmiesięcioletni, nie zdołał w ciągu tygodnia, przez który trwała rozprawa, przekonać większości Izby o kłamliwości oskarżeń, stwierdzonych przysięgą przez Oatesa i innych fałszywych świadków, między nimi przez niejakiego Turberville'a. Zapadł wyrok śmierci, ale bardzo poważna ilość lordów — między którymi już nie było katolików bo tych właśnie wtedy usunięto — głosowała przeciw.

Małoduszny król bał się skorzystać z prawa łaski, zmienił tylko barbarzyńską karę powieszenia i ćwiartowania na ścięcie. Ale fanatyk protestantki, który kierował egzekucją, chciał mimo to zastosować się do pierwotnego brzmienia wyroku i ledwie go od tego odwieziono. Niezliczone tłumy ludu zgromadziły się na Tower Hill, tradycyjnym miejscu trawienia zdrajców stanu. Zanim wicehrabia bez cienia trwogi i spokojnie złożył głowę na pniu, przemówił krótko, uroczyste stwierdzając swą niewinność i dodając, że za jedyny powód wyroku uważa swą przynależność do Kościoła rzymskiego. Nastrój antykatolicki już był się w masach przesielił i w tłumie rozległy się okrzyki: „Niech ci Bóg błogosławi, milordzie, my ci wierzymy”.

Zdaje się, że o potępieniu Stafforda przez Izbę Lordów rozstrzygnęły zeznania Turberville'a, który według biskupa Burneta miał na łożu śmierci raz jeszcze zapewnić o ich prawdziwości. Burnet, zawzięty wróg katolicyzmu i Stuartów, nie był bezstronny; mimo to podany przez niego szczegół powtarzali bezkrytycznie historycy, zajmujący się tą epoką. Wiadomo, że nad dziejopisarstwem angielskim unosił się i jeszcze po części unosi duch an-

tykatolicki, który wpływa nieraz na przedstawienie wypadków. Lecz parlament angielski, uchwalając w r. 1824 prawie zupełne równouprawnienie, zrehabilitował równocześnie pamięć lorda Stafforda, znosząc akt, którym niegdyś uznano go za winnego.

Do tego objawu późnej sprawiedliwości przyłącza się dziś decyzja papieska, wynosząca rzekomego zdrajcę stanu do rządu błogosławionych. Ale niedawno odkryto nadto dokument, rzucający światło na przebieg procesu. Jest nim pisana gazeta w rodzaju tych, jakie przed rozpowszechnieniem się drukowanych otrzymywali nieraz ze stolicy ludzie interesujący się jej życiem, a dość zamożni, aby opłacić korespondenta londyńskiego. Oto, co donosi Sir Franciszkowi Radcliffe późniejszemu hrabiemu Derwentwater jego korespondent:

„Ostatniej niedzieli umarł Turberville. Wyznał wobec duchownego, lekarza, gospodarza domu i innych osób, że to co zeznał pod przysięgą przeciw lordowi Shaftesbury'emu, było fałszem i że za to dostał od hrabiego Shaftesbury'ego 500 funtów”.

Dr. Władysław Tarnawski.
Lwów.

PIĘCIU, KTÓRZY POLEGLI DNIA 27 LUTEGO 1861 R.

Dnia 27 lutego 1861 r. na ulicach Warszawy padły strzały ze strony mskiewskiego wojska. Skierowane były one do procesji o charakterze napół religijnym, w istocie manifestacji objawiającej swe uczucia patriotyczne i niezadowolone z rządów rosyjskich. Przy tem zabito 5 ludzi. Tych pięciu poległych stało się hasłem nowych manifestacji tak w Warszawie jak i na prowincji, gdzie odprawiano cały szereg nabożeństw żałobnych. Namiestnik ks. Górczakow stracił głowę i nie chcąc drażnić ludności zezwalał na to, byle tylko utrzymać spokój.

Nas obchodzą wypadki jakie rozegrały się w tym czasie w Kaliszu, stolecznym wojewódzkim mieście, nad samą granicą w żywym ciele Wielkopolski, przez rozbiór wyciętą. Ówczesne pokolenie nie miało jeszcze wpojętego pojęcia rozdziału na dwa państwa i to co działo się w Kaliszu żywo znajdowało oddźwięk w całej Wielkopolsce a cóż dopiero w pogranicznych powiatach.

O ówczesnych wypadkach kaliskich wiemy z dwóch sekretnych raportów prezydenta Kalisza, niejakiego Romana, złożonych kaliskiemu naczelnikowi powiatu Jedlińskiemu. W jednym z nich donosi, że „w nocy na niektórych domach miasta tutejszego okazały się przylepione karteczki pisane a jedna naśladowana drukiem, wywołujące służbę policyjną do przydziału żałoby na czas odbywanych żałobnych nabożeństw za poległe w Warszawie ofiary — a inne osoby na czas nieograniczonej. Ostatnia z tych, która była przylepiona na hotelu berlińskim ma na sobie dopisek — „wolno drukować — kpt. Bergman”!

Oburzony tem prezydent odesłał owe kartki żandarmem. W parę dni później nowy miał powód zmartwienia; oto „pierwsze w kościele ks. ks. Franciszkanów, drugie w kolegiacie tutejszej odbyte zostały nabożeństwa żałobne, za dusze poległych w dniu 15/27 z. m. w Warszawie przy znacznym zebraniu ludu; tak w kościele franciszkańskim ledwo się pomieścił, zaś w kolegiacie nie mógł się pomieścić i zajął plac przed kościołem.

„W dniu dzisiejszym zaś w synagodze tutejszej również odprawione zostało nabożeństwo za też same dusze przy obecności znacznej liczby chrześcijan z różnych stanów.

„Wszystkie te obrzędy odbyte zostały przy jak największej cisłości i porządku, tak, iż na jedną chwilę pomimo kilku tysięcy ludu i ciasności kościoła i dość odległego pochodzą procesji na cmentarz w dniu wczorajszym spokojność zachowana została”.

Sam Roman musiał przyznać, że porządek był zachowany, władza nie mogła interwenjować. Zarzewie jednak było już rzucone i niedługo później powstała ogarną Kongresówkę, poznańskie wciągając do pracy organizacyjnej.

Janusz Staszewski.
Poznań.

Z akt Archiwum Państwowego w Poznaniu — „Kalisz VII — 804”.

Życie i zwyczaje potomków „Złotej hordy” w Polsce

Wywiad u muftiego muzułmańskiego w Polsce dr. Szykiewicza.

Korzystając z chwilowego pobytu w Warszawie zwierzchnika Kościoła muzułmańskiego w Polsce, muftiego dr. Jakóba Szykiewicza, przedstawiciel PAP. zwrócił się doń z prośbą o garść uwag na temat życia muzułmanów w Polsce.

— Dzisiejsi muzułmanie w Polsce — zaczął mufti dr. Szykiewicz — są to prawie wyłącznie Tatarzy, potomkowie „Złotej Hordy”, których praojcowie osiedli w naszym kraju przed pięciuset laty; znikoma część stanowią późniejsi przybysze z Turcji i Krymu, kilku górali z Kaukazu i Tatarzy, którzy uciekli w ostatnich latach przed bolszewikami. Tatarzy w ciągu pięciuset lat spolszczyli się zupełnie, do tego stopnia, że zapomnieli nawet swego języka i w mowie codziennej posługują się językiem polskim, w obrzędach religijnych zaś — arabskim; uważają się dzisiaj za Polaków, przejęli bowiem całkowicie polską kulturę, zachowując jedynie swą religię oraz niektóre tradycje i zwyczaje.

— Jak się przedstawia organizacja kościoła muzułmańskiego w Polsce?

— Władzą zwierzchnią jest muftiat, mający swą siedzibę w Wilnie. Podlega mu 19 parafij, z których jedna znajduje się w Warszawie, pozostałe zaś rozrzucone są na kresach wschodnich, w województwach: wileńskim, nowogródzkim i białostockim. Na czele parafii stoi imam (odpowiada stanowisku proboszcza), pomocnikiem jego jest muezzin, do którego należy m. in. zwolywanie muzułmanów na modlitwę.

W tych 19 parafjach grupuje się około 6000 wyznawców islamu. Największa parafia znajduje się w samym Nowogródku gdzie mieszka około 600 muzułmanów. Następnie, o czym ogół, zdaje się, nie wie — koło miasteczka Iwie (woj. nowogródzkie), leży wioska muzułmańska Murawiszczyna, zamieszkała wyłącznie przez „polskich Tatarów”. W 84-ch domach mieszka tam około 400 Tatarów, którzy zupełnie zachowali swój pradawny typ. Kto znajduje się w tej wiosce, z meczetem pośrodku, ma zupełnie wrażenie, że jest nie w Polsce lecz na muzułmańskim Wschodzie.

Stosunki między muzułmanami a ludnością innych wyznań są we wszystkich parafjach jak najlepsze, wszędzie Tatarzy zaskarbili sobie sympatię.

— Ile świąt muzułmańskich istnieje obecnie w Polsce?

— Z spośród 19 parafij, w 16 znajdują się meczety, a 17-ty buduje się obecnie w miasteczku Widze (woj. wileńskie, pow. brastawski). Prócz tego w Dokryczach, na samej granicy polsko - sowieckiej, istnieje dom modlitwy, a nadto projektujemy budowę meczetu w Warszawie. W maju roku bieżącego udam się po raz pierwszy do Mekki i Medyny, aby spełnić obowiązki religijne, nakazujące każdemu muzułmaninowi, chociaż raz w życiu, o ile pozwalają mu na to warunki, odbyć pielgrzymkę do tego świętego miejsca. Przy tej okazji mam zamiar nawiązać kontakt z przedstawicielami całego świata muzułmańskiego, by uzyskać od nich pomoc finansową na budowę meczetu w Warszawie.

— Jakie święta i obrzędy religijne kultury muzułmanie w Polsce?

— Codzienne pięciokrotne modlitwy, są, ze względu na czysto życiowych, zaniechane zupełnie. Dniem świątecznym dla muzułmanów jest piątek, i w każdy piątek o godz. 12 w południe we wszystkich meczetach odprawiane są nabożeństwa. Na nabożeństwach tych imam odmawia, między innymi, modlitwę za pomyślność państwa polskiego i p. prezydenta Rzeczypospolitej. Świątami uroczystymi są: Ramazan Bajram — święta postu, przypadające w r. b. 2, 3, 4 marca, dalej Kurdan Bajram — święta ofiary (9-12 maja), kiedy to odbywa się pielgrzymki do świętych miejsc i składa się ofiary, następnie Maulid — święto narodzenia Mahometa (początek sierpnia), na koniec święto 1 dnia miesiąca Muharem, czyli Nowy Rok ery muzułmańskiej. Era muzułmańska liczy się od ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny w roku 632 po nar. Chr.; zatem w czerwcu r. b. rozpocznie się 1298 rok, ery muzułmańskiej. Mahometanie w Polsce nie przestrzegają ściśle dawnych obyczajów i tradycji. Kobiety tatarskie nie noszą n. p. zastan na twarze, nie istnieje również wielożenstwo.

— Jaka jest łączność kościoła muzułmańskiego w Polsce ze Wschodem?

— Jest to łączność wyłącznie duchowa, łączności organizacyjnej niema żadnej.

— Więc kościół muzułmański w Polsce nie podlega żadnej zwierzchniej władzy świata muzułmańskiego?

— Władzy takiej obecnie niema. Dawniej głową kościoła muzułmańskiego na cały świat, kalifem, był sułtan turecki, który jednak został zdetronizowany w roku 1923 i od tej pory niema kalifa. W roku 1926 uczestniczyłem w kongresie w Kairze, gdzie miał być obrany kalif, jednak uczestnicy kongresu nie doszli w tej sprawie do porozumienia i kalifa nadal niema.

— Czem trudnią się muzułmanie w Polsce?

— Wielu z nas zajmuje się ogrodnictwem, garbarstwem, dalej znaczną liczbę stanowią obywateli ziemscy i rolnicy, wreszcie wielu zajmuje stanowiska w administracji i sądownictwie.

— Pragnąłbym jeszcze raz podkreślić, — kończy mufti dr. Szykiewicz — nasze poczucie polskości z jednej strony, a z drugiej zyczliwość i sprawiedliwą opiekę, jakiej doznajemy ze strony rządu polskiego.

Kwestją prawną naszego stosunku do państwa i odwrotnie — ustalił złożył już przez muftiat w ministerjum wyznań religijnych „Projekt ustawy o stosunku państwa do kościoła muzułmańskiego”.

Skandaliczna afera szpiegowska w Niemczech

Wmieszana w to żona wydawcy „Vossische Zeitung”.

Niebywałą sensacją w całych Niemczech i poza ich granicami wywołały rewelacyjne szczegóły o szpiegostwie rzekomo uprawianem na rzecz Sowietów przez żonę Franciszka Ullsteina, jednego z dyrektorów znanej firmy wydawniczej w Berlinie, wydającej m. in. także „Vossische Zeitung”.

Niedawno mocno już podstarzały dyrektor wydawnictwa ożenił się z niejaką Różą Grefenberg, młodszą od niego o przeszło 30 lat. Kobieta ta zaczęła bezpośrednio po ślubie wtrącać się do wszystkich spraw swego męża, a więc nietylko do sprawy wydawnictwa, lecz także do prowadzenia piśmi, prowadząc między innymi wyrazną kampanję, przeciwko dotychczasowemu redaktorowi naczelnemu „Vossische Zeitung”, Bernhardowi.

Kampanja przeciwko niemu przybrała tak ostre formy, że niedawno Bernhard wystosował do kierownictwa firmy oświadczenie, iż jeśli Franciszek Ullstein wraz z żoną nie ustąpią z kierownictwa, w takim razie on sam będzie musiał zrezygnować. Dodał przytem, że Grefenberg-Ullsteinowa wmieszana jest w wielki skandal polityczny, którego zdemaskowanie zapowiadał na czas najbliższy.

Okazało się, że Bernhard posiadał istotnie materiały, dostarczone mu przez paryskiego korespondenta „Vossische Zeitung”, świadczące, że Grefenberg podczas wojny światowej pełniła służbę szpiegowską przeciwko Niemcom, a przed paru laty sprzedała Anglii tajny raport niemiecki ministra wojny, Groenera, o budowie nowego pancernika. Ogłoszenie tego memoriału przez dwutygodnik angielski „Review of Reviews” było niebywałą sensacją polityczną w całym świecie. Poza tem — twierdził Bernhard — w Paryżu władze bezpieczeństwa notują Grefenberg-Ullsteinową, jako agentkę sowiecką.

Wprawdzie szczegóły przeprowadzonego w tej sprawie śledztwa nie zostały ujawnione, jednakowoż w twierdzeniach Bernharda musiało być dużo prawdy, skoro Franciszek Ullstein ustąpił z zarządu firmy, która ogłosiła też w całej prasie odpowiedniej treści komunikat.

Fryzura damska w r. 1930

Krótkie i długie włosy są równo modne. Co dalej będzie, nie wiadomo. Jedno jest pewne, że dzisiaj kobieta z długimi włosami nie potrzebuje się „rumienić ze wstydu”. Przed południem modne są krótkie włosy, po południu, a zwłaszcza wieczorem — długie (!), bo lepiej odpowiadają długiej toalecie, która dzisiaj przeważa.

Pismo zawodowe, które fryzjerzy przeglądają skwapliwie, lecz jednocześnie ukrywają zazdrośnie przed okiem klientek, opisuje modę fryzur w roku 1930 mniej więcej w ten sposób: Na czoło układa się bogata grzywa kuca, delikatnie podwinięta, a kończąca się w artystycznym loku nad uchem. Na tyle głowy piętrzy się góra loków. Możliwie zakończona kłamrą z synielkami (żeby fabrykanci fałszywych kamieni mogli również zarobić).

Owa artystyczna fryzura 1930 roku powinna mieć cechy trwałej ondulacji, obojętne czy będzie w niej klientka do twarzy lub nie. Zresztą, jeśli główka nie będzie kształtna, to już wina głowy, a nie uczesania.

Jedno jest pewne: Trwała ondulacja będzie triumfowała w tym roku. Tak przynajmniej utrzymują fryzjerzy, którzy mają specjalnie do tego urządzenie. Ale fryzjerki, które chętnie po domach, przeczą temu stanowczo i są przekonane, że zwyciężą długie włosy. Zastanawiające jest w każdym razie, że fryzjerki noszą częściej długie włosy.

Co więc lepiej? Czy mieć długie włosy i zaczesywać je przed południem, aby imitowały krótkie, albo do krótkich przypinać na wieczór sztuczne loki? Trudne i — bardzo ważne pytanie. Fryzjerzy robią mądre miny a klientki czekają. To zależy od temperamentu i włosów. Wielu paniom bardzo ładnie w krótkich włosach a na wieczór nie trudno o grzebienie z lokami, które siedzą doskonale podobno i w krótkich włosach. — Nie wypadną nawet przy tańcu, tak przynajmniej piszą w „spisobnie uczucia”. Fryzjerzy twierdzą, że owe sztuczne dodatki do fryzur będą niebawem tak rozpowszechnione, że będzie się uważało je za zupełnie naturalne. Gdyby się zdarzyło, że dama zgubiłaby na balu taki

kosmyk włosów, danser podniesie go całym swobodnie, jak się podnosi naprz. chusteczkę do włosów.

Mimo wszystko są kobiety, które do dzisiaj oplakują piękne swoje warkocze, i pociechy w sztucznych lokach nie znajdują. Natomiast dzień przy dniu mierzą sobie włosy, by się przekonać, o ile milimetrów urosły. Krótkie włosy są kosztowne i wymagają dużo pracy, bo tylko dobrze utrzymane wyglądają ładnie. Nie każda kobieta zniesie trwałą ondulację, która wymaga kilku godzin pracy i może być wykonywana tylko przez pierwszorzędną siłę fryzjerską. Broń Boże, aby włosy wyschły zbytbytno podczas tej operacji, łamać się będą i spadną wraz z pięknym uczesaniem na podłogę. Włos zbyt miękki wygląda po takim uczesaniu jak grzywa ondulowanego lwa. Grzywa staje się rosochata i obrzymia, i przynięta zupełnie głowę. Pewna pani, ujrząwszy się w lustrze, zemdliała. Wyglądała podobno jak papuśka z najeżoną czupryną. Są znow włosy, które po ondulacji trwale wyglądają jak włosy murzynskie, a jeśli dana osoba jest brunetką, to naprawdę zachodzi obawa, czy jej nie pomyła z jaką Bakkerką.

Każda kobieta, chcąc zaryzykować takie uczesanie, powinna się poradzić sumiennego fryzjera, czy jej włos nadaje się do tego. Poza tem nie polecamy tego zupełnie niewiastom nerwowym.

O dalszych losach fryzury damskiej mogłaby jedynie wiedzieć Pytja. Fryzjerzy dawnych czasów mieli znacznie lepiej. — Zgromadzili się wkoło Pytji, siedzącej na brójnogu, a ona oznajmiła im z unoszącym się dymu kadzidła „najprawdziwsze” przepowiednie. Dzisiaj musza czekać, co zdecyduje międzynarodowy zjazd fryzjerów. (wk)

Wieża Kaliguli

We francuskim mieście portowym Boulogne-sur-Mer odkryto na wybrzeżu szczytki muru wieży, datującej z czasów cesarza Kaliguli. Owa wieża stanowiła rodzaj pomnika, wystawionego na pamiątkę zwycięstwa, jakie odnieśli Rzymianie w walce morskiej pod Boulogne. Wieża była osmiościaną, wys. kości 42 m. Na szczyt wieży prowadziły schody. Na szczycie płonęła noca pochodnia, podtrzymywana przez jeńców. Światło na wieży Kaliguli wskazywało drogę zabłąkanym na morzu rybakom. Wieża runęła w gruzy w roku 1644.

Przez szybkę

Cienie

Siedziałem, pisząc coś przy biurku, gdy nagle niesamowite jakieś uczucie kazało mi odwrócić oczy od pracy. Ktoś wszedł do pokoju. Między mną a drzwiami stanął cień. Pełen dziwnego lęku spojrziałem.

— Czy śmierć przyszła już po mnie, czy to może widmo jakichś suchot, czy innej choroby papuziej? — myślałem wpatrując się w stojące przede mną słabe podobieństwo człowieka.

— Nie poznajesz mnie? — szepnęło widmo pozagrobowym szeptem — To ja Miecio!

Miecio! Okaz zdrowia i siły, radości życia i pewności siebie. Miecio, który potrafił upić do nieprzytomności czterech literatów i trzech oficerów kwaterli, a sam śpiewał: „Jadą chłopcy, jadą...” i płacił za wszystkich rachunek. Miecio i ten cień!

— Co się z tobą stało człowieku! — zawołałem przerażony.

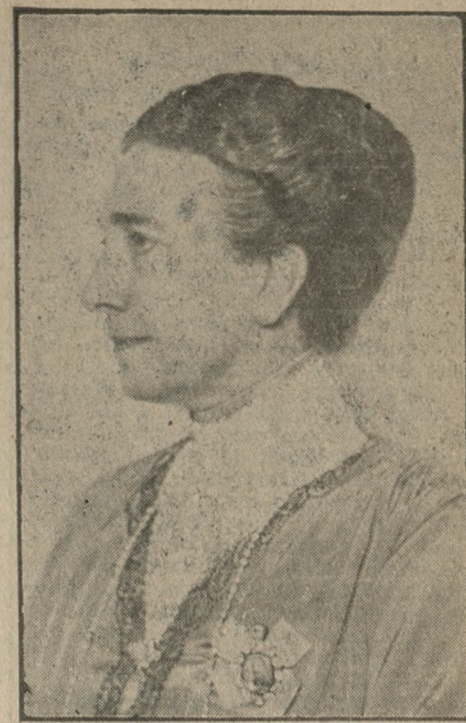
Widmo bezzwłocznie wionęło ku kanapie i spłynąwszy na nią, rozpoczęło smutną opowieść.

— Miałem majątek ziemski...

— Nie kończ — zawołałem. — Już wiem wszystko!

Zapadła głucha cisza.

A potem weszło do pokoju drugie

Królowa szwedzka Wiktorja, której zgonu w Rzymie, dokąd przybyła się leczyć, oczekują każdej chwili. Jako księżniczka badeńska wyszła w r. 1881 zamąż za króla Gustawa.

Na fundusz budowy szkoły im. Zofji Sokolnickiej.

W dalszym ciągu złożyli: p. Halma Szydłowska — 10 zł, p. Ola Rydlewska — 10 zł, p. Maryla Rydlewska — 10 zł, Stach Rydlewski — 5 zł, Jędrus Szydłowski — 5 zł, kl. III i IV, wstępna gimn. im. Królowej Jadwigi — 65 zł, kl. VIII, gimn. im. Kr. Jadwigi zebrane przez p. Marweżankę 50 zł, p. Łukasiewiczowa — 10 zł, paniątki z pensjonatu p. L. Sokolnickiej — 15 zł, przekazane przez Bank Ziemstwa Kredytowego do Banku Miasta Poznania z pol. p. dyr. Szeffsa p. Centnerowa — 30 zł, p. Szeffsowa — 40 zł, p. Olejniczak — 10 zł. Razem 260 złotych.

O dalsze składki prosimy za Komitet Marja Rydlewska.

widmo, widmo człowieka smutnego. Feluś usiadł koło Miecia.

— Byłem kupcem zbożowym...

Prosiłiśmy go, żeby przestał. Zapadał wieczór, a o takiej porze niedobrze jest mówić o strachach, zaprotostowanych wekslach, plajtach itp. smutnych rzeczach.

— Ale powiedzcie mi, skąd to wszystko? — zacząłem, kiedy już zapaliliśmy światło w pokoju.

— Żyto było po dwadzieścia cztery, — zaczął Miecio.

— Wtedy przyszyły certyfikaty, — dorzucił Feluś.

— JAKO?! Z tego przecież cieszyliście się obaj?

Obaj westchnęli. Było to smutne westchnienie zawiedzionych marzeń.

— Żyto zaczęło spadać.

— Trzeba prosić, żeby z certyfikatem brali po osiemnaście.

— Podatki trzeba płacić, weksle trzeba płacić.

Popłynęła opowieść smutna, jak programy naszych kabaretów. Co drugie słowo była w niej plajta, co trzecie dozór sądowy, resztę zajęły przymusowe licytacje.

Nigdy nie zazdrościłem nic nikomu, teraz proszę swych przyjaciół, aby do wszystkich składanych mi życzeń okolicznościowych dodawali:

— I żebyś nie miał nigdy majątku ziemskiego, ani firmy zbożowej.

X. Awery.

W Atenach nastąpił wybuch całego transportu granatów ręcznych, które przewożono samochodem ciężarowym z magazynów wojskowych. Ekspłodowało 700 tyś granatów; śmierć poniosło przytem 9 żołnierzy a kilkunastu zostało rannych.

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 28 lutego 1930 r.
 Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien., zboż-towarowej i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 słuchowisko dla dzieci p. t. „Jagusia sierotka” (układ i reż. p. Wandy Trojanowskiej — w wyk. harcerzy i harcerek hufca pozn.); godz. 17.25 kurs elem. języka ang. (wykl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.45 koncert orkiestry banjolistów pod dyr. Dym. Jurkiewicza (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Niecio o wartości pracy terminatorskiej i środkach do jej pogłębienia” (wygl. inż. Mieczysław Rydlewski); godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 odczyt z cyklu zorganizow. przez Oddział Opieki Polskiej nad Rodakami na obczyźnie p. t. „Wychodźstwo polskie we Francji” I. (wygl. ks. dr. Bross); godz. 20.10 koncert symfoniczny (transmisja z Filharm. Warszawskiej); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.45 lekcja tańców (wykl. p. Stefan Wituszkowski); godzina 23.10 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolanka”.

Koncert na dwa fortepiany.

We czwartek dnia 27 stycznia godzina 17.45 — 18.45 urządza „Radio Poznańskie” interesującą audycję poświęconą rzadko grywanej muzyce fortepianowej na 2 fortepiany. Już Bach i Mozart celem nadania utworom artystycznej formy politycznej pisali koncerty na dwa fortepiany, w których pierwszy i drugi part. odgrywa równorzędna rolę. Nowocześni kompozytorzy posługują się chętnie tą gałęzią sztuki pianistycznej. Koncert czwartkowy wykonają dwaj wybitni artyści poznańscy, Zygmunt Lisicki i Franciszek Lukaszewicz. W programie figuruje obok sonaty Mozarta i Schumana Warjacji wspaniała pełna finezji i bogactwa dźwiękowego suita Rachmaninowa. Koncert transmitują wszystkie stacje polskie.

TEATRY ŚWIETLNE

Kino „Stylowe” wyświetla film p. t. „Statek komediantów”. Jest to drugi już kolei w Poznaniu film dźwiękowy. Akcja rozgrywa się nad brzegami Missisipi, na wodach której żeglują pływający teatr — statek komediantów. Płyną wody królowej rzeki, płyną lata, a wędrowny teatr żegluje od miasta do miasta. Mała dziewczynka wyrasta na kobietę, staje się primadonną trupy, wychodzi z zamąż i opuszcza statek.

Przejdzie różne fazy losu; dostatek i nędza, upokorzenie i triumfy, ale wreszcie powróci „do domu” na statek komediantów. Strona dźwiękowa daje dużo ładnych i efektownych momentów. Śpiewy szczególnie solowe, wypadają bardzo miło. Z mówieniem jest o tyle gorzej, że mało kto z nas rozumie po angielsku; na pomoc przychodzi tu dodatkowe polskie napisy. W każdym bądź razie dźwiękowy występ „Stylowego” wypadł naogół udatnie. Film mógłby być trochę skrócony, ale ma dużo zalet: oryginalne „plenery”, ciekawe skróty, miłe nastroje i wesołe humorystyczne sceny.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— F. K. Poznań. Zaszło tu nieporozumienie prawne. Wyrok zajmuje się tylko kwestią przedawnienia. Pretensje pracowników umysłowych przedawniają się, zależnie od tytułu, w sześciu miesiącach lub w dwóch latach, jednak obowiązują w stosunku do nich zwykle przepisy kodeksu cywilnego o t. zw. postawieniu w zwłoce dłużnika, które dokonuje się u nas m. in. drogą upomnienia (a.K.)
 — J. W. Klimcz. Nie pisze Pan, kto nakazał tyle płacić, w szczególności czy

KTO? CO? A DLACZEGO?

Każdy nauczyciel narażony jest na tysiące pytań, na które często brak odpowiedzi.

Nic lepiej nie zabezpiecza, przed nimi, jak SŁOWNIK ILLUSTROWANY JĘZYKA POLSKIEGO M. ARCTA, zawierający dokładne i zwięzłe objaśnienie 75.000 wyrazów i zwrotów.

Ostatnie wydanie, poprawione i uzupełnione, w 2 tomach jest do nabycia za Zł. 72 we wszystkich księgarniach.

M. ARCT

WARSZAWA, NOWY-ŚWIAT 35

nw 8181

DZIŚ WIELKA PREMIERA
 sensacyjnego dramatu
Głos z za świata

Pelen grozy i niesamowitości film, w którym rolę główną kreuje genialny artysta ekranu, zwany „człowiekiem o 100 twarzach” **Lon Chaney** Seanse o godzinie 5-ej, 7-ej i 9-ej

W kinie „Apollo” pierwszym dźwiękowym kinie w Wielkopolsce w dalszym ciągu najsympatyczniejszy „dźwiękowiec” świata p. t. **Upadły Anioł** poprzedzony wielką międzynarodową rewją! „Muzyka różnych narodów” Seanse: 4,30, 6,30 i 8,30.

METROPOLIS

PIEJSCA WIERZONIENE TEL. 11-55
 PRZEDSPRZEDZ BILETÓW TEL. 11-55

istnieje już uchwała waloryzacyjna sądowna względnie wyrok. Odsetek waloryzacji wydaje nam się istotnie wysoki. Jeżeli sprawa nie jest prawomocnie rozstrzygnięta, radzimy zastanowić się nad tem, czy nie wartoby wytoczyć skargi o udzielenie kwitu mazalnego za zapłatą kwoty niższej, jednak nie poniżej około 10 tys. złotych (18,75% równowartości hipoteki). Należy poradzić się adwokata. (a. K.)

— Kolejarzowi Kr. O ile nam wiadomo, jest to organizacja polityczna. Nie mogą dojść do ładu z t. zw. „Strzelcem”, pró-

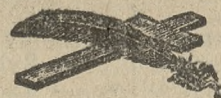
buje się tworzyć inną organizację, nadając jej nazwę „Przysposobienia”. Zajmuje się tem szczególnie jeden z przysianych w tym celu panów. Uwagi pańskie są zupełnie słuszne. Organizacja zawodowa kolejowców, o ile ma zadość uczynić swemu zadaniu, musi i winna stronić od wszelkich akcji, zakrawających na politykę. (K)

— Stały abonent Poznań nr. 38. Urząd Emigracyjny, Warszawa, ul. Królewska 23.
 — St. K. z Kołacina. Niema rady, należy jeszcze poczekać aż do czasu ratyfikacji zawartych umów; wtenczas władze ogłoszą sposób realizacji tych roszczeń. (K)

Ofiary na Pomik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470.

Biurowo 16.—	W. Koperski, Boruszyn 2.—	K. Kempfscy, Poznań 10.—
Biurowo 16.—	J. Białasik, Boruszyn 5.—	Ł. Kubicka, Orchowo 10.—
według spisu:	A. Nowak, Boruszyn 3.—	Zw. Urzedników Kolejowych 61.00
Prof. Chmielewski 5.—	W. Mrówczyński, Boruszyn 10.—	Koło Tarnowskie Góry 100.—
B. B. 8.35	M. Nowak, Boruszyn 2.—	Rolnik, Orchowo 100.—
N. N. 1.65	A. Mysza, Tarnówko 1.—	X. Czapski, Kościelec 5.—
Stan. Marciniak 5.—	A. Bocian, Tarnówko 2.—	Magistrat miasta Skarszewy 50.—
Bogd. Marciniak 5.—	M. Filipiakowa, Tarnówko 2.—	Pomorze 50.—
Razem zł 25.—	M. Koziołkowa, Tarnówko 3.—	Młyn Ziemiański, Poznań 50.—
A. Drobnik 5.—	J. Czekała, Tarnówko 2.—	X. J. Fanterach, Łódź 5.—
A. Rakowski 1.—	M. Hagedorn, Tarnówko 2.40	J. Czajkowska, Tulin 5.—
T. Antczak, Czajkovo 5.—	B. Maciejewska, Tarnówko 2.40	W. Czajka, Kościan 100.—
I. Kotlińska z prośbą o pomysłowość dla syna 5.—	Ap. Kłosowa, Tarnówko 2.—	Naucz. Furmanek, Kościan 10.—
J. Kotlińska z podzięk. za pomoc w nieszczęściu 5.—	J. Figlarz, Tarnówko 5.—	IV rata 10.—
I. Kotlińska o błog. i zdrowie dla całego domu 10.—	L. Wawrzyniak, Tarnówko 5.—	Magistrat m. Grodzisk 50.—
Golacowie 30.—	O. Kucikowa, Młynkowo 1.—	SS. Miłosierdzie, Kraków 2.—
A. Prądzińska 10.—	J. Radke, Młynkowo 10.—	X. Pr. Skowroński, Nekla 10.—
K. Remlein 5.—	Jak. Kabat, Młynkowo 10.—	S. Wiśniewska, Lorki 3.—
Za pośred. X. Prob. Jerzyckiego parafja Boruszyn: 1.—	L. Jechorkówna, Młynkowo 10.—	Magistrat m. Zduny 50.—
Z. Cieślakowa, Boruszyn 5.—	J. Gawrych, Młynkowo 10.—	Magistrat m. Kamień Pom. 10.—
J. Kurpioch, Boruszyn 10.—	Stan. Gawrych, Młynkowo 5.—	B. Szajba, Tremleń 10.—
K. Gracówna, Boruszyn 2.—	W. Trzciska, Młynkowo 3.—	SS. Miłosierdzie, Sambor 10.—
K. Dąbkowa, Boruszyn 1.—	W. Oltmanówna, Młynkowo 2.—	W. Pawlakowa, Mieszków 5.—
Fr. Kasperska, Boruszyn 2.—	J. Kelczyński, Podlesie 5.—	S. Sylwecja, Rościeniec, składka sebrana 20.—
St. Kasperski, Boruszyn 1.—	Razem zł 117.80	St. Skotarczak, Pianówka 5.—
Fr. Jaroszowa, Boruszyn 1.—	C. Gorgolewska, Ostrzeszów 5.—	W. Batog, Kcynia 10.—
K. Eichstaedtowa, Boruszyn 2.—	Z. Stoma, Dalewo 10.—	X. J. Stopus, Brzesko 5.—
	A. Zytkowski, Zbąszyń 5.—	N. N. Iłowroclaw II, 80 20.—
	St. Zdembo, Iłza 5.—	J. Kasperski, Drzewce 5.—
	F. Monarszyska, Miłosław z podz. za odebraną łaskę 5.—	X. W. Krupop, ofiara z Dąbia n/Renem 76.50

Dnia 24 b. m. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn, brat i wnuk, ś. p.

Witold Rudawski

Pogrzeb odbędzie się dnia 28 lutego, o godz. 4,30 po południu z kaplicy cmentarza parafjalnego na Jeźycach, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
matka z dziećmi i rodzina.

Poznań, ul. Słowackiego 35.

zw 21986

Dnia 25 lutego r. b., o godzinie 8,45, rozstał się z tym światem z powodu nieszczęśliwego wypadku, mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Zygmunt Rosiński

O czym donoszą w nieutulonym żalu
żona, synowie i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 28. b. m., o godzinie 3 po poł. w kościele w Górczynie.

Poznań, dnia 27 lutego 1930.

zw 21991

Dnia 25 lutego 1930 r., o godz. 17, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, najlepszy ojciec, syn, zięć, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Józef Pazdyka

w 33 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 28 bm., o godz. 3,30, z domu żałoby, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni
żona z synami i rodzina.

Poznań, Górna Wilda 94.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

zw 21979

Dnia 26 lutego 1930 r., o godz. 6,30, zmarła nagle, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, najdroższa żona i mamusia, ś. p.

z Ludwiczaków

Salomea Treumannowa

przeżywszy lat 22. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 marca, o godz. 2,30, z domu żałoby ul. Jeżycka 1, na cmentarz parafjalny na Jeźycach.

zw 21 993

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż i córeczka.

zw 21 993

W pierwszą rocznicę śmierci, naszego ukochanego ojca i zięcia, ś. p.

Piotra Zawadowicza

odprawi się

msza św.

w sobotę, dnia 1 marca 1930 r., o godz. 8,30 rano w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.

zw 21978

Teść i dzieci.

W dniu 25 b. m., rozstał się z tym światem, po długich cierpieniach, ś. p.

Józef Pazdyka

biurowy Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego w Poznaniu.

W Zmarłym straciłmy pilnego i obowiązkowego współpracownika. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 28 b. m., o godz. 3,30 po poł., z domu żałoby, Górna Wilda 94, na cmentarz w Dębcu. Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu.

Dnia 25 b. m., o godz. 6 rano, zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, babka i prababka, ś. p.

z Szulczewskich

Katarzyna Glancowa

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 28 b. m., o 4 z kościoła cmentarza Jeżyckiego.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, dzieci, wnuki i prawnuki.

Poznań, Rządkwini, Kwieciszewo, Krusza. Inowroclaw, Suchatówka. Najstarszy Zakład pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14. telefon 2769.

Za okazane nam dowody współczucia, liczne wieńce i udział w pogrzebie mojej najdroższej córki, naszej kochanej siostry i szwagierki, ś. p.

Małgorzaty Wittówny

składa Szanownemu Panu Dyrektorowi, gronu Profesorskiemu, Bratniej Pomocy Wlkp. Szkoły Muzycznej oraz wszystkim Krewnym, Koleżankom, Kolegom i Znajomym, serdeczne

Bóg zapłać!

Matka z dziećmi.

Gniezno, Poznań.

zw 21 983

W dniu 22 lutego 1930 roku zmarł, ś. p.

Dr. med. Wacław Stablewski
z Gostynia.

W Zmarłym straciliśmy zanego Kolegę i gorliwego członka.

Związek Lekarzy Zachodniej Polski.

Założone Kapelusze

stałe na składzie Pw 9646-7,179

T. LUDWIG

POZNAN — UL. SZKOLNA 9.

Schlossers- Welt-Geschichte

Jest 18-tomowym dziełem. W roku 1918/19, w czasie zmiany stosunków politycznych w Poznaniu, zaginęły mi trzy opracowane tomy: 1, 13 i 14.

Celem skompletowania upraszam właścicieli powyższych trzech tomów, chętnych do ich sprzedaży, o łaskawe podanie adresu do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21981

KTO

nadeśle swój charakter pisma, oraz imię, miesiąc i rok urodzenia, otrzyma los po cenie nominalnej do 5-ej klasy 20-ej Polskiej Państwowej Loterii wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego Astrologa Szyllera Szkolnika na zasadzie obliczeń kabalistycznych i astrologii po uprzednim wpłaconiu do P. K. O. za nr. 18 607 należność za 1/4 losu 50 zł, 1/2 losu 100 zł, cały los 200 zł oraz na koszt pocztowe 75 groszy. Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu gotówki. Główna wygrana 750 000 zł. Co drugi los wygrywa. Ciągnięcie 5-ej klasy już od 6 marca do 10 kwietnia 1930 r. O każdej wygranej i stawkach zawiadamiamy natychmiast. Uwaga! Do każdego losu Kolektura dołącza własnoręczne potwierdzenie p. Szyllera Szkolnika wybranego przezeń numeru. Adresować: Kolektura Loterii Państwowej numer 757. Warszawa, Marszałkowska 58. Pw 8949-62,144

Na karnawał

Kontetti
Lamp.ony
Wachlarze
Odnaki
Ordery
Czapki
Girlandy

Serpentyny najlepszy fabrykat — oryginalne, niezmniejszone paczki. — 100 paczek a 20 rulonów Tylko 18 zł — Nowości. Zwraca się specjalną uwagę na duże waliki i I klasy serpentyny.

Wybór olbrzymi!

Najtańsze ceny!

Fr. Szymański

ul. Pocztowa 31.
przy głównej poczcie

Pw 9577-9,245

KURSY HANDLOWE

autodydaktyczne

Księgowość

Korespondencja

Arytmetyka

Stenografia

Pisanie na maszynach

rozpoczynają się

3 marca 1930.

Pozn. Tow. Buchalterji

Sekretariat św. Marcin 29.

zw 21984

PARCELE

budowlaną w pobliżu Rynku Wileckiego sprzedam Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 21960

Dobrze zaprowadzona fabryka wózków dziecięcych i dla lalek

z mechaniczną ślusarnią

z powodu choroby właściciela

na korzystnych warunkach do

sprzedania lub wydzierżawienia

K. NOWICKI, Pleszew.

zw 21974

Masażysta

potrzebny. Zgłoszenia

Zakład leczniczy

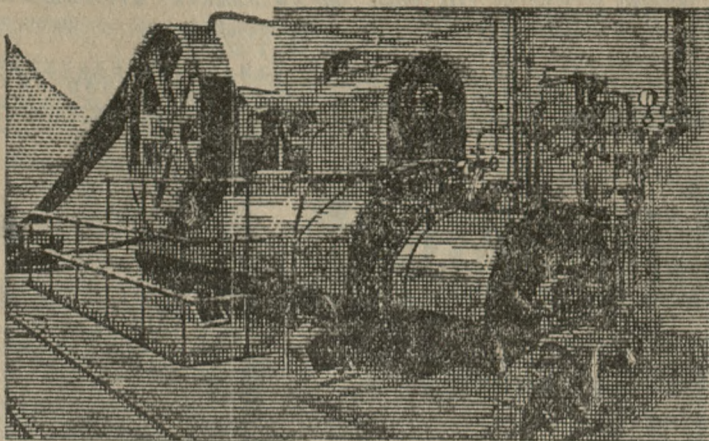
„**POD PIASTEM**”

Inowrocław, Toruńska 4.

zw 402

Oszczędności przez ogrzewanie parą odłotową.

Wiele mniejszych i średnich zakładów z większym zapotrzebowaniem ciepła w przemyśle tekstylnym, papierniczym, ceramicznym, drzewnym itp. wytwarzają dzisiaj jeszcze z nie-stosunkowo wielkim nakładem kosztów osobno siłę i ciepło. — Przy zastosowaniu ogrzewania za pomocą pary odłotowej, można jednakże uzyskać siłę prawie bezpłatnie, jako produkt poboczny. Wspaniale wprost do tego nadające się maszyny są **WOLF'a STACJONOWANE LOKOMOBILE**, proste i niewymagające, które nie rzadko już się w 2-3 latach wypłacają. Nawet przy mniejszym lub zmiennym zapotrzebowaniu ciepła do ogrzewania, okazują się oszczędności przy zużyciu pary odłotowej, często bardzo okazałe. Wszystkie nasze lokomobile są zastosowane do wykorzystania pary odłotowej na cele ogrzewawcze lub suszące i odpowiadają wszelkiemu wymaganiom ruchu w jaknajkorzystniejszy sposób.

Prosimy zażądać przybycia naszego inżyniera specjalisty.

FABRYKA MASZYN BUCKAU R. WOLF, SP. AKC., MAGDEBURG

Biurowo na Poznańskie i Pomorze: Inż. M. ROWECKI

Poznań, Plac Wolności 3, II. — Telefon 53-71.

Tw 1131

Nowoczesne metody pracy stosowane przez „**BARWĘ**”, nadają starym rzeczom wygląd rzeczy nowych.

„**BARWA**”, wł. S. Kałamański.

Poznań: pl. Wolności 6. Wielka 18. naroż. W. Garbar, Marsz. Focha 49. Wierzbicice 49. Rynek Jeżycki 1. narożnik ul. Kraszewskiego

Toruń: ulica Szeroka 21. — Ostrów: Rynek 23.

Leszno: Rynek 25. — Mosina: ulica Łąkowa.

Pw 94778-8,1656

LOSY

piątej klasy Loterii Państwowej, ówciarka 50 złotych są jeszcze do nabycia. W piątej klasie wynoszą wygrane 27 milionów, 618 tysięcy złotych. W mojej kolekturze padło ostatnio 150,000 zł.

Losy Loterii na konie w Gnieźnie po 1,— zł są także do nabycia. zw 21957

A. Kędziora

Najstarsza kolektura w Poznaniu, Sieroca 5.6.

DOM

II-piętrowy z wielkim składem, nowowbudowany w Chojnicach, pierwszorządne położenie, jest na dogodnych warunkach na sprzedaż. Zgłoszenia: W. Grabasz, Czernik. zw 21 988

MIESZKANIE

o 5-iu pokojach w willi wraz z budynkami w Poznaniu, nadające się na fabrykę lub garaż z placem budowlanym (3 morgi), przy przystanku tramwajowym, natychmiast do sprzedania lub do wydzierżawienia. Obiekt 100 tys. złotych. Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń „**PAR**”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 9,239 Pw 9566-9,239

Książkowy-korespondent

biegły w języku polskim i niemieckim, z dobrym charakterem pisma, zaraz poszukiwany. Wyczerpujące zgłoszenia z dołączeniem fotografii, odpisów świadectw, życiorysem oraz podaniem wymagań, uprasza się skierować do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 990

OKAZJA

Salon Ludwika, męski gabinet, sypialnia, jadalnia, meble ostatniej nowości, bardzo okazjynie na sprzedaż, wykonanie nadzwyczajne, długoletnia gwarancja. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 977

Biurowo detektywno wywiadowcze

„**POGOŃ**”

wł. W. Adamczewski i S-ka, był. Kom. P. P. Tel. 53-69 Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3a. Tel. 53-69

złatwia wywiady i obserwacje wszelkiego rodzaju, udziela inform. w sprawach majątkowych, rodzinnych o charakterze i przeszłości, oraz w sprawach sądowo-karnych i cywilnych. Pw 9565-9,238

Poszukuję małego

składu kolonialnego

z małym mieszkaniem w jednym z miast na prowincji, ile możności niedaleko Poznania. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21950

Poszukuję posady!

Doświadczony dysponent - magazynier, nieskazitelny charakteru, szybko się orientujący, urzędnik ekspedycji branży spożywczej, biegły w polskim i niemieckim, energiczny, pilny i uczciwy, wymowny, nadający się ewtl. na podróżującego lub kierownika sprzedaży, znający wszelkie prace biurowe, reklamowe oraz sądowe, posiadający kaucję, zmieni dotychczasowe stałe stanowisko z powodu późniejszego zlikwidowania firmy, za skromnym wynagrodzeniem ewtl. w innej branży. Prima świadectwa i referencje. Dzielnica obojętna. Pośrednictwo wynagrodzę. Łask oferty upr. pod zw 21 937 do eksp. Kurjera Pozn.

UCZEŃ

z ukończoną szkołą wydziałową i możliwie handlową potrzebny zaraz. Biuro Ogłoszeń „**Par**” w Poznaniu. Pw 9571-9,248

Młody człowiek

akuratny i pilny, z korespondencją polską i niemiecką, potrzeby zaraz do administracji wydawnictwa. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem wymagań, uprasza się do biura ogłoszeń „**PAR**”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 9,242 Pw 9572-9,242

Zdolnych

inspektorów-organizatorów

na miasto i prowincje — poszukuje Tow. Ubezp. do działu Ubezpieczeń w życie.

Pensja stała, prowizja i diety. Sumienni, zdolni i dobrze poleceni kandydaci, zechcą oferty swe skierować do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 881

Kierownik-akwizytor

energiczny, dobry fachowiec, dla przedsiębiorstwa malarskiego w Katowicach ze znajomością prac biurowych i kaucją potrzebny za pensję i proc. obr. Zgłosz. piśmienne z referencjami. Majowski, Katowice, Kozielska 9. zw 21966

55000 zł

poszukuję na I. hipotekę w celu spłacenia hipoteki zagranicznej. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 21959

KONIEC KARNAWAŁU

nastąpi 1 marca r. b.

w salach Domu Rzemieślniczego

Wielkim BALEM MASKOWYM

cieszącym się tradycyjnym powodzeniem. Moc niespodzianek. — Premjowanie najoryginalniejszych kostiumów wzgl. masek. — Filmowanie — 2 orkiestry z kina „Stońce” pod dyr. p. Kulczyńskiego. Początek o godz. 21 — koniec o 6 rano.
Tow. Wioslarzy „POLONIA” T.z. w Poznaniu

10 Dni Reklamowych

Od dziś począwszy

Ceny na obuwiu damskie i męskie

od 15% do 30% obniżone

Na buciki balowe 10-15%

Fasony najmodniejsze

Solidne wykonanie

Doberowy towar.

J. Łuczak, pl. Wolności 10

Telefon 41-33

Proszę zwrócić uwagę na okna wystawowe.

Pw 9579-0249

Sprzedamy około 2 wagonów

bali brzożowych

od 52 — 100 m/m grub. Materiał suchy i zdrowy. Fabryka Wyrobów Drzewnych, Grodzisk. zw 219-9

Tokarz

samodzielny z branży samoch. potrzebny zaraz. Auto-Mechanika, Dąbrowskiego 83/5. zw 21 985

ALFA, Szkolna 10, nar Jaskółcezi poleca na Bale

Kwiaty do sukien Maski

nr 4-67

UWAGA!! ANGIELSKIE UWAGA!! SAMOCHODY marki „MORGAN“

o motorach od 8 HP. do 25 HP szybkości do 120 km (godz.) w cenie od 4.800 zł do 6.500 zł poleca Firma

„MOTO-START“, Lwów, Mikołaja 11a. Gener. Reprez. na Polskę i Gdańsk
Zastępstwa rejonowe: Warszawa: Tow. Przem.-Hand. owe Inż. Oksiński, ul. Oboźna 11.
Poznań: F-ma F. Sachanek, pl. Wolności 7-9. Katowice: F-ma Maks Smuda, ulica Jordana 10. Kraków: F-ma Auto Sport, ul. Bracka 1. nw 9078

Żądać prospektów, za załączeniem znaczka pocztowego.

Potrzebny zaraz na większy klucz ziemski do samodzielnego kierowania zakładem, zatrudniającym 15 ludzi — energiczny

kierownik

warsztatów ślusarsko - mechanicznych

rutynowany fachowiec, z świadectwem mistrzowskim, obeznany z reparacjami maszyn rolniczych wszelkiego rodzaju, pługów parowych itd., metalurgią, autogenicznym spawaniem, dokładnie obeznany z przepisami Stow. Dozoru nad kotłami. Zgłoszenia tylko poważnych kandydatów, z odpisami świadectwa i podaniem referencji, bez dołączenia znaczka na odpowiedź (nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi) — przyjmuje

Administracja Dóbr hr. Łąckiego

Pesadowo, poczta Lwówek, woj. Poznański. dw 4334

OGŁOSZENIE

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zamierza ustanowić i zaprzysiąc jako biegłego księgowego na obwód Izby

p. Stanisława Jarosza z Poznania

Ewentl. sprzeciwy należy wnieść do biura Izby przy ulicy Mickiewicza 31, do dnia 3 marca 1930 r. dw 4331

Izba przemysłowo - handlowa w Poznaniu.

Magistrat miasta Miejskiej Górki odda wykonanie

projektu umocnienia drogi

włącznie niwelacji ca 3,2 km. Miejska Górka — Dąbrowa. pow. Rawicz.

Projekt winien odpowiadać wymogom obowiązujących przepisów technicznych dla budowy dróg publicznych. Oferty przyjmuje Magistrat do dnia 10 marca 1930. dw 4332

Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferentów według własnego uznania.

Miejska Górka dnia 25 lutego 1930.

Magistrat: (—) Z y n i e w i c z, burmistrz.

3 N 1/30. OGŁOSZENIE. Na wniosek Walentego Wawrzyńska, kupca w Wielichowie, udziela się odroczenia wypłat na czas od dnia 12 lutego 1930 do dnia 12 maja 1930. Nadzorca sądowym nad majątkiem dłużnika mianuje się Franciszka Wawrykiewicza z Wielichowa. Śmigiel, dnia 11 lutego 1930. Sąd Powiatowy. dw 8090, dw 4320

Stowarzyszenie Dozoru Kotłów w Poznaniu

W piątek, dnia 14 marca 1930 r., o godz. 12 w południe w biurze Stowarzyszenia Dozoru Kotłów w Poznaniu, ulica Ogródowa 11, odbędzie się

Zwyczajne Walne Doroczne Zebranie

Członków Stowarzyszenia

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie techniczne.
2. Sprawozdanie finansowe.
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4. Przyjęcie sprawozdania rachunkowego za rok 1929
5. Ustalenie preliminarza budżetowego na rok 1930.
6. Wybór trzech członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz zmarłego s. p. Czarlińskiego.
7. Wybór Komisji Rewizyjnej.
8. Zmiana I. ustępu art. 14 statutu Stowarzyszenia.

W razie niedojścia do skutku powyższego zebrania z powodu niedostatecznej ilości członków, następne zebranie odbędzie się tego samego dnia o godz. 12,30, bez względu na ilość obecnych.

Wiceprezes: Jan Turno.

PRZETARG PUBLICZNY

Oddział Drogowy Gniezno w drodze przetargu publicznego wyda z dniem 1. 4. r. b. prace czyszczenie kominów w budynkach kolejowych, w następujących rejonach:

Rejon I. szlak Gniezno — Poznań. Od stacji Gniezno wyłącznie do stacji Poznań — Wschodni wyłącznie.

Rejon II. Stacja Gniezno, stacja Winiary i strażnice 90, 100 i 101 na odcinku Gniezno — Gębarzewo.

Rejon III. szlak Gniezno — Inowrocław. Od stacji Gniezno wyłącznie do stacji Wydartowo wyłącznie.

Rejon IV. Od stacji Wydartowo wyłącznie do stacji Mogilno wyłącznie i budynki kolejowe na szlaku Mogilno — Orchowo.

Rejon V. Od stacji Mogilno wyłącznie do stacji Inowrocław wyłącznie.

Rejon VI. Na stacji Inowrocław.

Rejon VII. Szlak Inowrocław — Toruń od stacji Inowrocław wyłącznie do stacji Toruń wyłącznie.

Rejon VIII. Szlak Inowrocław — Bydgoszcz od stacji Inowrocław wyłącznie do stacji Bydgoszcz wyłącznie.

Rejon IX. Szlak Inowrocław — Rogoźno od stacji Inowrocław wyłącznie do stacji Barcin wyłącznie.

Rejon X. Szlak Barcin — Mogilno od stacji Barcin wyłącznie do stacji Mogilno, wyłącznie.

Rejon XI. Szlak Inowrocław — Kruszwica — Strzelno — Mogilno od stacji Inowrocław wyłącznie do stacji Gopło wyłącznie.

Rejon XII. Od stacji Gopło wyłącznie do stacji Mogilno wyłącznie.

W ofertach należy wskazać, na który rejon przedsiębiorca reflektuje z podaniem cen jednostkowych bez względu na ilość pięt.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 10. 3. r. b., o godz. 10, w biurze Oddziału Drogowego Gniezno, ul. Lecha 5.

Wadium w wysokości 5 proc. rocznego wynagrodzenia wpłacać należy przed przetargiem w oddzielnych kasach stacyjnych i pokwitowanie dołączyć do oferty.

Oddział Drogowy zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferentów bez względu na oferowaną cenę.

Naczelnik Oddziału Drogowego

(—) inż. Trzeciak.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

sprzedaje z parcelacji dóbr Runowo - Kraińskie, pow. Wyrzysk, województwa poznańskiego w drodze ograniczonego przetargu ustnego, poprzedzonego składaniem ofert, następujące

GOSPODARSTWA WZOROWE

z kompletnymi zabudowaniami, inwentarzami martwymi i żywymi, zasiewami ozimymi oraz z uprawami, zapasem siana i słomy:

GUROWATKI:

o obszarze ca 86.6492 ha, odległe od miasta powiatowego Wyrzysk 28 klm. szosą, stacji kolejowej Runowo - Kraińskie 3 klm.

Cena wywoławcza zł 201 300,— (słownie: zł dwieście jeden tysięcy trzysta).

Na poczet należności, którą ustali przetarg ustny, zaliczy się nabywcy zł 109 100,— amortyzacyjnej pożyczki długoterminowej w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego na lat 10, 20 lub najwyżej 30, która zostanie zaliczona na nabytym gospodarstwie.

KLARYNOWO:

o obszarze ca 77.3880 ha, odległe od miasta powiatowego Wyrzysk 28 klm. szosą, stacji kolejowej Runowo - Kraińskie, 4 klm.

Cena wywoławcza zł 184 500,— (słownie: sto osiemdziesiąt cztery tysiące pięćset). Pożyczka długoterminowa jak wyżej zł 103 500,—.

Dopuszczeni być mogą do przetargu zawodowo wykształceni rolnicy, którzy:

- a) zobowiążą się utrzymywać przynajmniej w dotychczasowym stanie trwałe zabudowania, lub specjalnie cenę kultury, których istnienie spowodowało utworzenie gospodarstwa wzorowego;
- b) zobowiążą się osobiście zarządzać gospodarstwem;
- c) złożą wadium w wysokości 5 proc. ceny wywoławczej sprzedawanego gospodarstwa;
- d) złożą deklarację, że nie są właścicielami samodzielnych gospodarstw, lub że zobowiązują się do sprzedania tych gospodarstw w wypadku utrzymania się przy przetargu.

Stawiający do przetargu winni do dnia 29. 3. 1930 r., godzina 12 złożyć w Oddziale Państwowego Banku Rolnego w Poznaniu, ulica Kantaka 10, w załączony kopercie oferty z napisem: „Oferta na nabycie gospodarstwa wzorowego z majątku.....” (Gurowatki względnie Klarynowo) z podaniem proponowanej ceny in plus od ceny wywoławczej i wyszczególnieniem zaświadczonej kwalifikacji rolniczych, teoretycznych i praktycznych, pracy społecznej ewentl. służby wojskowej z dołączeniem krótkiego curriculum vitae, uwierzytelnionych odpisów świadectw i pokwitowanie na przesłane lub złożone w Państwowym Banku Rolnym należne wadium.

Od dnia 10. 4. 1930 r. reflektanci będą powiadomieni za pokwitowaniem o dopuszczeniu ich do ustnego przetargu, względnie odmownym załatwieniu ofert.

Ustny przetarg odbędzie się w lokalu Państwowego Banku Rolnego, Oddział w Poznaniu, Wydział Agrarny, ul. Ratajczaka 14, w dniu 25. 4. 1930 r., o godzinie 11.

Każdemu reflektantowi przysługuje prawo złożenia ofert na oba gospodarstwa wzorowe oraz prawo w razie nieutrzymania się przy przetargu jednego gospodarstwa — stanąć do przetargu drugiego. Państwowy Bank Rolny zastrzega sobie prawo swobodnej oceny złożonych ofert, niezależnie od zadeklarowanej sumy. Oferty złożone po ustalonym terminie, uwzględniane nie będą.

Nabywcą gospodarstwa wzorowego zostanie ten kandydat, który będąc dopuszczonym do przetargu ustnego, zadeklaruje na nim najwyższą cenę.

Utrzymujący się przy przetargu kandydat po zakończeniu licytacji, winien natychmiast uzupełnić wadium do wysokości 10 proc. ceny nabycia gospodarstwa wzorowego a w ciągu trzech tygodni od dnia przetargu t. j. do dnia 18 maja 1930 r. dalsze 15 proc. ceny sprzedażnej i zostaje wpuszczony w posiadanie, zaś resztę ceny sprzedażnej płatnej gotówką — nabywca wpłaca w następujących terminach:

15 czerwca 1930 r. — połowę tej należności i 1 listopada 1930 r. drugą połowę, t. j. resztę należności płatnej gotówką.

Akt kupna — sprzedaży zostanie spisany z nabywcą bezpośrednio po zakończeniu przetargu i udzieleniu przybicia.

Szczegółowych wyjaśnień udziela tak ustnie, jak i pisemnie Wydział Agrarny Państwowego Banku Rolnego, Oddział w Poznaniu, jak również wszystkie inne Oddziały i Instytucja Centralna Państwowego Banku Rolnego w Warszawie.

W sprawie obejrzenia gospodarstw wzorowych należy zwracać się bezpośrednio do Administracji Dóbr Runowo-Kraińskie w Gurowatkach, p-ta Runowo - Kraińskie. telefon Dźwierszno - Wielkie. nw 8091

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku kupca Andrzeja Piechowiaka w Wągrowcu wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 21 lutego 1930 r. o godz. 18,00 po południu postępowanie upadłościowe.

Zarządcą masy upadłościowej mianuje się p. Szwemina w Wągrowcu.

Wierzytelności należy zgłaszać najpóźniej do dnia 31-go marca 1930 r.

Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządcą masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, a także celem ustanowienia wydziału wierzytelności, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 22 marca 1930 r. godz. 10 przed południem, zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 10 kwietnia 1930 r. o godz. 10 przed południem.

Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są co najmniej dłużni zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 8 marca 1930 r. donieśli zarządcę masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy.

Wągrowiec, dnia 21 lutego 1930 r.
Sąd Powiatowy w Wągrowcu.
dw 9253

OGŁOSZENIA DROBNE

OGłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

SPRZEDAŻE

Skład
kolonialny dobrze prosperujący, z mieszkaniem na przedmieściu sprzedaje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 28 516

Portepian
koncertowy krótki „Beting” w najlepszym stanie na sprzedaż za 500 zł. 5000. Plac Bernardyński 4. Grzybowska. wejście z sielawki. parter. prawo. zdw 28 955

Mieszkanie
3 pokojowe, komfort, z nowymi meblami korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 28 890

Skład
wełniane, przyległy pokój — na każdą branżę, sprzedam — wskaże Kurjer zdw 29 297

Samochód
limuzyna marki Citroen, jak nowy tani sprzedam. Oferty Kurjera zdw 28 889

Narzędzia
rolnicze i maszynowe z powodu starości sprzedam. Trzaski, poczta Paczkowo, pow. Środa. zdw 28 981

Urządzenie
składu stosowne dla branży technicznej, elektrycznej itp. (pudełkowy) tani na sprzedaż. Borys, ul. Wielka 20. Pw 9140-9186

Regały
stosowne dla każdej branży tani na sprzedaż. — Borys, ul. Wielka 20. Pw 9139-9183

Okazja
Hotel pierwszorzędnym, kompletnie umeblowany, centrum Warszawy 3 piętrowy, front dwie ulice 10 ścieżek, roczny dochód 300 000 złotych. Cena 400 000 do 500 000 dolarów. Sprzedaż natychmiast po wstąpieniu do negocjacji. Może być używany do celów mieszkalnych. Oferty Kurjera zdw 27 906

Dom
Pobiedziskach, 1 1/2 morgi roli, 8 pokoi, 2 pokoje wolne, sprzedam, cena 15 000, wpłaty 7-10 000, weźmie pewny list hipoteczny na wpłatę. Zgłoszenia Sowiński, Poczta, św. Marcin 22, tel. 18-97, zdw 29 147/8

Używane
meble sprzedaje tani. Kozłowski Szewska 15. zdw 28 674/5

Meble
10 dni taniej sprzedaje, sypialnia, jadalnia, kuchenne urządzenie, ceny znacznie niższe. Marcin Zytkowski, tylko Chwałiszewo 5. zdw 29 266/7

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngarz Wielka 13 Klienteli zamawiającej odstawiamy własnym samochodem. Pw 9 005/6

Sprzedam
meble salonowe ul. Matejki 37, II. piętro, S. Blichewiczowa. zdw 29 215

Hotel
owa — Restauracyjna Porcelana — Alpa — Kłiszkowski — Skłanki sprzedaje tani tylko Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu, zdw 29 226

Meble
na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski, Woźna 12 (Butejska). zdw 28 288

Maszynę
do pisania portable sprzedam tani. Skarbowa 20, skład, zdw 29 820

Skład
dobrze zaprowadzony, dużym oknem wystawowym, przyległym dwupokojowym mieszkaniem w dużym powiatowym mieście. Towarów 6 000, obficie towarami, urządzeniem również 6 000 złotych. Spisane zgłoszenia Biuro Handlowe „Fragant”, Półwiejska 31, pierwsze piętro, zdw 29 828

Ford 3 tonnowy
na sprzedaż
zotów do jazdy 13 000 km. dwie nowe opony, kompletne akcesoria. Zgłoszenia Kurjer dw 4317

Radjo
4 lampowe tani sprzedam, Jacłowski 40, Właz, zdw 28 617

Pianino
„Reke”, organista Farny, Golebia 1, od 3-4. zdw 28 708

Apteka
bardzo solidnie prowadzona w pobliżu Górnego Śląska do sprzedania. Głównie meble i żelazne, domem lub bez w ost. ra. zaraz wolne mieszkanie. Bliżej szczegółów tylko poważnym refleksyjnie udzielił p. apt. Szymański Hłacza Poznań, Szkoła 17, zdw 28 734

Resztówka
na Kujawach, niedaleko Krasnowa 68 morg. willa o 5 pokojach, ogród, park, korzystać z wpłaty 25 000 na sprzedaż. Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9, telefon 55-62, zdw 28 411

Parcelę
na Ratajach sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 28 869

Pianino
krzyżowe tani sprzedam, św. Marcin 47, III. prawo, zdw 29 291

Zakład
fryzjerski, bezkonkurencyjny, urządzeniem, sprzedam, Czarnecki, Ratajczaka 18, zdw 29 276

Zakład fryzjerski
damsko-męski tani sprzedam. Adres Kurjer zdw 29 307

Sprzedam
koncesje samochodowa. Oferty Kurjer zdw 29 304

Okazja
Wytwórnia kartonów, 8 maszyn z powodu wyjazdu za bezcen do sprzedania. Kurjer zdw 29 418

Tania
sprzedaję posezonoza. Jankowska, Podgórna 10. Pw 9 133-3100

2 parcele
po 1 000 mtr. przy szosie Obornickiej blisko ul. Ceglanej sprzedam tani. Zgłoszenia do Kurjera rw 8850

Pończochy, skarpetki
od najtańszych do najwykwintniejszych po cenach fabrycznych sprzedaję Raczpospolitej 3, podwórze, parter, prawo. (Obejrzenie nie obowiązuje do kupna. zdw 27 400

Nadzwyczajna okazja
i lokata kapitału z dużym, stałym dochodem odstąpię piękny o 2 wystawach, czysty, dobrze prosperujący interes z towarami na pierwszorzędnej ulicy Poznania, inteligentnej osobie, fachowcozybyteczna, na zadanie półroczna pomoc fachowa. Do objęcia 120 tysięcy złotych, może być wraz pięknym mieszkaniem. Oferty Kurjera zdw 27 906

Rower
jak nowy, Golebia 6, III. prawo, zdw 29 367

Składy
własne, ulica Polna i Zabikowo, odstąpię. Wskaże Kurjer zdw 29 435

Pianino
nowe tani oddam za gotówkę, Wały Król. Jadwigi 5, I p. prawo. Obejrzeć między 1-3 i 6-7 po pol. zdw 29 436

Pianino
doskonałe korzystnie za gotówkę, T. Orłowski, Rybaki 21 a, II piętro. zdw 29 437

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem tani sprzedam. Bydgoszcz, Hetmańska 19. zdw 29 425

Place
budowlane we wszystkich częściach miasta sprzedaję Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 29 582

Parcelę
Łazarzu, Górczynie, Deben, Winiarach, Sołacz i centrum i a dogodnych warunkach sprzedaję Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 29 408

Kapielew
piec gazowy Junkers, Chwałiszewo 66, stolarnia, zdw 29 400

Kogut
Minorek na sprzedaż, Marszałka Focha 131, parter, lewo, zdw 29 398

Salon
fryzjerski, 3 pokoje do sprzedaję Koronowo, powiat bydgoski — Marjan Rubis, zdw 29 387

Dom
w mieście pow. w Poznańskim, kolej w miejscu, między 2 głównymi ulicami, z dobrimi budynkami, warsztatem kowalskim i kolodziejskim, dobrze prosperującą, nadający się na inne przedsięwzięcie, z powodu stosunków rodzinnych zaraz korzystnie. — Wskaże Kurjer zdw 28 142

Jadalnię
dębowa, solidna, bogato rzeźbiona na sprzedaż tani. Bukowska 9, stolarnia, zdw 29 011

Sprzedam
2 parcele w całości lub częściowo, Poznań-Winiary, Obornicka 36. zdw 29 021

Parcelę
przy kościele Łazarzkim 6 z kw. m., przy ul. Dąbrowskiego 4 z kw. m. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 29 044

Wózek
dziecięcy duży, lóżecko drewniane, Al. Wielkopolska 3, telefon 2527. zdw 29 045

Okazyjnie
pierwszorzędnym składem towarów (krótkich, konfekcji damskiej, męskiej, galanterii, w najlepszym punkcie miasta powiatowego, gdzie wyższe szkoły, garnizon wraz mieszkaniem tani do nabycia. Gotówką potrzeba około 15 000. Oferty Kurjer zdw 29 047

Na sprzedaż
3 konie 6, 8 i 8 lat, półkryty powóz na gumach, 2 pary szorów roboczych i 2 wozy robocze, św. Wawrzyńca 25, Jędrca, zdw 29 101

Piec
żelazny i wilk. suchka, czujna, tanio, Pocztaowa 1, „Tykoty”, zdw 29 049

Restauracja
i kawiarnia z urządzeniem i mieszkaniem zaraz na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych. Adres wskaże Kurjer zdw 29 068

Parcelę budowlaną
w uroczaj miejscowości górskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie z budującym się wielkim zastawem wodnym, natychmiast do sprzedania na korzystnych warunkach. Zgłoszenia pisemnie (pożądane osobiste): Józef Czulak w Miedzynobrodzi Białskim Nr. 217, p. Porabka, pow. Biała Krak. Dojazd do stacji kolejowej Ketrz. zdw 29 066

Sprzedam
bardzo korzystnie zaraz (powód wyjazd), skład towarów krótkich, konfekcji z towarami, 2 pokoje, kuchnia, najlepsze położenie w miejscowości. Adres wskaże Kurjer zdw 29 065

Maszynę
szewska sprzedam, Cena 210 zł. Garnarska 2, skład, zdw 29 068

Wózek
dziecięcy tani sprzedam, Umiańskiego 7, IV., lewo, zdw 29 133

Dom
centrum Poznania, cena 50 000, wpłata 30 000 „Pias”, św. Marcin 47. zdw 29 131

Skład
korzystnie oddam 1 500.—, Adres Kurjer zdw 29 158

Radio-
odbiornik, nowoczesny, czterolampowy, eliminujący szum, bardzo tani na sprzedaż, Małeckiego 15, III. piętro, lewo, telefon 7760. zdw 29 038

Psa
Dobermana młodego, rasowego sprzedam, Adres wskaże Kurjer zdw 29 069

Karakułowe
futry z skunksowym kołnierzem sprzedam natychmiast korzystnie. Adres wskaże filia Kurjera Marszałka Focha 74, zdw 29 082

Sprzedam
frak i jaskółkę, Dąbrowskiego 24, II., prawo, godz. 4-7, zdw 29 185

Sprzedam
pracownię obuwia, Adres Kurjer zdw 29 187

Magiel
w dobrym stanie na sprzedaż. — Ul. Grodziska 37. jw 3444

Ogrodnictwo
10 morgowe, 5 km. od Poznania, ładnie położone, oplocone, interes w centrum miasta, własny zjazd z ogrodu, budynki murowane, 3-pokojowe mieszkanie, — wszystko razem. Zgłosz. Kurjer zdw 29 253

Młyn
wodny turbinowy w dobrej okolicy, do tego 26 morgi ziemi sprzedam na dogodnych warunkach lub zamienię na kamienie. Informacji udzieli Michałak, Półwiejska 7. zdw 29 250

Młyn motorowy
na rope, Przemiał 120 cent., w pełnym biegu, bez konkurencji. Zabudowania w najlepszym stanie i najnowszym urządzeniu. Przy kole i szosie. Kupno nadzwyczaj korzystne. Cyranak Poznań, św. Marcin 63. zdw 29 239

Domostwo
przy jeziorze z 2 morgami ogrodu w mieście, gdzie są powiatowe i wyższe szkoły, na sprzedaż. Cena 18 tysięcy, wpłaty 10 tysięcy. Zgłoszenia: Pyza, Poznań ul. Podgórna 2. zdw 29 353

Motocykl
bardzo dobry sprzedam, Gwarna 10, II., prawo, zdw 29 205

5 KUPNA
1500 mtr. b. szyn używanych 2 metrowych, 600 m/m rozpiętości do polnej kolejki, oraz 9 wagoników używanych do buraków system Spalding albo Smooschever, Łaskawe zgłoszenia przyjmuję Majetność Chwałkowo, p. Krobka, pow. Gostyń, zdw 28 916

Kuća
(ponny) od 3 do 5 lat poszukuje orkiestra 42 p. p. Zgłoszenia proszę kierować do D-twa 42 p. p. Białystok, do dnia 1 kwietnia. — Pośrednicy wykluczeni. zdw 99 948

Książki
poszczególne dzieła powieściowe, naukowe, podręczniki szkolne i całe księgozbiory kupuje, plac najkorzystniej Woźna 12 „Książka Antykwariat”. zdw 27 427

Sanasz
Radiostat - Penetrator lampę kwarcową, używana kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 29 032

Kupię
za gotówkę paręcele pobliskiej szpitala Dyakonisk lub w innej zdrowej okolicy. Oferty do Kurjera Poznański, pod zdw 29 317, tylko od właścicieli.

Składu
kolonialnego z mieszkaniem spiesznie poszukuje Oferty Kurjer zdw 28 273

Maszynę
damska Singera używana kupię. Oferty do Kurjera zdw 29 017

Folwark
około 300 morg. dobra ziemia, ładnie położony, kupię. Wpłata 20 000 zł, reszta według umowy. Pośrednicy wykluczeni. Oferty dokładne do Kurjera zdw 29 144

Pianino
dobrze utrzymane za gotówkę kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 097

Koncesje
na taksówkę kupię. Oferty Kurjer zdw 29 258

Ford
osobowy używany kupię. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 29 356

Dubeltówkę
kal. 16 używaną kupię okazjnie do 50 zł. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zdw 29 427

Kupię
skład kolonialny z mieszkaniem, do 10 000 zł. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 29 417

Regal
oszlony 3 metry szeroki lub szafę oszlony kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 8 873

Kupię
wagon żyta za gotówkę. Plac 8,25 za centnar. Oferty do Kurjera zdw 29 404

6 KAMIENICE
w Poznaniu 4-piętrowa z 5 balkonami, 15 balkonami zamienię na mniejszą z dopłatą. Zgłoszenia: Władysław Markowski, Wieluń, Aleja 3 Maja, wojew. Łódzkie. zdw 28 909

Dom
2 składy, w tem 1 skład i mieszkanie wolne, duży zajazd i stajnie w powiatowym mieście sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Urbanak, ul. Dąbrowskiego 46, Poznań. zdw 29 373

7 PIENIADZ
Potrzebne
25-30 tysięcy do znakomicie prosperującego kina z ubezpieczeniem hipotecznym w dolarach na 1 do 2 lat po 15% w stosunku rocznym. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 9 051

Kapitalisty
z 6 000 zł jako cichego wspólnika wzięlnie pożyczki 2-3 000 zł poszukuje dobrze prosperująca wytwornia. Oferty Kurjer zdw 29 123

Poszukuje się
1 do 3 000 zł pożyczki do dobrze prosperującego interesu na sześć miesięcy. Dam dobry procent i gwarancje. Oferty Kurjer zdw 29 103

5 000 zł
wypożyczyć na 1. hipotekę. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 29 145

20-40 tysięcy zł
pożyczki na 1. hipotekę poszukuje na majątek ziemski 400 morg, procent według umowy, letnisko, polowanie, rybołówstwo w dodatku. Kurjer zdw 29 090

Ogrodnik lub rolnik
znajdzie stałą pracę za udzielenie pożyczki 2 000-6 000 zł. za zabezpieczeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 29 369

Wspólnika (czki)
do 5 000 zł ewentualnie pożyczki do hurtownej sprzedaży poszukuje. Oferty Kurjer zdw 29 384

Poszukuję
pożyczki 50 tysięcy złotych na hipotekę do rentującego się domu po dobrym procencie. Zgłoszenia do Kurjera Stary Rynek rw 8 871

5 pokojowe
mieszkanie od 1 marca rb. za czynszem miesięcznym 2 lata zgóry. Informacji poważnym refleksyjnie udzielił telef. 54 05 lub oferty Kurjer Poznański zdw 28 270

5-7
pokojowe piękne mieszkanie komfort, 3 tarasy, I. piętro, zaraz oddam, czynsz 1 1/2 roku. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 008

Trzypokojowe
mieszkanie za dzierżawę wolne. Wiadomość Czarnecki, Ratajczaka 18. zdw 29 008

2 pokoje
z kuchnią za dzierżawę oddam. Maciejewski Dąbrowskiego 88. zdw 29 043

Mieszkania
2-3 pokojowe nie wyżej drugiego piętra poszukuje za odstępnem i czynszem zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 324

Willa
6 pokojowa na Sołacz do wynajęcia od 1 kwietnia. Willa 4 pokojowa na Sołacz do wynajęcia od 1. IV., ewentualnie do sprzedania. Wiadomość Podolska 21, od 5-7. zdw 29 054

Mieszkanie komfortowe
5 pokojowe, II. piętro, obok placu Bernardyńskiego, wprost od gospodarza do wynajęcia zaraz. Komorne za dwa lata zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdw 29 143

Pokoje
2 i kuchnia 1500, obficie zaraz, I. p. Wroniecka. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 29 355

Pokój
kuchnia za dzierżawę od gospodarza, obficie zaraz. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 29 354

Mieszkania
2, 3 pokoje kuchnia, dwuletnia dzierżawa, poleca Misiorny, św. Marcin 15, I. zdw 29 377

Mieszkanie
5 pokojowe, centrum, częściowo z meblami, odda „Komispol”, Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 29 351

2, 3, 4
pokojowe mieszkania za dzierżawę wskaże Własna-Pol. ul. Kantata 5, I. piętro, lewo, zdw 29 393

Sołacz
3 pokojowe mieszkanie, 3 letnia dzierżawa wolne. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 410

Mieszkanie
3, 4, 5, 6 pokojowe wskaże „Informator”, Ratajczaka 15. (P. saż). zdw 29 355

Mieszkanie
komfortowe, 4 pokojowe, pokój dla służby, blisko Uniwersytetu, z meblami, słoneczne, 3 balkony, odstąpię za zgodą gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 27 905

9 SZUKA MIESZK.

Małżeństwo
poszukuje choćby pokojowego mieszkania, wprost od gospodarza, dzierżawa za rok zgóry, i a skawe oferty Kurjer zdw 27 502

Krawiec
na miarową pracę szuka odpowiedniego mieszkania zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 027

Mieszkania
3-4 pokojowe z przynależnościami, wprost od gospodarza za czynsz 1-2 lat zgóry poszukuje. Oferty z podaniem ulicy Kurjer zdw 29 098

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie 4 pokojowe w 6-7 pokojowe, w większe, przy głównych ulicach śródmieścia, nie wyżej pierwszego piętra Koszyt poniosę. Oferty Kurjer zdw 29 018

Kamienica Bydgoszcz
bez długu, dochód miesięczny 1 700, zamienię na majątek bonitacji około 4 mk. Poznańskie. Dopłata do majątku zaraz 30 000 zł. „Pias”, św. Marcin 47. zdw 29 130

11 POKOJE UMEBL.

Komfortowy
męski pokój, elektryczność, łazienka, niekrepujące wejście. — Przystanek tramwaju, autobus, Grunwaldzka 20 a, III. piętro, lewo. zdw 28 661

2
solidnych studentów przyjmę na pokój. Spokojna I. II., lewo. zdw 28 640

Tanio
wynajmę frontowy dla 2 lub 3 panów, Luch Traugotta 7. zdw 28 704

Pokój
umeblowany, Wielkie Garbary 1 II. lewo. zdw 28 811

Pokój
lub dwa, z użytkowaniem kuchni oddam. Czynsz przynajmniej 2 miesiące zgóry, Wolnica 45, I. piętro, lewo. zdw 28 853

5.000 zł
pożyczki poszukuje jako procent wdzierżawie sypialnie z użytkowniem kuchni. Łaskawe oferty proszę do Kurejra zdw 28 888

Pokój
dla przyzwyczajonego pana z światem elektrycznym do wynajęcia. Wierzbicice 37 a, IV., front, prawo. zdw 28 999

Pokój
dla małżeństwa z użytkowaniem kuchni do wynajęcia Łukaszczyca 51, III., lewo. zdw 29 001

Pokój
ładnie umeblowany słoneczny panu inteligencji, Polna 13, I. lewo. zdw 29 002

Pokój
umeblowany, słoneczny wynajmę zaraz Balcerzak, Kraszewskiego 30, parter, jw 3447

Pokój
umeblowany światło elektryczne, centralne ogrzewanie, kapiel, ewentualnie z całym utrzymaniem od 1. III do wynajęcia Ul. Kraśńskiego 4, parter, prawo. zdw 29 009

Pokój
z osobnym wejściem, czysty, słoneczny, elektryczność do wynajęcia od 1 marca. Wierzbicice 18, II., prawo. zdw 29 012

Pokój
wynajmę. Przemysłowa 12, III., prawo. zdw 29 022

Pokój
dla 1-2 osób (studenci wykluczeni). Kręta 6. wysoki parter. prawo. zdw 29 349

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego nr. 33. I. prawo. zdw 29 370

Przyjmę
2 panów. Wrocławska 19. podwórze III. prawo. zdw 29 380

Umeblowany
pokój jednemu lub dwóm panom korzystnie zaraz wynajmie. Mostowa 16. III. lewo. zdw 29 184

Dobrze
umeblowany pokój dla solidnego pana. Wrocławska 5. III. zdw 29 104

Pokój
na 1-2 osoby. elektryczność (spokojny). Skryta 14. III. prawo. zdw 29 108

Pokój
frontowy osobom wejściem dla pana od 1. III. Dąbrowskiego 70. II. wchód. II. prawa zdw 29 121

Pana
na wspólny pokój przyjmę. Górna Wilda 53. Łubaszewicza. zdw 29 116

Pokój
do wynajęcia. Maik. św. Czesława 8. zdw 29 170

Pokoik
ładny, czysty, elektryczność, wydzierżawił w śniadkach 28. wysoki parter. lewo. zdw 29 168

Pokój
dla lepszych pań. Różana 4 a. II. lewo. zdw 29 161

Pokój
Kochanowskiego 5. I. prawo. zdw 29 368

Panów
na stancje przyjmę tanio. Woźna 8. III. Alejski. zdw 29 105/6

Młodemu
panom pokój utrzymanie. Wrocławska 19. II. prawo. zdw 29 329/30

Panny
na wspólny pokój przyjmę. Hauser. Grobla 21. rw 8880/1

Pokój
umeblowany czysty i ciepły zaraz wynajmie. Masztalarska 1. II. p. zdw 29 209

Pokój
solidnemu panu wynajmie zaraz. Ogrodowa 19. II. prawo. zdw 29 212

Pokój
umeblowany wolny. — Piskary 20/21. I. piętro. prawo. zdw 29 210

Elegancki
pokój dwuosobowy wynajmie. św. Wojciech 14/15. II. lewo. wprost kościoła Garnizonowego. zdw 29 154

Czysty
pokój wynajmie pani lub panu. Niekrepujący. Kręta 23. III. lewo. zdw 29 151

Pokój
ładny z oddzielnym wejściem dla mężczyzny. Adres Kurjer zdw 29 150

Pokój
2 panom. Małeckiego 5. dom ogrodowy. lewo. I. lewo. zdw 29 783

Dwuosobowy
kulturalny. Szwajcarska 20. III. lewo. zdw 29 140

Pokój
wynajmie. Śniadeckich 4. wysoki parter. lewo. zdw 29 036

Dwa
pokoje umeblowane. używalność kuchni nowoczesnym domu. Wąły Jagiello 20. II. prawo. narożnik Półwiejskiej. zdw 29 095

Pokój
do wynajęcia. św. Czesława 13. II. prawo. zdw 29 093

Pokój
pani 1. III. Zupańskiego 19. parter. zdw 29 092

Pokój
wynajmie w podwórzu. Niegolewskich 14. Stachurski. zdw 29 081

Przyjmę
2 panienki lub panów. wspólny pokój. Adres Kurjer zdw 29 086

Pokoik
umeblowany. orzary. oświetlenie. 45 zł. Śniadeckich 19. parter. lewo. zdw 29 184

Pokoik
z ob'adami. Poznańska 8/10. II. Teicherowa. zdw 29 181

Wspólny
pokój dla pana. św. Marcin 46. podwórze. lewo. I. prawo. zdw 29 180

Dobrze
umeblowane pokoje z herbata. usługa i telefonem na miejscu. do wynajęcia od 1. III. Matejki 57. parter. prawo. zdw 29 179

Pokój
umeblowany. elektryczność. utrzymanie od marca. Dąbrowskiego 24. II. prawo. godz. 4-7. zdw 29 186

Słoneczny
umeblowany pokój do wynajęcia z obsługą Staroleka. Aleja Forteczna 57. Kujawa. zdw 29 198

Pokój
dla 2 osoby. Juchacz. Długa 16. II. zdw 29 171

Pokój
wynajmie. Mostowa 26. IV. wejście, III piętro. prawo. zdw 29 197

Pokój
frontowy na dwie osoby. Stary Rynek 10. III. wejście ul. Kurzanoga. zdw 29 166

Pokój
ładnie umeblowany. Bukowska 33. parter. lewo. front. zdw 29 195

Dla
lepszego pana. ładnie odnowiony pokój umeblowany. miły, słoneczny i czysty o 2 oknach frontowych z światłem elektrycznym i łazienką mam do oddania od 1 marca lub później. Łąkowa 18 a. I. lewo. zdw 29 193

Pokój
dla inteligentnych spokojnych panienek. Ratajczaka 10. II. zdw 29 189

Frontowy
pokój dla pana do wynajęcia. Guździłowa. Półwiejska 25. zdw 29 190

Pokój
ładny solidnemu panu. Jackowskiego 3. parter. lewo. jw 3443

Pokój
wspólny panu. Pocztowa 13. III. zdw 29 201

Pokój
umeblowany. czysty, ładny. Jeżycka 2. I. prawo. zdw 29 208

Pokój
wspólny panom. Szymańska — Woźna 22. zdw 29 217

Pokój
na 2 lub 1 osobę do wynajęcia. Marii Magdaleny 1. II. lewo. Cwiklińska. zdw 29 216

Pokój
umeblowany. pościel pożądana. Fr. Ratajczaka 13. III. zdw 29 221

Pokoik
osobnie wynajmie. Poznańska 21. parter. prawo. zdw 29 227

Panienci
z pościelą na pokój. Radoszewska. Wrocławska 30. zdw 29 225

Pokój
dobrze umeblowany z utrzymaniem lub bez. światło elektryczne do wynajęcia. Sławackiego 29. wejście z Asnyka. II. piętro. zdw 29 319

Pokój
ładnie umeblowany. Matejki 5. III. prawo. front. zdw 29 326

Pokój
dwóm panom 1. wynajmie. Krzyżowa 5. II. lewo. zdw 29 327

Duży
pokój frontowy słoneczny. elektryczność. łazienka na 2-3 osoby z utrzymaniem lub bez zaraz wynajmie. Grunwaldzka 17. I. piętro. zdw 29 325

Komfortowy
pokój dwuosobowy wynajmie. — Wąły Jagiello 18. parter. prawo. zdw 29 339

Pokoje
dla małżeństw od 40 złotych. — „Fracut”. Półwiejska 31. pierwsze piętro. zdw 29 335

Pokój
Słowackiego 35. II. lewo. zdw 29 345

Pokój
do wynajęcia. lepszemu panu. — Wrocławska 38. II. lewo. — dom boczny. Stankiewicz. zdw 29 294

Pokój
solidny. elektr. dla 1-2 osób wolny. Wierzbicice 10. I. pr. 6-9. zdw 29 296

Z klatki
schodowej pokój centralnym ogrzewaniem, telefon Masztalarska 7 a. I. zdw 29 288

Pokój
słoneczny. umeblowany wynajmie 2 panom. Wrocławska 5/6. IV. prawo. zdw 29 292

Wspólny
panu. Wąły Jana III. 10. dom tylny. II. piętro. zdw 29 289

Pokój
umeblowany panu wynajmie. — Woźna 13. III. w podwórzu. lewo. zdw 29 236

Pokój
umeblowany. czysty. elektryka. wynajmie. 1-2 inteligentom. — Jackowskiego 3. III. prawa. zdw 29 313

Umeblowany
pokój wynajmie. Szewska 19. III. lewo. zdw 29 236

Pokój
wynajmie bez pościeli. W. Garbary 43. I. p. na lewo. zdw 29 224

Pokój
wolny dla 2 panienek Wąły Zygmunta Staroza 6. II. lewo. zdw 29 223

Stancja
wolna dla uczni szoferskich — Dux. Półwiejska 26 zdw 29 222

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój — Wielka 9. Krieger. zdw 29 230

Pokój
2-3 lepszym panom. Półwiejska 35. I. zdw 29 229

Pokój
do wynajęcia. Górna Wilda 42. III. piętro. prawo. zdw 29 228

Pokój
dla 2 panów lub pań. Mostowa 15. Stryjowska. zdw 29 233

Pokój
utrzymaniem 1-3 osób (piano) Półwiejska 3. III. prawo. zdw 29 232

Pokój
umeblowany bez pościeli wynajmie pani. Grobla 9. II. piętro. II. dom. zdw 29 231

Wielkie Garbary
wejście Szyperska 1. III. lewo. Pokój frontowy poważnym — panu — panom. zdw 29 279

Pokój
1-2 osobowy używalność kuchni bez. Reya 1. I. prawo. zdw 29 402

Tani
pokój wspólny dla pana. elektryczność. Grobla 6. dom tylny. III. lewo. zdw 29 388

Pokój
umeblowany wolny. Sołacz. Mazowiecka 5. zdw 29 309

Niekrepujący
pokój z klatki schodowej dla inteligentnego pana Ratajczaka 38 II. lewo zdw 29 415

Przyjmę
2 inteligentnych panów na pokój ewent. 1 na wspólny. Ziemiowska. Szwajcarska 16. 2 wejście. III. p. zdw 29 416

W śródmieściu
pokój wynajmie 1. 3. solidnemu panu. Nowa 1. III. lewo. zdw 29 277

Pokój
wspólny dla panów. Wielkie Garbary 5. IV. lewo. zdw 29 281

Pokój
wspólny panienki. — Plac św. Krzyżski 4. podwórze II. p. zdw 28 025

Paniencom
skromnym. wspólny pokój. Kopernika 6. III. prawo. zdw 29 309

Pokój
dobrze umeblowany. parterowy. frontowy z elektryką, osobnym wejściem od 1 marca lub później wynajmie. Ul. Romana Szymańskiego 8. parter. prawo. zdw 29 312

Pokoje
duży na więcej osób i średni ze studentem od 1. 3. drugi z panienką od 15. 3. z utrzymaniem — bez. wynajmie. Mielżyńskiego 1. III. lewo. zdw 29 303

2 pokoje
umeblowane komfortowo z telefonem. centralnym ogrzewaniem słoneczne do wynajęcia. Matejki 61. III. prawo. zdw 29 315

Pokój
wspólny do wynajęcia. Wolniewicz. Woźna 16. I. zdw 29 265

Pokój
dwuosobowy. Seweryna Mielżyńskiego 5. front. Knaflowska. zdw 29 271

Pokój
ładny. I. piętro. elektryczność. inteligentnemu panu ewentualnie małżeństwu. także pokój skromnej panienki wynajmie. Rynek Wildecki Wiadomości Wąły Zygmunta Augusta 10 a. I. lewo. zdw 29 270

Ładny
pokój od 1. III. 30 do wynajęcia 30 złotych. Adres wskazuje Kurjer zdw 29 275

Pokój
frontowy. Rybaki 7. II. prawo. zdw 29 273

Pokój
do wynajęcia. osobne wejście. światło elektryczne. Niegolewskich 16. mieszkanie 20. zdw 29 364

2 pokoje
sypialnie i gabinet. światło elektryczne. wydzierżawie tanio jednemu lub dwóm lepszym panom. Poznań. Szwajcarska 12. I. pr. lewo. zdw 29 362

Pokój
słoneczny dwóm studentom. — Szwajcarska 12. I. pr. lewo. zdw 29 361

Pokój
frontowy czysty oddam. Dąbrowskiego 64. II. mała bramka. zdw 29 439

Elegancki pokój
frontowy. elektryczność. dla pana zaraz do wynajęcia. Klomfass. Grobla 29 a. IV. zdw 29 441

Pokój
świeżo odnowiony do wynajęcia z utrzymaniem. — bez. Czesława nr. 15. II. prawo. narożnik ul. Wierzbicice. zdw 29 440

Mały
pokój do wydzierżawienia. Śniadeckich 1. III. lewo. zdw 29 346

Wolny
pokój 1-3 osobowy (piano). — Górna Wilda 44. III. lewo. zdw 29 321

Pokój
umeblowany korytarzem. panu oddam. Konieczna. Lazarz Strusia 7. zdw 29 383

Pokój
dla 1 lub 2 pań Zielona 6. II. zdw 29 405

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 29 306

Pokój
frontowy wynajmie panu. Rynek Łazarzski 7. II. lewo. zdw 29 382

Pokój
1 lub 2 panom wynajmie. Dominikańska 7. III. prawo. rw 8 877

Pokój
dla pana. Wielkie Garbary 35. III. lewo. rw 8 876

Pokój
panu wynajmie. Szewska 3. I. lewo. rw 8 875

Pokój
dwóm osobom wynajmie Zamkowa 5. II. lewo. rw 8 874

Pokój
dla 2 panów lub małżeństwa. — W. Garbary 54. w podwórzu. — Oleszakowa. zdw 29 318

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Dąbrowskiego 4. I. lewo. zdw 29 316

Centrum
sypialnie i gabinet 150 zł. Adres Kurjer zdw 29 322

12 SZUKA POKOJU

Pokój
dla inteligentnego pana w śródmieściu poszukiwany od 1. 3. — Zgłoszenia Kurjer zdw 29 931

Poszukuję
pokoju jasnego. słonecznego dobrze umeblowanego lub bez mebli z całkowitem utrzymaniem. Światło elektr. Łazienka ewent. telefon Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 27 317

Pokoju
umeblowanego szuka bankowiec (Aleje Marcinkowskiego 3 Maja Rzeczypospolitej Plac Wolności Ratajczaka) nie wyżej 1 pietra Piśmienne zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 28 213

Dwóch pokoi
dla czterech panów. ewentualnie śródmieście. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 110

Dwie
studentki szukają pokoju od 1. III. blisko Uniwersytetu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 053

Poszukuję
dużego słonecznego pokoju w okolicy Malych Garbar dla małżeństwa. najchętniej próżnego. — Oferty Kurjer zdw 29 055

Pokój
skromny. niedrogi i niekrepujący. możliwie z klatki schodowej w śródmieściu zaraz lub 1. III. Oferty tylko z ceną do Kurjera zdw 28 528

Centrum
czystego 50.—, spokojna pani. — Oferty Kurjer zdw 29 085

Poszukuję
próżnego pokoju w centrum miasta nie wyżej II. pietra. Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 173

Małżeństwo
poszukuje pokoju próżnego zaraz, czynsz zóry. Oferty Kurjer zdw 29 220

Małżeństwo
bezdzielne szuka pokoju. Oferty Kurjer zdw 29 336

Małżeństwo
z dwuletnim dzieckiem szuka próżnego lub skromnie umeblowanego pokoju z używaniem kuchni zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 29 208

Urzędnik
poszukuje pokoju niekrepującego możliwie centrum. Oferty z ceną Kurjer zdw 29 419

Młode
małżeństwo poszukuje ładnego pokoju umeblowanego z używalnością kuchni. Oferty z podaniem czynszu do Kurjera Stary Rynek rw 8 865

Pokoju
skromnego poszukuje panienka w centrum. Oferty Kurjer zdw 29 403

1 LOKALE

Ubikacje
handlowe 2 lub 3 pokoje na biuro i magazyn z potrzebne zaraz lub później. Oferty Poznań. Al. Marcinkowskiego 11. pod 8,187 Pw 9531-8,187

Ubikacja
suterenowa na cele przemysłowe do wynajęcia. Właściciel. Pólna 87. zdw 29 028

Ubikacji 2-3 pokoje
na cichy przemysł potrzebne. — Zgłoszenia Kurjer zdw 29 050

2 pokoje
umeblowane z telefonem na biuro wynajmie. Skarbowska 17. parter. prawo. zdw 29 290

Duża
ubikacja parterowa, wielkie okno wystawowe blisko Starego Rynku z przyległą ubikacją na biuro, nadające się na warsztat lub skład. Jest zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11. pod nr. 9,237 Pw 9570-0,237

Składnica
sucha. 250 kw. m. potrzebna. — Zgłoszenia Kurjer zdw 29 352

Centrum
2 duże ubikacje do wynajęcia (suterena). Oferty Kurjer zdw 29 314

Skład
z mieszkaniem okazynie sprzedam. Swarzędz. Poznańska 9. rw 8 866

14 DZIERŻAWY

Wydzierżawie
na kilka lat prac (1/2 morgi) nadający się na składnicę drewna lub inną w mieście powiatowym blisko dworca Adres wskazuje ekspedycja Kurjera Poznańskiego zdw 28 702

Piekarnia
z powodu choroby zaraz do wydzierżawienia Zgłoszenia Kurjer zdw 29 029

Dzierżawa
117 morg. objęcie 9 000 zł. 74 morgi. objęcie 7 000 zł. „Piast”. św. Marcin 47. zdw 29 132

Skład
rzeźniczy z całkowitem urządzeniem warsztatem i składem. mieszkaniem i wszelkimi ubikacjami w ożywionem miasteczku. w Rynku obok kościoła zaraz do wydzierżawienia Oferty do Kurjera zdw 29 115

Stajnia
do wydzierżawienia W Pawlak. Poznań. Chwałiszewo 9. zdw 29 152

350 morg
wydzierżawie 250 ziemi żytniej w kulturze. reszta woda. laki. las z kompletnym inwentarzem. do objęcia potrzeba 25-30 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 079

Wydzierżawie
zdolny fachowiec. były pracownik Hawelki bufet na własny rachunek. ewentualnie restauracji. także na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 084

Ogród
warzywno-owocowy około 3 morgi przy Górnej Wildzie 128. narożnik Traugutta z mieszkaniem do wydzierżawienia. Zgłoszenia reflektantów tylko ogrodowych z kaucją tamże u Korca. niela Traugutta. I piętro. zdw 29 262

Placu
wolnego pod warsztat 700-1.000 m² w centrum. poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 340

Skład
oraz przylegające 2 pokoje z kuchnią w nowowbudowanym domu, położony w centrum dużej wioski, wynajmie zaraz R. Machownia. Drawsko. pow. Czarnków. zdw 29 428

Piekarnia
w powiatowym mieście do wydzierżawienia. Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 29 424

Od
kilku lat prosperująca restauracja w śródmieściu do oddania w dzierżawę. Kaucji potrzeba 5 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 407

15 UZDROWISKA

Zakopane - „Januszek”
ulica Chalubińskiego. pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Kuchnia wykwinna. Pokoje ładne, ciepłe. Cena 8.50. zdw 28 512

16 OSOBISTE

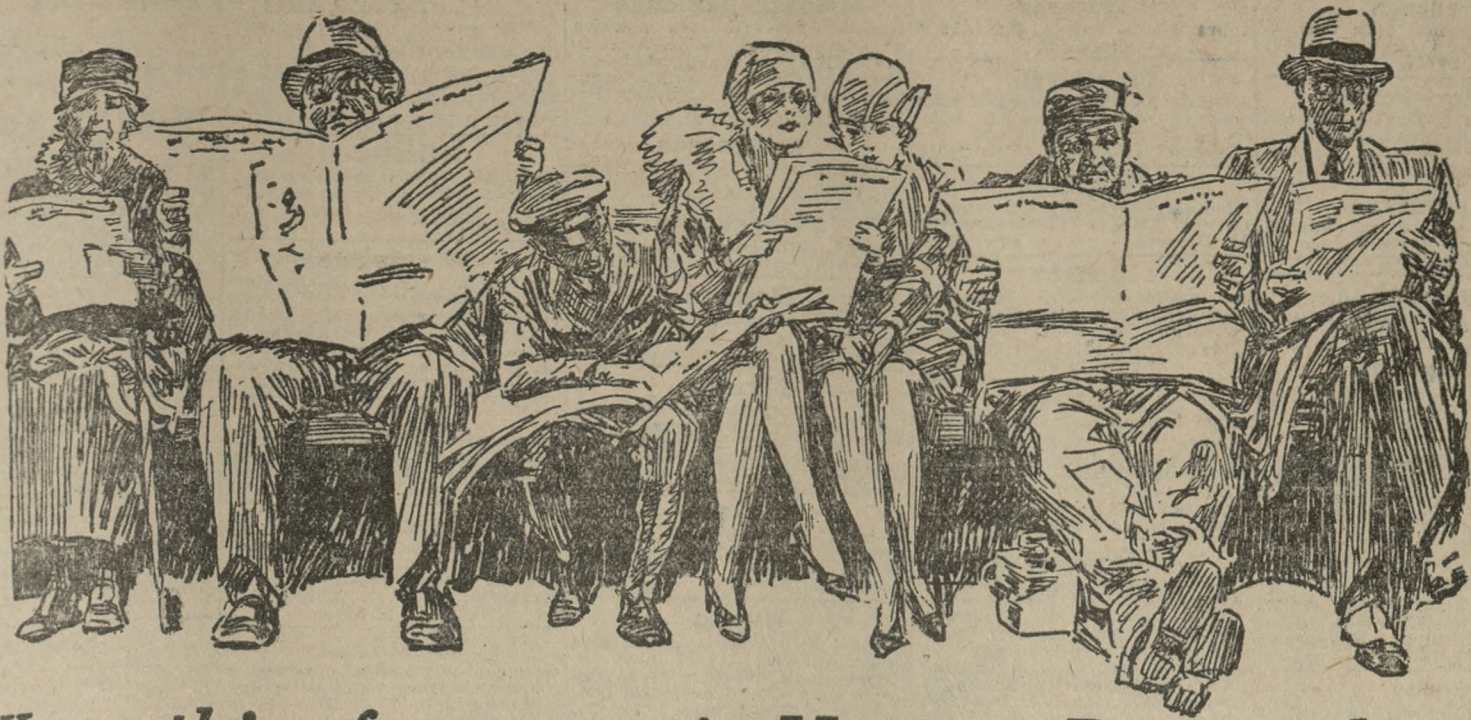
Marjan B.
Proszę o fotografie. Kicia. zdw 29 100

Plątka
proszę się zgłosić. Kurjer zdw 29 156

Oferta 28 249
25 b. m. Proszę o adres i fotografię Kurjer zdw 29 100. Dyskrecja zapewniona.

Ola
list poste restante. zdw 29 333

Oświadczam
iż Stow. Rolników i Przemysłowców Stary Rynek 45 niema nic wspólnego ze Stow. Samopomocy Społecznej, St. Pralat. — prezes. rw 8878

Wszystkie sfery czytają Kurjera Poznańskiego

Na pierwszym miejscu od lewej siedzi babcia i przegląda ogłoszenia pośmiertne, a ogłoszenie optyka przypomina jej, że powinna zmienić szkła. — Obok jejomocność jakiś studjuje notowania giełdowe, przyczem informuje się równocześnie o koniunkturach na rynku papierów wartościowych. — Tu znowu szofer zagłębiony w nowiny sportowe, spostrzega reklamę o nowych samochodach i o przyborach samochodowych. — Panny dyskutują o wyprzedzący w czasie „białego tygodnia”. — Jakiś grubas, woźny, nie dowierza, że wszystkie wyroby żelazne, t. zw. „krótkie”, i narzędzia, wyrabia się już w kraju i nabyć je może w miejscowych składach. — W końcu siedzący pan zaklina się, że czyta tylko politykę i artykuł wstępny, nie może się jednak oprzeć ofercie na palto a jego stare wymaga koniecznie zmiany. — A więc...

**Każdy czyta gazetę
Każdy czyta ogłoszenia.**

Inserentom naszym udzielamy bezpłatnie matryc, posiadamy wielki wybór setek ilustracji, dostosowanych do wszelkich wymogów: od djamentów do chemicznego czyszczenia — od kołyski do nagrobka. Dostarczamy projektów i wzorów tekstowych. Każda ilustracja pochodzi z firmy

Reklama

Sp. Akc. Drukarnia Polska
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17, telefon 44-61.

Panienska
lat 15 poszukuje posady jako uczenica do składu kolonialnego. Oferty do Kurjera zdw 29 199

Panna
inteligentna z dobrej rodziny — znająca krawieczkę, muzyka — poszukuje posady jako towarzyska starszej pani lub jako zarządczyni, najchętniej na wieś lub mniejsze miasteczko. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 28 356

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady od 1. III. 1930. Oferty Kurjer zdw 29 337

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, z dobrem gotowaniem szuka posady do mniejszej rodziny od 1. III. Oferty Kurjer zdw 29 338

Dziewczynkę
lat 14, z sierocińca, oddam do dziecka za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 29 359

Służąca
dobra uczciwa, z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 29 300

Młodsza
panienka z ukończoną szkołą handlową, znająca stenografię polską i władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady początkującej. Oferty Kurjer zdw 29 299

Dziewczyna
inteligentna z polskim - niemieckim szuka posady. Oferty Kurjer zdw 29 287

Młodsza
stenotypistka poszukuje posady początkującej. Oferty Kurjer zdw 29 301

Panienska
początkująca, znająca stenografię polską i pisanie na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 272

Piekarz
poszukuje posady. — Pracował dłuższy czas samodzielnie. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 29 421

Drogerzysta podróżujący
lat 27, zaprowadzony w drogeriach i aptekach w Poznaniu i na Pomorzu, przyjmie przedstawicielstwo. Oferty Kurjer zdw 29 422

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 29 205

Górnoślazak
lat 26, z dwuletnią szkołą rolniczą i 5-cio letnią praktyką, z bardzo dobrymi świadectwami i referencjami, poszukuje posady od 1 kwietnia Łaskawe oferty pod zw 29 426 do Kurjera Poznańskiego.

Biuralistka
poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 341

Szofer - maszynista
poszukuje posady, zna obsługę traktorów. Oferty Kurjer zdw 29 390

Dziewczyna
lat 20, rzetelna, czysta i sumienna poszukuje posady od 1. 3. z gotowaniem najchętniej w śródmieściu. Oferty upraszam uprzejmie do Kurjera zdw 29 207

Bona
nauczycielka język polski i niemiecki, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 016

Poszukuje
posady woźnego lub woźnicy z mieszkaniem zaaz lub od 1-go kwietnia z dobrymi świadectwami. Wskaże Kurjer zdw 29 025

Panna
zdrowa, silna, z obfitym pokarmem poszukuje posady za mamkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 026

Szofer
kawaler, lat 26, z siedmioletnią praktyką, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Patrykus, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 10, zdw 29 030

Poszukuje
posady woźnego od 15. III 1930 albo 1. 4. 1930, z dobrymi świadectwami i referencjami. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 035

Poszukuje
posady inkasenta od 15. 3. lub 1. 4. 1930 z dobrymi referencjami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 29 036

Poszukuje
posady ze szczeniem do dzieci. — Oferty Kurjer zdw 29 037

Ogrodnik
bartnik, kawaler, 10 lat praktyki, zna kwaciarstwo, warzywnictwo, sadownictwo, zakładanie parków poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 040

Posady
inkasenta, magazyniera, woźnego z kaucją 1500 zł poszukuje. Oferty Kurjer zdw 29 046

Stenotypistka
biegła poszukuje zajęcia 2-3 godzin dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 051

Posługaczka
poszukuje domowej pracy. Oferty Kurjer zdw 29 119

24 NAUKA

Tango
współczesnego walca uczy w 2 godzinach Piotr Mikołajczak. Poczta 29. zdw 25 971

Tani kurs tańców
Opaliński, Mielżyńskiego 1. II., 6.00-9. zdw 27 064

Kursy stenografii
pisanie na maszynach Kantaka I. II. pietro. zdw 99 990

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Angielka
udziela lekcji gruntownie. Oferty Kurjer zdw 28 766

Antoszewskiego Szkoła Tańców
Zelona 3. Pw 9 119-6.23

Akademja tańców Wituszkowskich
rozpoczyna kurs. Przyjmie jeszcze kilka pań i panów. Skarbowska 14. Pw 9 130-8.104

Kto
interesownie krótkim czasie uczy francuskiego. Oferty Kurjer zdw 29 008

Studentka
udzieli korepetycji specjalnie francuskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 019

Korepetycji
udzieli. Słuchacz Szkoły Budowy Maszyn. Oferty Kurjer zdw 29 167

Niemieckiej
konwersacji poszukuje absolwentka, ewentualnie wzajemian polskiej. Oferty Kurjer zdw 29 155

Doświadczony korepetytor
student matematyki udziela lekcji zakres gimnazjum i matury. Oferty Kurjer zdw 29 033

Leçons
de français chez Français (e) cherchées. Peux payer 2 zł pour l'heure. S'adresser Kurjer n. w 9026

Student
na pokój udzieli korepetycji. — Zgłoszenia Kurjer zdw 29 206

Pedagogiczna Szkoła tańców
4. II. rozpoczynam kurs 16 tańców nowoczesnych, narodowych. Zgłoszenia, lekcje osobiste każdego czasu Ratajczaka 21. Dom Kramiecinicy. Gwarancja wywania. sala doborowa. zdw 29 274

Kto
wyczu panienki w krótkim czasie ondulacji i manicure za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 29 302

25 MUZYKA

Udzielam
gry fortepianu, skrzypiec z przychodzeniem do domu kandydatów. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 396

Pianista
pierwszorzędny poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 28 195

Pianista
rutynowany w trudnym repertuarze wolny. Oferty Kurjer zdw 29 013

Trio kabaretowe
z dobrym repertuarem na kwarant. Saksofon i czeło na miejscu. Zgłoszenia z fotografia i podaniem warunków z całkowitem utrzymaniem bez pokoju. Winiarnia, Rawicz, Rynek 8, zdw 29 058

Udzielam
lekcji gry fortepianowej. Wally Zygmunta Augusta I. II., prawo. zdw 29 118

Lekcyj
forteplano udziela nauczycielka, niedrogo. Ratajczaka 10. I. zdw 29 159

Gry
forteplanowej udzielam. Wysoka nr. 12. III. lewo. zdw 29 256

Lekcyj
forteplano udzielam początkującym. Słowackiego 29. II., prawo. zdw 29 391

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Magister farmacji
(pani) osiem miesięcy praktyki poszukuje posady od 15 marca. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 908

Cukiernik
poszukuje posady z obsługą gości od 1. 3. 30. Pensa 40 zł miesięcznie, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 28 658

Książkowa
kasjerka z ośmiolletnią praktyką w budownictwie poszukuje zajęcia zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 28 629

Młody
po służbie wojskowej handlowiec z dobrej rodziny poszukuje posady pomocniczej siły biurowej, najchętniej w majątku ziemskim. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 006

Książkowa - kasjerka
6 lat praktyki w przedsiębiorstwach zbożowych pisząca również na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 28 639

Kucharz
poszukuje posady. Borowicz. — Krosno, p. Mosina. zdw 28 656

Dla mego szofera
gorliwego i sumiennego szukam zaraz lub później posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 28 685

Osoba
zaufana poszukuje posady wyreczytelki również do składu, najchętniej do samotnej pani. Oferty Kurjer zdw 28 949

Maszynistka
młodsza z praktyką poszukuje posady. Kurjer zdw 28 720

Starsza
dziewczyna spokojna poszukuje posady najchętniej na cały dzień Oferty do Kurjera zdw 28 715

Inteligentny
młodzieniec poświęci się w teatrze objazdowym. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 389

Dziewczyna
17 letnia, lubiąca dzieci, cośkolwiek gotować, szuka miejsca. Najchętniej jako druga. Kurjer Poznański zdw 29 168

Panienska
znająca język francuski i polski szuka posady do dzieci lub innej odpowiedniej. Oferty Kurjer zdw 29 165

Książkowy
z ukończonym kursem handlowym, znający wszelkie nowoczesne systemy księgowości, prowadzenie ksiąg na majątkach oraz ustawianie bilansów, poszukuje posady od 1. III. r. b. Oferty Kurjer zdw 28 142

Kucharka
samodzielna z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. III. Oferty Kurjer zdw 29 135

Pisarz gospodarczy
24 praktyki, pierwszorzędne świadectwa, poszukuje posady, może złożyć kaucję 4 000. Oferty Kurjer zdw 29 091

Za
otrzymanie jakiegokolwiek zajęcia w mieście lub na majątku wypoczęcie 1 października 4 000. Oferty Kurjer zdw 29 089

Służąca
wiejska z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 29 078

Wycuczony
młodszy cukiernik poszukuje posady jako wolontariusz kucharski, celem wycuczony się kucharz, mistrzostwa. Oferty do „Par”, Toruń, pod nr 267. Pw 9498-64,69

Osoba
starsza inteligentna znająca dobrze gospodarstwo domowe, kuchnie, zaprawy, wyroby ogrodnicze, poszukuje posady od 1. 3. lub później do samotnego pana na majątek lub w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 28 707

Dziewczyna
do wszystkiego, dobrze gotująca poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 28 871

Panna
przystojna, muzykalna, ze znajomością języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie, pisząca biegle na maszynie, znająca szycie i robotki, przyjmie posadę w charakterze bony względnie towarzyszką. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 28 917

Uczenica
poszukuje nauki u dobrej krawcowej na 1/2 roku. Oferty Kurjer zdw 29 077

Maszynistka
z czteroletnią praktyką w kancelarii adwokacko-notarialnej poszukuje posady od 1 kwietnia. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 29 076

Służąca
starsza, dobrymi świadectwami, z praniem i gotowaniem szuka posady od 1. III. do małej rodziny. Oferty Kurjer zdw 29 088

Kresowianka
inteligentna, umiejąca szyc, poszukuje posady tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 29 075

Młynarz - ślusarz
władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje zaraz posady. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 28 915

Cukiernik
kawaler, po wojskowej, dobry fachowiec, nagrodzony dyplomem, poszukuje posady. Zgłoszenia Busko-Zdrój, Kilińskiego 46. Sarnecki Bolesław. zdw 28 910

Gospodyni
w średnim wieku przyjmie posadę od 1 marca. Rembaczowa. — Pniewy, Ogrodowa 8, zdw 28 979

Rutynowany
trebacz i pierwszorzędny jaszbandzista poszukują posady od 1. marca. Schikanowski, Grudziądz, ul. Długa 14. zdw 27 460

Szofer
młodszy, kawaler, trzeźwy, sumienny, inteligentny, szuka posady zaraz lub od 15. III. — Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 074

Dziewczyna
młda, uczciwa, poszukuje posady 1. III. do dzieci do lepszego państwa. Oferty Kurjer zdw 29 073

Dziewczyna
z Małopolski poszukuje posady jako początkująca uczenica z kaucją od 1. III. do składu. Oferty Kurjer zdw 29 072

Pielegniarka
z dłuższą praktyką poszukuje posady do niemowląt. Oferty Kurjer zdw 29 087

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 194

Dziewczyna
poszukuje posady. Kurjer zdw 29 251

Dziewczyna
lat 18 poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 29 248

Pomocnik
ogrodnicy poszukuje od 1. III. posady ewentl. później. Adam Nowak, Gorzycki poczta Czempin, powiat Kościan. zdw 29 007

Handlowiec
po cztero i pół letniej pracy w Krakowie, z dobrymi referencjami, pisząca na maszynie, mogąca również pracować jako siła biurowa, po służbie wojskowej poszukuje posady w dużej firmie. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 005

Książkowa
inteligentna, obeznana dokładnie z księgowością amerykańską, dobra maszynistka, poszukuje zaraz jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 245

Dziewczyna
czysta, uczciwa, porządna z gotowaniem dobrem poszukuje posady lub posady. Oferty Kurjer zdw 29 014

Osoba
inteligentna, młodsza, uczciwa, poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia domu. Oferty Kurjer zdw 29 247

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 371

Panienska
pisząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 29 204

Dziewczyna
uczciwa, sumienna, obeznana z wszelkimi pracami domowymi, dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1 marca z gotowaniem lub jako pokojowa. Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 29 200

Starsza osoba
inteligentna, wykształcona, mająca goep. dom., przyjmie za skromne wynagrodzenie posadę u samotnej osoby, albo do wyreczenia pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznański. zdw 29 423

